

0201y Azərbaycan dili və nitq məd. 2016-2 sem_az testinin sualları

Fənn : 0201y Azərbaycan dili və nitq mədəniyyəti

1 Yüksək gərginlikli elektrik şəbəkəsinin üstündə çəkilən kəllə şəkli hansı yazı növünə aiddir?

- əşyəvi
- şəkli
- hərfi
- fikri
- hecavi

2 Fikirlərdən biri səhvdir:

- Azərbaycan dili iltisacı dildir.
- Leksikoqrafiya dilçiliyin praktik sahəsidir.
- Qaqauz dili oğuz qrupuna aiddir.
- Kök dillərdə sözün kökü içəridən dəyişir.
- Yazının ən çevik forması fonografik yazıdır.

3 Hansı bənd flektiv dillərə aid eyniköklü sözlərdən ibarətdir?

- ailə, əyalət, övliya
- gülüş, gülünc, gülməli
- güclü, güllük, güldən
- fikir, təfəkkür, mütəfəkkir
- düyü, düyün, düyünçə

4 Azərbaycan dövləti beynəlxalq münasibətlərdə hansı dildə təmsil olunur?

- ingilis və rus dillərində
- rus dilində
- türk dilində
- Azərbaycan dilində
- ingilis dilində

5 Bunlardan biri leksikoqrafiyaya aid edilə bilməz:

- lüğətlərin tərtib olunma prinsiplərinin öyrənilməsi
- türk dilçiliyinin qədim sahələrindən biri olması
- tərcümə lüğətinin hazırlanması
- dilin lüğət tərkibinin öyrənilməsi
- dilin təcrübi sahələrindən biri olması

6 Hansı söz birləşməsinin asılı tərəfində iltisاقilik prinsipi pozulmuşdur?

- gülün ətri
- burunun ucu
- ananın sözü
- sinfin fəalları
- sizin oğlunuz

7 Hansı söz birləşməsinin əsas tərəfində iltisاقilik pozulmuşdur?

- sinif fəalları
- uşağın arzusu
- məharətli əllər
- sizin oğlunuz
- kimyəvi reaksiya

8 Yol işarələri yazının hansı növünə aiddir?

- həm ideoqrafik, həm də fonografik
- fonografik
- piktoqrafik
- ideoqrafik
- əşyəvi

9 Yazının ən mükəmməl, ən çevik forması bunlardan hansıdır?

- şəkli və fikri
- fikri
- şəkli
- hərfi
- əşyəvi

10 Hansı söz birləşməsinin asılı tərəfində iltisəqilik prinsipi pozulmuşdur?

- onun əyni
- oğulun fikri
- ilin fəsilləri
- alnımın qırıqları
- tale yolları

11 Toy dəvətnaməsinin üzərindəki qoşa üzük təsviri yazının hansı növü hesab edilməlidir?

- sillabik
- əşyəvi
- fonografik
- ideoqrafik
- piktoqrafik

12 Aşağıdakılardan hansılar fikri (ideoqrafik) yazıya aiddir? I ayaqqabı dükanının qapısındakı ayaqqabı şəkli. II nəqliyyat keçidini tənzimləyən qırmızı, sarı, yaşıl işıq. III yüksək gərginlikli elektrik şəbəkəsinin üstündəki kəllə şəkli. IV lotereyanın üstündəki maşın şəkli. V xırdatav dükanı qapısındakı qayçı və daraq şəkli

- III,IV
- IV,V
- I,V
- II,III
- I,IV

13 Azərbaycan dili hansı xüsusiyyətlərinə görə iltisəqi dillərə aiddir?

- Morfoloji quruluşuna görə.
- Cümlədəki sözlərin sırasına görə.
- Ahəng qanununun sabitliyinə görə.
- Türk dilləri ilə qohumluğuna görə

Alınma sözlərin çoxluğuna görə.

14 İnsanların bir-biri ilə ilk yazılı əlaqəsi nəyin köməyi ilə olub?

- şəkillərin və hərflərin
- rəmzlərin
- şəkillərin
- əşyaların
- hərflərin

15 Kimya dərslərində öyrəndiyimiz yazılar (məsələn, duzun NaCl işarəsi ilə bildirilməsi) hansı yazıya uyğun gəlir?

- piktoqrafik yazıya
- sillabik yazıya
- əşyəvi yazıya
- ideoqrafik yazıya
- fonografik yazıya

16 Dil haqqındakı fikirlərdən biri səhvdir:

- Ünsiyyət vasitəsi kimi dil yalnız insana məxsusdur.
- İrqi və irsi cəhətlərlə bağlı deyil.
- Ünsiyyət vasitəsidir.
- Dil tarixən çox dəyişkəndir.
- İctimai hadisədir.

17 Topqarıdakı ayaq izləri hansı yazıya aid edilə bilər?

- sillabik
- fikri
- əşyəvi
- şəkli
- həm əşyəvi, həm şəkli

18 Bu dillərdən biri oğuz qrupuna daxildir:

- özbək
- qırğız
- qazax
- qaqaüz
- qumuq

19 Flektiv dillərin xüsusiyyətinə əsasən ərəb mənşəli qohum (eyniköklü) sözlərin sırasını göstərin:

- nazim, mənzerə, tənzim
- nəzər, nazir, mənzum
- şəkil, təşkil, müştərək
- hökm, hakim, məhkəmə
- tərkib, mürəkkəb, katib

20 Şəkli yazıya aid olanı göstərin:

- Nəqliyyat yolunda qoyulmuş nida işarəsi.
- Suyun H₂O işarəsi ilə göstərilməsi.
- Aptekin pəncərəsindəki ilan şəkli.

- Ət mağazasının vitrinindəki inək kəlləsi şəkli
- Toy zamanı ələ xına qoyulması.

21 Yazının bu növündə bir neçə səs bir işarə ilə ifadə olunur:

- əşyəvi
- hərfi
- şəkli
- hecavi
- fikri

22 Hansı birləşmənin əsas tərəfində iltisəqilik pozulub?

- onun xətti
- kimyəvi element
- hərfi yazı
- sənin şəklin
- sinfin uşaqları

23 Hansı birləşmənin asılı tərəfində iltisəqilik pozulub?

- sizin fikriniz
- hecavi yazı
- gülün ətri
- lügəvi mənə
- dəyirmi stol

24 Dil haqqında deyilənlərdən biri səhvdir:

- Dilin başqa bir funksiyası insanı əhatə edən əşya və hadisələri əks etdirmək, onların adlarını bildirməkdir.
- Dilin I funksiyası insanlar arasında əlaqə yaratmaq, cəmiyyətdə ünsiyyət vasitəsi olmaqdır.
- Dil ünsiyyət vasitəsidir.
- Dil sırf bioloji hadisədir.
- Dil orqanizmdə II siqnal sisteminin nəticəsidir ki, bu da canlılardan ancaq insana aiddir.

25 Sözü əslini bərpa etmək, onun başqa söz və mənalarla əlaqəsini öyrənmək üçün aparılan dilçilik araşdırmasına nə deyilir?

- leksik təhlil
- morfoloji təhlil
- sintaktik təhlil
- etimoloji təhlil
- dialektoloji təhlil

26 Lüğətçilik haqqındakı fikirlərdən biri səhvdir:

- Lüğətçiliyin sürətli inkişafı elmi-mədəni tərəqqi, maarifçiliyin genişlənməsi və siyasi-diplomatik fəallaşma ilə bağlıdır.
- Lüğətlər həm müxtəlif dillərin öyrənilməsinə kömək edir, həm də dildə mövcud olan sözləri qeydə alıb ümumiləşdirir.
- XX əsrin əvvəllərində Azərbaycanda lüğətçilik daha da fəallaşır.
- XIII-XIV əsrlərdə lüğətçiliyimizin tarixində Cəmaləddin İbn Mühənnə, Hinduşah Naxçıvani və Hümam Təbrizi kimi görkəmli simalar olub.
- Lüğətçilik dilçiliyin nəzəri sahələrindən biridir.

27 Biri türk dilinin qırçaq qrupuna aid deyil:

- qırğız
- qumuq
- tatar
- salur
- başqırd

28 Azərbaycan Respublikasında 12 noyabr 1995-ci il səsverməsi ilə Konstitusiyada dövlət dilimiz hansı adla təsbit olunmuşdur?

- Azəri türkcəsi
- Azəri dili
- Azərbaycan türkcəsi
- Azərbaycan dili
- Türk dili

29 Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının neçənci maddəsi dil haqqındadır?

- 22-ci
- 19-cu
- 18-ci
- 21-ci
- 20-ci

30 “Hakim, hökm, məhkəmə, məhkum, mühakimə” sözləri morfoloji quruluşuna görə hansı dil tipinə aiddir?

- flektiv və aqqlütinativ
- aqqlütinativ
- amorf
- flektiv
- amorf və flektiv

31 “Divani – lüğət- it -türk” əsərinin müəllifi kimdir?

- Cəmaləddin İbn Mühənnə
- Mirzə Məhəmmədəli Kazım bəy
- Hümam Təbrizi
- Mahmud Qaşğarlı
- Hinduşah Naxçıvani

32 Meyvə - tərəvəz dükanının vitrin və pəncərələrində meyvə-tərəvəz şəklinin çəkilməsi yazının hansı növünə aiddir?

- fonografik
- əşyəvi
- ideografik
- piktoqrafik
- sillabik

33 Yazı haqqında deyilənlərdən biri səhvdir:

- Yazı səsli dilin norma ilə qavrayışını təmin edən işarələr sistemidir.
- İlk yazı əşyadan ibarət olub.
- Yazı bəşəriyyətin ən böyük dəyərlərindəndir.
- Yazının ən çevik forması ideografik yazıdır.

Fonoqrafik yazının ilk forması sillabik yazı olub.

34 Azərbaycan dili haqqında deyilənlərdən biri düzdür:

- Azərbaycan dili həm amorf, həm də flektiv dillərə aid ola bilər.
 Azərbaycan dili amorf dildir.
 Azərbaycan dili flektiv dildir.
 Azərbaycan dili iltisqi dildir
 Azərbaycan dili qıpçaq qrupuna daxildir.

35 Maşın firmalarının çoxunun xüsusi loqosu (fərqləndirici nişanı) var. Bu, loqo (nişan) yazının hansı növünə aiddir?

- fonoqrafik
 əşyevi
 şəkli
 fikri
 sillabik

36 Biri oğuz qrupuna daxildir:

- tatar
 uyğur
 özbək
 qaqauz
 qazax

37 Hansı sözdə iltisqilik prinsipi pozulmuşdur?

- məktəbdəki
 dostluq
 mərifət
 dünyəvi
 həqiqət

38 Şehli otun üstündə və ya nəm torpaqda ovun ayaq izlərini ovçu hansı yazı kimi oxumalıdır?

- hecavi
 əşyevi
 hərfi
 fikri
 şəkli

39 Hər hansı şəxsin nişanlı olduğunu bildirmək üçün barmağına taxdığı nişan üzüyü yazının hansı növü hesab edilməlidir?

- fonoqrafik
 ideoqrafik
 sillabik
 piktoqrafik
 əşyevi

40 Aşağıdakı türk dillərindən biri oğuz qrupuna aid deyil:

- qaqauz dili
 türk dili

- Azərbaycan dili
- qırğız dili
- türkmən dili

41 Azərbaycan dili haqqında verilən fikirlərdən biri səhvdir:

- Azərbaycan dilinin fonetik sistemi, əsas lüğət fondu, qrammatik quruluşu ilk orta əsrlərdə (birinci minillikdə) təşəkkül tapmışdır.
- Morfoloji quruluşuna görə Azərbaycan dili aqqlütinativ (iltisafı) dil tipinə aiddir.
- Azərbaycan dili Azərbaycanda millətlərarası ünsiyyət vasitəsidir.
- Dünyada ən çox Azərbaycan dilində danışan insanların yaşadığı ölkə Azərbaycan Respublikasıdır.
- Ölkəmizin dövlət idarələrində vəzifə tutan müxtəlif xalqların nümayəndələri öz işlərini məhz Azərbaycan dilində icra etməlidirlər.

42 M.Qaşğarlının “Divani – lüğət – it -türk” əsəri ilə bağlı doğru fikir hansıdır?

- Azərbaycanda tapılmış əlyazma 1951-ci ildə Türkiyədə nəşr edilib.
- Lüğətdə 900-dən çox söz və ifadə var.
- Əsər Azərbaycan dilinin lüğət tərkibi haqqındadır.
- Yeganə əlyazmasının üzü XIII əsrdə Azərbaycanda köçürülüb.
- Əsər XIII əsrdə yazılmışdır.

43 Sözü mənşeyini, kökünü, nədən törəməsinə öyrənən dilçilik sahəsinə... deyilir. Nöqtələrin yerində yazılmalıdır:

- nitq mədəniyyəti
- dialektologiya
- leksikoqrafiya
- etimologiya
- qrammatika

44 Hansı fikir səhvdir?

- Mədəni-tarixi hadisələrin aydınlaşmasında dil faktları mühüm rol oynayır.
- Dilin inkişafı xalqın tarixi ilə bilavasitə bağlıdır.
- Dil faktları xalqın mədəni-tarixi səviyyəsi haqqında təsəvvür yaradır.
- Dil müstəqil inkişaf qanunlarına malik olduğundan cəmiyyətdəki dəyişikliklərə reaksiya vermir.
- Qohum tayfaların dili birləşərək həmin xalqın dilinə çevrilir.

45 Adları çəkilən müəlliflərdən birinin rəhbərliyi ilə 1940-ci illərdə “Rusca-azərbaycanca lüğət” tərtib edilmişdir:

- Qarabəy Qarabəyov
- Üzeyir Hacıbəyov
- Əliğa Şıxlinski
- Heydər Hüseynov
- Əliheydər Orucov

46 Azərbaycan – türk milli dili nə zaman formalaşmışdır ?

- XIV əsrin sonlarında
- Eramızın I əsrində
- Eramızın I minilliyində
- XVI əsrin sonlarından
- XV axırlarında

47 Bu dillərdə sözün kökü dəyişmiş və leksik şəkilçi işlənmişdir. Söhbət hansı dillərdən gedir?

- kök və iltisafı dillərdən
- amorf
- iltisafı
- aqqlütinativ
- flektiv

48 Azərbaycan dilinin iltisafılığı baxımından yolverilməzdir:

- Sözə əvvəlcə leksik, sonra qrammatik şəkilçilərin artırılması.
- İsimlərə əvvəlcə cəm, sonra mənsubiyyət şəkilçilərinin artırılması.
- Sözə şəkilçilərin ahəng qanununa uyğun artırılması.
- Şəkilçi artırıldıqda söz kökünün dəyişməsi.
- Sözə eyni zamanda bir neçə şəkilçinin artırılması.

49 Hansı cümlədə iltisafılıq prinsipi pozulan söz yoxdur?

- Könlü balıq istəyən quyuğunu suya salar.
- Nəhl olana mətləbi qandırmaq olurmu?
- Bimərhmət əyanlarına şükür,xudaya!
- Bu tablo yeddi rəngli karandaşın sayəsində yaranmışdı.
- O, bütün fənləri yaxşı oxuyur.

50 Biri oğuz dil qrupuna aid deyil:

- Azərbaycan dili
- qaqauz dili
- türkmən dili
- özbək dili
- türkiyə türkcəsi

51 Flektiv xüsusiyyətinə görə ərəb mənşəli “daxil” sözü ilə qohum olan sözləri seçin:1. Adaxlı, 2.müdaxilə, 3.mədaxil,4.məddah, 5.idxal

- 1,4,5
- 3,4,5
- 1,2,3
- 2,3,5
- 2,3,4

52 Biri türk dilinin oğuz qrupuna aiddir:

- qırğız
- tatar
- türkmən
- özbək
- uyğur

53 Ayrı-ayrı məhəlli danışmaları öyrənən dilçilik sahəsi hansıdır?

- morfologiya
- etimologiya
- leksikologiya
- dialektologiya

fonetika

54 “Lüğətçilik” dedikdə dilçiliyin hansı sahəsi nəzərdə tutulur?

- leksika
 dialektologiya
 etimologiya
 leksikoqrafiya
 qrammatika

55 Dialektologiya nədir?

- Nitq hissələrini öyrənən dilçilik bölməsi.
 Dilin lüğət tərkibindən bəhs edən dilçilik bölməsi.
 Ayrı-ayrı elm sahələrinə aid sözləri öyrənən dilçilik bölməsi.
 Məhəlli xarakterli sözləri öyrənən dilçilik bölməsi.
 Lüğətlərin tərtibi ilə məşğul olan dilçilik bölməsi.

56 Biri oğuz qrupundan olan dillərə daxildir:

- qumuq
 uyğur
 qazax
 qaqauz
 qırğız

57 Bunlardan ikisi dilçiliyin praktik sahəsidir: 1. nitq mədəniyyəti, 2. Üslubiyyat, 3. Dialektologiya, 4. lüğətçilik, 5. orfoepiya

- 2.3
 2.5
 1.3
 1.4
 4.5

58 Dilçiliyin bu praktik (təcrübi) sahəsi lüğətlərin tərtibi və yaranma qaydalarını öyrənir:

- qrammatika
 dialektologiya
 leksikologiya
 leksikoqrafiya
 etimologiya

59 Hal-hazırda istifadə etdiyimiz latın qrafikalı əlifba yazının hansı növünə aiddir?

- ideoqrafik
 sillabik
 piktoqrafik
 fonoqrafik
 əşyəvi

60 Fleksiyaya uğramış sözlərin verildiyi bəndlərin hansında iş görənlə, üzərində iş görülən verilmişdir?

- zülm, məzlum
 alim, üləma

- dərs, tədris
- hakim, hökm
- kitab, məktəb

61 Hansı cərgədə sözlərin hamısında iltisafilik prinsipi pozulub?

- antihumanizm, anormal, d mir il r, sevgi
- bitərəf, qonşugild , dünənki, dađıntı
- nat miz, nisgil, qoparmaq, yazıçılar
- gediş, bibimgil,  iyrim, dünyəvi
- mənəvi, yaradıcı, tikinti,  zgil

62 Dövlət gerbind ki palıd budađının təsviri yazının hansı n v n  aiddir?

- sillabik
- piktoqrafik (şekli)
-  şy vi
- ideoqrafik (fikri)
- fonografik

63 Azərbaycanın dövlət bayrađındaki mavi, qırmızı və yaşıl rənglərin təsviri yazının hansı n v n  aiddir?

- sillabik
- piktoqrafik (şekli)
-  şy vi
- ideoqrafik (fikri)
- fonografik

64 Dialektologiya haqqındaki fikirlərdən biri səhvdir:

- Dialektl ri (şivələri)  yr n n dilçilik sahəsi dialektologiya adlanır.
- Hal – hazırda ədəbi dildə işlənməyən dialekt sözlərin bir qismi tarixən ədəbi dilimizdə olmuşdur.
- Müxtəlif regionlarda işlədilən yerli-məhəlli danışıđa dialekt və ya şivə deyilir.
- B di əsərlərdə dialekt x susiy tl rind n istifadəyə yol verilimir
- Dialektl r dilimizin tarixini, onun keçdiyi inkişaf yolunu öyrənməkdə  n etibarlı mənbədir.

65 Cümlələrdən birində iltisafilik prinsipinin pozulduđuna aid nümunə var:

- Bu gün hamımız dođma Az rbaycanımız  c n çalışmalıyıq.
- Yetişdi toy axşamı, durun, yandırın şamı.
- Qoca diqqətlə qarşıda ı cavanları s zdi.
- Uşaqlar t l s -t l s  sinfə daxil oldular.
- Füzuli  z yaradıcılıđında nəzm əsərlərinə üstünlük vermişdir.

66 Dilçiliyin danışıq səslərini öyrənən bölməsi necə adlanır?

- söz yaradıcılıđı
- sintaksis
- morfologiya
- fonetika
- leksika

67 a,  ,   saıtl rini birləşdirən nədir?

- İncə saıtl rdir.

- Qapalı saitlərdir.
- Qalın saitlərdir.
- Açıq saitlərdir.
- Dodaqlanmayandır.

68 Dil və alt çənənin yuxarıya doğru qalxması nəticəsində ağız boşluğunun daralması hansı saitlərin tələffüzü üçün səciyyəvi xüsusiyyətdir?

- dodaqlanmayan
- incə
- qalın
- qapalı
- açıq

69 Yalnız incə saitlər hansı cərgədədir?

- a,e,o,ö,ə
- ı,i,u,ü
- a,ı,o,u
- e,ə,i,ö,ü
- o,u,ö,ü

70 Hansı cərgədəki sözlərdə qalın saitlərin hamısı iştirak edir?

- ana, qohum
- arzu, gül
- quzu, qoç
- qoyun, arı
- otaq, qapı

71 Hansı sözlərdə yalnız dodaqlanan saitlər işlənmişdir? 1.kobud,2.dönüş,3.aydınlıq,4.uzaq,5.könül

- 1,4,5
- 2,3,5
- 1,2,4
- 1,2,5
- 2,4,5

72 Ahəng qanunu hansı cərgədəki sözlərdə pozulmuşdur?

- Kiyev, Bağdad, Berlin
- qələbə, qəsəbə, araba
- qaşığı, beşik, zərif
- musiqi, insan, hakim
- odun, boru, möhür

73 Cümlədə ahəng qanununa tabe olmayan neçə söz işlənmişdir? Gülzar bir misalın həllində kömək üçün sinif yoldaşı Ramizə müraciət etdi.

- 5.0
- 2.0
- 1.0
- 4.0
- 3.0

74 Cərgələrin birində cingiltili samitin kar qarşılığı səhv verilib:

- ğ-x
- j-ş
- g-k
- v-p
- z-s

75 Hansı sözdə cingiltili qarşılığı olmayan kar samit işlənmişdir?

- çətin
- fərman
- xatirə
- hədiyyə
- şələlə

76 Hansı sözdəki bütün samitlər kar qarşılığı olmayan cingiltili samitlərdir?

- narşərab
- dərman
- məcnun
- limon
- hazırlıq

77 Yalnız kar samitlərdən ibarət olan cərgəni göstərin:

- k,z,g,ç,h,j
- p,f,x,t,q,y
- p,t,ş,s,x,f
- x,b,t,v,ş,ğ
- e,m,ş,s,n,d

78 Hansı sözdə hərflərin sayı səslərin sayından bir vahid azdır?

- dəmir
- gündüz
- alim
- radio
- könül

79 “Səadət” sözündə neçə səs və neçə hərf vardır?

- 4 səs, 5 hərf
- 6 səs, 6 hərf
- 5 səs, 5 hərf
- 5 səs, 6 hərf
- 4 səs, 6 hərf

80 Danışiq səslərinin yaranmasında hansı danışiq üzvləri daha fəal iştirak edir?

- ağ ciyər, nəfəs borusu, dil
- ağ ciyər, dodaqlar, səs telləri
- dişlər, burun boşluğu, ağız boşluğu
- dil, dodaqlar, səs telləri
- dişlər, səs telləri, qırtlaq

81 Hansı sözlərin tərkibində yalnız açıq saitlər işlənmişdir?

1.yorğun,2.sürü,3.qalın,4.bildirçin,5.dovşan,6.meşə

- 1.5
- 2.4
- 1.3
- 5.6
- 3.5

82 Tərkibində yalnız dodaqlanmayan qapalı saitlər olan söz hansıdır?

- qürub
- təndir
- Mələhət
- ildırım
- qazıntı

83 Saitlərdən birinin uzanması ilə mənası dəyişən sözlər hansı sıradadır?

- kitab, katib
- əsir, süfrə
- gəlin, əkin
- dava, bəzən
- mənə, mina

84 Neçə sözdə eyni zamanda həm açıq, həm də qapalı sait işlənmişdir?İşiq, balıq, vergül, sərgi, sütun, ömür, zəngin.

- 1.0
- 2.0
- 3.0
- 5.0
- 4.0

85 Hansı cərgədəki sözlərin hamısında ahəng qanunu pozulub?

- sarmaşiq, mahnı, güzgü
- zənbil, sabun, mərdanə
- maşın, sürücü, təhsil
- Samir, sahil, şələlə
- qayçı, bəlağət, həzin

86 Sözlərdən hansında cingiltili samit səs iştirak etmir?

- seçki
- xasiyyət
- itki
- həssas
- yetərsay

87 Hansı sözdəki qalın, dodaqlanan, qapalı sait səs uzun tələffüz olunur?

- texnikum
- Səbuhi
- hovuz

- xudahafiz
- müsavat

88 Əlifba...1.Hərflərin müəyyən sıra ilə düzülüşüdür.2.Şifahi dilin göstəricisidir.3.Səslərin öyrənilməsi bölməsidir.4.Ərəb dilindən alınma sözdür.5.Yunan mənşəli sözdür.

- 1.5
- 2,3,5
- 1,2,4
- 1.4
- 2.4

89 Ahəng qanunu haqqında verilən fikirlərdən biri səhvdir:

- Ahəng qanununun kök və şəkilçinin bitişdiyi yerdə daha möhkəm olur.
- Sözdə eynicinsli səslərin bir-birini izləməsinə ahəng qanunu deyilir.
- Ahəng qanunu dilimizin əsas fonetik qanunudur.
- Əsl Azərbaycan sözləri istisnasız olaraq, həmişə ahəng qanununa tabe olur.
- Ahəng qanununun kök və şəkilçinin bitişdiyi yerdə daha möhkəm olur.

90 “Çıraq” sözünün fonetik təhlilindəki səhvi göstərin :

- İkihecalıdır, vurğu ikinci hecaya düşür.
- Sözdə qalın, dodaqlanmayan saıtlərin ahəngi gözlənilmişdir.
- Deyilişi ilə yazılışı fərqlənir.
- Bir kar (ç), iki cingilti (r),(q) samitləri işlənmişdir.
- Saıtlərdən biri açıq, digəri qapalıdır.

91 “Xəstə” sözünün fonetik təhlilindəki səhvi göstərin:

- Vurğu ikinci hecaya düşür.
- (ə)- incə, açıq, dodaqlanmayan saıtdır.
- 5 hərf, 5 səsdən ibarətdir.
- Samitlərin üçü də kərkdir.
- İkihecalıdır.

92 Hansı cərgədə ahəng qanununun pozulduğu əsl Azərbaycan sözləri verilmişdir?

- şəfa, şələlə, sirdaş
- şəkil, ömür, beyin
- kitab, medal, saıt
- işıq, ilıq, işartı
- heca, samit, vasitə

93 Hansı sözdə kar samitlər yanaşı işlənmişdir?

- köçkün
- taxta
- xəstə
- hərəkətsiz
- bitki

94 Hansı sıradakı sözlərdə incə saıtlərin hamısı işlənmişdir?

- enlikürək güləşçi
- incə söhbət

- döyüş bölgəsi
- yeni görüşlər
- məktəbin həyəti

95 Hansı danışiq səslərinin əmələ gəlməsində hava axını, əsasən, burun boşluğundan çıxır?

- v,e
- s,ş
- l,r
- m,n
- p,b

96 Cərgələrdən birindəki sözlərdə eyni səs müxtəlif hərflərlə ifadə olunmuşdur:

- nöqtə, doqquz
- var, bar
- kənd, kağız
- rəqs, kadr
- itki, bitki

97 Verilmiş sözlərdən neçəsində “q” hərfi özünün kar qarşılığı kimi ifadə edilir? Məqsəd, qəbul, qəzet, nöqtə, maraq, diqqət, nöqsan, parlaq, yarpaq, qəza

- 5
- 2.0
- 1.0
- 4.0
- 3.0

98 “K” hərfi hansı sözdə (g) samitinin kar qarşılığını ifadə edir?

- kassa
- ləçək
- marka
- çəki
- seçki

99 Hansı söz birləşmələrinin I tərəfinin son samiti tələffüz zamanı karlaşır: 1.palıd qozası,2.palıd ağacı,3.dörd manat,4.dörd uşaq,5.kitab satışı

- 2,3
- 2,5
- 2,4,5
- 1,3,5
- 1,3,4

100 Hansı birləşmənin asılı tərəfinin son samiti cingiltili tələffüz olunur?

- qılınc ağzı
- nəhəng motorlar
- palıd qozası
- kənd həkimi
- müdrik adam

101 Hansı cərgədə sözlərin sonundakı cingiltili samiti kar qarşılığı ilə əvəz etdikdə sözlərin ikisinin də

mənası dəyişir?

- göy, palaz
- rəng, kitab
- bağ, ağac
- qəlb, atlaz
- dağ, sənəd

102 “Dovşan” sözünün fonetik təhlili ilə bağlı səhv cavabı göstərin: 1.6 səs, 6 hərfdən ibarətdir. 2.(o), (a) qalın, açıq saitlərdir. 3.3 cingiltili və bir kar samit işlənmişdir. 4.İkihecalıdır, vurğu son hecaya düşür. 5.Qalın saitlərin ahəngi gözlənilmişdir.

- 3.5
- 2.3
- 1.2
- 1.3
- 2.4

103 “Tüstu” sözünün fonetik təhlilindəki səhvləri göstərin: 1.5 səs, 5 hərfdən ibarətdir. 2.İkihecalı sözdür, vurğusu birinci hecaya düşür. 3.İki incə, dodaqlanan, qapalı sait var. 4.Sözdə üç kar samit işlənmişdir. 5. Ahəng qanununa tabe olur.

- 4.5
- 2,3
- 1,5
- 2.4
- 1.2

104 Sözdə hecaların sayı necə müəyyənləşdirilir?

- kar samitlərin sayına görə
- dodaqlanan saitlərin sayına görə
- samitlərin sayına görə
- saitlərin sayına görə
- açıq saitlərin sayına görə

105 Sözlərdən birinin hecalara bölünməsi yanlışdır:

- e-ma-lat-xa-na
- müb-tə-da
- ə-ziz-lə-mək
- qur-ucu-luq
- mək-təb-li

106 Dilimizdə vurğunun yeri, əsasən, sözün hansı hecasıdır?

- həm orta, həm son hecası
- orta hecası
- ilk hecası
- son hecası
- həm ilk, həm orta hecası

107 Vurğusu son hecaya düşən sözü göstərin:

- sapsağlam

- sanki
- yenə
- bayraqdar
- respublika

108 Vurğudan asılı olaraq mənəsi dəyişə bilən sözü müəyyənləşdirin:

- tirmə
- xurma
- məhkəmə
- qovurma
- barama

109 “Polad ” sözünə bu şəkilçilərdən biri artırıldıqda kökün son samiti (t) kimi tələffüz olunur:

- ımız
- in
- ı
- da
- a

110 Tələffüzü və yazılışı fərqlənməyən sözü göstərin:

- yarpaq
- çiçək
- torpaq
- kürk
- külək

111 Hansı söz səhv yazılmışdır?

- təəccüb
- sətir
- nəsil
- inqilap
- sədr

112 Sətirdən-sətrə keçirmək üçün hecalara düzgün ayrılmayan sözlər hansı cavabda göstərilib?1. bə-di-i,2. Dağıs- tan ,3. dia-qram,4. a-na,5. sür-ət,6. kitab-larımız

- 2,3
- 4,5
- 1,2,5
- 1,4
- 2,3,5

113 Hansı sözlərdə vurğu birinci hecaya düşür?1. həyat ,2. yenə,3. amma,4. əlbəttə,5. bayaq

- 1,2,4
- 1,3,5
- 2,3,4
- 1,4,5
- 2,3,5

114 Sonu qoşasamitli sözlər neçə hecalı olur?

- Belə sözlər müxtəlifhecalı ola bilər.
- üç
- iki
- bir
- dörd

115 Bir çox sözlərdə iki kar samit yanaşı işləndikdə ikinci samit özünün cingiltili qarşılığı kimi tələffüz edilir. Bu qaydaya hansı bənddəki söz uyğun gəlir?

- sehrbaz
- dəftər
- şəffaf
- anbar
- saqqal

116 Hansı sözdə kar samit cingiltili tələffüz olunur?

- qəzet
- işdən
- divar
- hoppanmaq
- kağız

117 Sözlərdən birində qoşa samitlərdən birincisi kar samit kimi tələffüz olunur:

- güllə
- təəccüb
- müəllim
- saqqal
- fəaliyyət

118 Vurğusu dəyişməklə mənası dəyişməyən sözlər hansılardır?1. gözlə,2. xeyli,3. büzmə,4. azdır,5. damcı,6. sahil

- 4,5,6
- 2,4,5
- 1,5,6
- 2,5,6
- 1,3,6

119 Hansı sıra yalnız vurğu qəbul etməyən şəkilçilərdən ibarətdir?

- ar,2, -ır 4,-acaq2
- dan2 , -dı4 , -sız4
- lar 2 , -çı 4, -cıl
- gil, -madan2 , - casına 2
- ıl4 , -da2 , -ıntı4

120 Cümlələrdən birində “oğul” sözünün kökündəki “u” hərfi düşməməlidir. Orfoqrafik səhvi tapın:

- Onun oğlu bu il məktəbi qurtarır.
- Oğlum yaman dəcəldir.
- Oğlum universitetdə oxuyur.
- Oğlun pisi-yaxşısı olmur.
- Oğlumuz, deyəsən, ağillanıbdır

121 “Çiçək” sözünə hansı şəkilçi qoşulduqda onun vurğusu dəyişmir?

- li
- lər
- dən
- dir
- lik

122 Orfoqrafik səhvi göstərin:

- sənin oğlun
- beyinin möcüzələri
- quzu beyni
- Məlikməmmədin nağlı
- oğulun yaxşısı

123 Hansı sözlərdə cingilti samit özünün kar qarşılığı kimi tələffüz olunur?1. möhtəşəm,2. poladdan,3. vüqarlı,4. azaddır,5. nəğməkar

- 1.4
- 1.2
- 2,4,5
- 2.4
- 3,4,5

124 Biz gündəlik nitqimizdə, əsasən, hansı sözlərdən istifadə edirik?

- neologizmlərdən
- terminlərdən
- dialekt sözlərindən
- ümumişlək sözlərdən
- alınma sözlərdən

125 Təkmənalı sözü göstərin:

- ağız
- qol
- burun
- ürək
- ayaq

126 Hansı sıradakı sözlər antonim deyil?

- ağarmaq-qaralmaq
- yatmaq-qızarmaq
- küsmək-barışmaq
- açmaq-bağlamaq
- almaq-vermək

127 “Qarmonun dili” və “uşağın dili” birləşmələrindəki “dil” sözü aşağıdakılardan hansına aiddir?

- təkmənalı söz
- antonim
- omonim
- çoxmənalı söz

sinonim

128 Sinonim sözlər cərgəsini göstərin:

- göz, qaş, baş
- həkim, hakim, sənəd
- ləpə, çay, dəniz
- hündür, yüksək, uca
- səhər, axşam, gündüz

129 Sözlərdən yalnız biri omonim kimi işlənə bilər:

- atlas
- həyat
- qəzəl
- yağ
- altı

130 Frazoloji birləşməni seçin:

- fikrini bildirmək
- başını tərptmək
- qolunu kəsmək
- ürəyini qırmaq
- arxayın olmaq

131 Əsl Azərbaycan sözlərindən ibarət cərgəni göstərin:

- katib, kitabxana, Rəna
- bisavad, baməzə, narahat
- narazı, naşükür, bixəbər
- yurd, torpaq, oğul
- zülmkar, zalım, saat

132 “Arşı”, “güz”, “damu” sözləri aşağıdakı söz qruplarından hansına aiddir?

- terminlər
- neologizmlər
- dialekt sözləri
- köhnəlmiş sözlər
- alınma sözlər

133 Biri neologizmdir:

- zərbəçi
- təxəllüs
- ləqəb
- fayl
- yenilikçi

134 Dialekt sözləri nədir?

- İxtisas, peşə ilə əlaqədar sözlərdir.
- Bir-birinə yaxın mənalı sözlərdir.
- Bir-birinə əks mənalı sözlərdir.
- Məhəlli xarakterli sözlərdir

Nitqdə, əsasən, hamı tərəfindən işlədilən sözlərdir.

135 “Yumşaq” və “sərt” sözləri hansı sırada həqiqi mənada işlənmişdir?

- yumşaq rəftar, sərt iqlim
- yumşaq cəza, sərt hərəkət
- yumşaq xasiyyət, sərt baxış
- yumşaq saç, sərt qaya
- yumşaq səs, sərt təbiət

136 “Qara” sözü hansı variantda məcazi mənada işlənmişdir?

- qara pişik
- qara torpaq
- qara parça
- qara gün
- qara portfel

137 Hansı sözün müstəqil leksik mənası yoxdur?

- əmr
- maral
- lələ
- habelə
- dağ

138 Sinonim və antonimlər üçün ortaq xüsusiyyət hansıdır?

- bir- biri ilə müəyyən bağlılığı olan sözlərdən təşkil olunmaq
- bir-birinə əks mənaları bildirmək
- bir-birinə yaxın mənaları bildirmək
- eyni nitq hissəsinə aid sözlərdən ibarət olmaq
- eyni mənaları bildirmək

139 Çoxmənalı sözlər nədir?

- Əks mənalı sözlərdir.
- Yazılışı və deyilişi eyni, lakin mənaları müxtəlif olan sözlərdir.
- Əsas məna ilə bağlı əlavə məna da bildirən sözlərdir.
- Müxtəlif mənalı ayrı-ayrı sözlərdir.
- Eyni və ya yaxın mənalı sözlərdir.

140 “Dilotu yemək” frazeoloji birləşməsinin antonimi hansıdır?

- dilə gəlmək
- dil tökmək
- dilə-ağıza düşmək
- ağızına su alıb oturmaq
- dil-boğaza qoymamaq

141 İsimlərdən ibarət sinonim cərgəni göstərin:

- ayrı-başqa, amma-ancaq
- almaq-götürmək, atmaq-tullamaq
- gödək-qısa, qoca- yaşlı
- arzu-istək, gözlük-çəşmək

tez-sürətlə, asta-yavaş

142 Türk mənşəli “çağdaş” sözü hansı alınma sözün qarşılığıdır?

- mütərəqqi
 mübariz
 mötəbər
 müasir
 humanist

143 Hansı cərgədəki sinonimlər həmişə bir-birini əvəz edə bilər?

- yoxlamaq, sınamaq
 eynək, çeşmək
 gözəl, göyçək
 ürək, könül
 dava, müharibə

144 Birləşmələrin hansında asılı tərəf həqiqi mənada işlənmişdir?

- çiy söz
 yumşaq xasiyyət
 qızıl payız
 qızıl üzük
 güclü cavab

145 Hansı omonimlər müxtəlif nitq hissələrinə aiddir?1. bal,2. tut,3. çən,4. top,5. əqrəb, 6. yol

- 1,4
 4,5
 1,3,5
 2,6
 2,3,4

146 Hansı cərgədəki sözlərin ikisi də çoxmənalıdır?

- bel, çəki
 yağış, dolu
 ayaq, insan
 üz, burun
 sel, su

147 Sözlərdən neçəsi yalnız termin kimi işlənə bilər? Sifət, xəbər, poema, qrammatika, ada, say, boğaz, sinif.

- 6.0
 4
 3.0
 2
 5.0

148 Nümunələrdən neçəsi frazeoloji birləşmədir?Təpəyə qalxmaq, çayın sahili, üzə durmaq, başa salmaq, kitabın cildi, maraqlı kitab, qara yaxmaq, gözə gətirmək.

- 3
 2.0

- 5.0
 4.0
 6.0

149 “İmtahan” sözünün leksik təhlilindəki səhvi göstərin:

- Antonimi yoxdur.
 Ümumişlək sözdür.
 Alınmadır.
 Təkmənalı sözdür.
 “Sınaq” və “yoxlama” sözləri ilə sinonimdir.

150 Köhnəlmiş sözlər cərgəsini göstərin:

- yanacaq, çırpı, odun
 sürü, qoyun, quzu
 dəsmal, döşəmə, tavan
 yağmalamaq, suç, güz
 qapı, qaymaq, qonur

151 “Əhvalat” sözünün leksik təhlilində harada səhvə yol verilmişdir?

- Ümumişlək sözdür.
 Alınma sözdür.
 Leksik və qrammatik mənaya malikdir.
 Sinonimi yoxdur.
 Antonimi yoxdur.

152 Sözlərdən neçəsi çoxmənalıdır?Almaq, qaş, səyyah, göz, qar, şeir, sahil

- altısı
 dördü
 ikisi
 üçü
 beşi

153 Hansı omonimlər müxtəlif nitq hissələrinə aiddir?1. mürəkkəb,2. nəticə,3. qurd,4. yaş,5. çay,6. şam

- 1.6
 4.5
 3.6
 1,4
 2.3

154 Hansı xüsusiyyətlər, əsasən, alınma sözlərə aiddir?1. Ahəng qanununun gözlənilməsi 2. Eynicinsli qoşa saitlərin işlənməsi 3. Sözü “r” samiti ilə başlanması 4. Vurğunun son hecaya düşməsi 5. Uzun saitlərin olması

- 3,4,5
 1,4,5
 1.3
 2,3,5
 2.4

155 Hansı sözləri yerinə görə həm arxaik, həm də ümumişlək hesab etmək olar? 1. ozan ,2. ağac,3. dəli,4. pendir,5. tramvay,6. qopuz,7. donluq

- 1,6,7
- 3,4
- 1,2,3
- 2,3,7
- 2,3,6

156 Frazеoloji birləşmələr haqqındakı səhv fikri göstərin:

- Dildə hazır şəkildə olmur, yalnız nitq prosesində yaranır.
- Bütövlükdə cümlənin bir üzvü olur.
- Belə birləşmələrin tərkibindəki sözlər öz həqiqi mənalarını itirib məcazi mənada işlənir.
- Tərəfləri birlikdə bir leksik mənani ifadə edir.
- Nitqə xüsusi ifadəlilik və canlılıq gətirir.

157 “Zəif” sözünün leksik təhlili ilə bağlı səhv fikirləri göstərin:1. Alınma sözdür.2. Leksik mənasına görə “gücsüz” deməkdir.3. Təkmənalı sözdür.4. “Qorxaq”, “cəsarətsiz” sözləri ilə sinonimdir.5. Antonimi yoxdur.

- 1,2,3
- 2,4
- 1,3
- 3,4,5
- 1,2,4

158 Çoxmənalı sözlər cərgəsini göstərin:

- göz, dolu, tar
- daraq, çay, top
- qapı, gəmi, tel
- baş, diş, burun
- qaz, gül, qurd

159 Biri həm omonim, həm də çoxmənalı söz kimi işlənə bilər:

- baş
- nəbz
- zindan
- kök
- durna

160 Sözlərdən biri omonimlik xüsusiyyəti daşıyaraq, fel və sifət kimi işlənə bilər:

- yar
- sağ
- yağ
- dağ
- çat

161 “Qalibiyət ” sözünün leksik təhlili ilə bağlı düzgün fikirləri seçin:1. Köhnəlmiş sözdür. 2. Alınma sözdür.3. Antonimi vardır.4. Omonim kimi işlənə bilər.5. “Qabiliyyət” sözünün sinonimidir.6. Müstəqil leksik mənaya malikdir.

- 5.6
- 2,4,6
- 3,4
- 2,3,6
- 1,3,5

162 Hansı cərgədəki söz birləşmələrinin hamısında I tərəflər məcazi mənada işlənmişdir?

- yüklü tale, soyuq hava, ağır yük
- ağır xasiyyət, qızıl ürək, soyuq hava
- ağır yük, acı meyvə, şirin söhbət
- ağır xasiyyət, qızıl ürək, soyuq münasibət
- kamil insan, torpaq yol, yüklü qatar

163 Sözlərdən biri omonimlik xüsusiyyəti daşıyaraq, isim və fel kimi işlənə bilər:

- bilək
- alın
- əsər
- ağrı
- əkin

164 İki cür yazılan şəkilçilərin tərkibində hansı saitlər işlənir?

- incə saitlər
- yalnız qapalı saitlər
- bütün saitlər
- a,ə saitləri
- açıq saitlərin hamısı

165 Ön şəkilçilər hansı cərgədədir?

- lar,-lıq,-laş,-la
- poli, -anti,-keş,-kar
- ar, -maz,-inca,-araq
- ba,-bi,-na,-anti
- mış,-ar,-acaq,-ıb

166 Alınma şəkilçili söz hansıdır?

- şəhərli
- küləkli
- üzümçü
- nəğməkar
- sərinlik

167 Bir cür yazılan şəkilçini göstərin:

- ımız
- lı
- in
- daş
- lar

168 “Əkinçilikdən” sözünün başlanğıc formasını göstərin:

- əkinçilikdən
- əkin
- ək
- əkinçilik
- əkinçi

169 Morfologiyada nə öyrənilir?

- söz birləşmələri və cümlələr
- sözlərin mənşəyi
- yalnız nitq hissələri
- yalnız sözün tərkibi
- sözün tərkibi, nitq hissələri və onların dəyişmə qaydaları

170 Azərbaycan dilində sözün tərkibi neçə hissədən ibarət olur?

- 5
- 3
- 1.0
- 2.0
- 4.0

171 Nitq hissələri haqqında verilmiş fikirlərdən biri səhvdir:

- Əsas nitq hissələrinin həm leksik, həm də qrammatik mənası olur.
- Nitq hissələri dilçiliyin morfologiya şöbəsində öyrənilir
- Sözlər daşdıqları leksik-qrammatik mənaya görə nitq hissələrini əmələ gətirir.
- Bütün nitq hissələri suala cavab verir.
- Köməkçi nitq hissələri yalnız qrammatik mənaya malikdir.

172 Sözlərdən hansı digərləri ilə eyniköklü deyil?

- işcil
- işlək
- işçi
- işarə
- işsiz

173 “Qaç” sözünə qoşula bilən aşağıdakı şəkilçilərdən hansılar leksik şəkilçilərdir?1. –qm,2. – ış,3. – dı,4. –ır,5. – ağan

- 1,4,5
- 3,4
- 1,3
- 1,2,5
- 2,3,5

174 Başqa dillərdən Azərbaycan dilinə hansı şəkilçilər keçmir?

- leksik şəkilçilər
- ön şəkilçilər
- bir cür yazılan şəkilçilər
- qrammatik şəkilçilər
- isimdən sifət düzəldən şəkilçilər

175 Hansı cərgədəki sözlər eyniköklüdür?

- gülüş, güllük, güldan
- bağça, bağırtı, bağlamaq
- gözlük, gözəl, gözləmək
- başçı, başlamaq, başlıq
- ovçu, ovlaq, ovuc

176 “Kitabxanadakıları” sözünün başlanğıc formasını göstərin:

- kitabxanadakılar
- kitabxanada
- kitabxana
- kitabxanadakı
- kitab

177 Hansılar sadə sözlərdir?1. bürkü,2. seçki,3. əski,4. ölçü,5. tülkü,6. içki

- 1,2,5
- 2,3,5
- 1,3,6
- 1,3,5
- 3,4,6

178 Alınma şəkilçilər haqqında hansı fikir düzgündür?

- Dilimizə yalnız fərdən isim düzəldən şəkilçilər keçə bilər.
- Həm leksik, həm də qrammatik şəkilçilər alınma ola bilər.
- Dilimizdə yalnız fars dilindən alınma şəkilçilər işlənir.
- Yalnız leksik şəkilçilərdən ibarət olub, bir cür yazılır.
- Dörd cür yazılır.

179 Qrammatik şəkilçilərdən sonra da işlənə bilən leksik şəkilçilər hansılardır?

- la2, - ağan, - əyən
- ma 2,- iş4 , -ban
- ça2, -ca 2, -lan2
- gil, -dakı 2 , - k14
- c14, -qan,- kən

180 “Düzgünlük” sözünün kökü hansı nitq hissəsidir?

- ədat
- sifət
- isim
- feil
- əvəzlik

181 Başlanğıc formada olan sözləri göstərin:1.ovçuluq, 2. buruqları,3. zavodların,4. bağbanın,5. qardaşlıq,6. məktəblilərə,7. güldandakı,8. evdarlıq

- 1,5,6,7
- 2,3,4,5
- 1,2,3,4
- 1,5,7,8

1,4,5,6

182 –gil, - sız, - k1, -dak1 şəkilçiləri ilə bağlı fikirlərdən hansılar səhvdir?1. Leksik şəkilçilərdir.2. Hamısı dörd cür yazılan şəkilçilərdir.3. Qrammatik şəkilçi kimi də istifadə etmək olar.4. Sözü qrammatik şəkilçilərdən sonra da qoşula bilirlər.5. Şəkilçilərdən biri həm isim, həm də sifət düzəldə bilər.

1,2,3

2,3

2,3,4

2,3,5

1,4,5

183 Dağıntı, dağılmaq, yapış....Məntiqi ardıcılığı tamamlayın :

çöküntü

başla

gözlə

saxla

tikinti

184 Səhv fikir hansıdır? İsimlər....

cümlənin xəbəri ola bilər.

cümlənin mübtədası ola bilər.

sifətləşə bilər.

əşyanın tərzini bildirə bilər.

kim?, nə? suallarına cavab verə bilər.

185 Sadə ismi göstərin:

baxış

dilək

qoruq

yoxuş

satış

186 İsim hansı cümlə üzvü vəzifəsində işləyə bilər?

xəbər

tamamlıq

mübtəda

bütün cümlə üzvləri

təyin

187 İsmə aid göstərilən əlamətlərdən biri səhvdir:

Xəbərlilik (şəxs) şəkilçilərini qəbul edir.

Cümlədə ancaq mübtəda və tamamlıq vəzifəsində işləyə bilər.

Əşyanın adını bildirir.

Mücərrəd və konkret olur.

Hallanır.

188 İsmə hansı halları qrammatik mənasına görə bir-birinin əksini təşkil edir?

adlıq, təsirlik

- yiyəlik, təsirlik
- adlıq, yönlük
- yönlük, çıxışlıq
- yiyəlik, yerlik

189 Sözlərdən biri toplu isim deyil:

- xalq
- naxır
- kütlə
- salxım
- sürü

190 Hansı söz mürəkkəb isim deyil?

- qaçaqaç
- vurhavur
- gəlhagəl
- dalbadal
- basabas

191 Mücərrəd mənalı ismi göstərin:

- gözlük
- qoruq
- bitki
- qorxu
- meydança

192 Konkret isimləri göstərin:

- dostluq, kədər
- düşüncə, duyğu
- sevgi, həyat
- ələk, ağac
- xeyirxahlıq, istək

193 Cəm şəkilçisi qəbul etməyən toplu isimləri seçin: 1. əhali, 2. ordu, 3. camaat, 4. xalq, 5. millət

- 2.4
- 2.5
- 1
- 1.3
- 3.5

194 Verilənlərdən hansı mürəkkəb addır?

- adam olmaq
- Bakı şəhəridir.
- Ağasəlim
- 18 oktyabr
- Azəroğlu

195 Hansı cümlə xüsusi isimlə başlanır?

- Yerdən yerə çox fərq var.

- Yerdən götürdüyüm karandaş Sevilin idi.
- Yerdən danışmayın, əl qaldırın.
- Yerdən uzaqlaşan kosmik gəmi görünməz oldu.
- Yerdən ot dizə qədər qalxmışdı.

196 Hansı cərgədəki şəkilçiləri “uç” felinə artırmaqla düzəltmə isimlər yaratmaq olar?

- an,-aq
- uş,-ul
- uq, -ur
- uş,-qun
- ucu, -ar

197 Hansı nümunədə isim mənsubiyyətə görə dəyişməmişdir?

- vərəqi
- evin
- kitabımız
- şagirdəm
- fikrim

198 Hansı sözdə birinci şəxsin təkinə aid mənsubiyyət şəkilçisi işlənmişdir?

- ustayam
- kaş gedəm
- balacayam
- anam
- getməliyəm

199 Qeyri-müəyyən yiyəlik halda işlənmiş isimlərdən birini müəyyən yiyəlik hala çevirmək olmur:

- dost rəyi
- Ələsgər şeri
- qrup rəhbəri
- müstəqillik arzusu
- dağ havası

200 Sözlərdən biri xəbərlilik (şəxs) şəkilçisi qəbul etmişdir:

- həkiməm
- könüm
- gözüm
- anam
- sözləri

201 İsmnin hansı halında olan söz xəbər vəzifəsində çıxış edə bilməz?

- yerlik
- çıxışlıq
- adlıq
- təsirlik
- yiyəlik

202 İsmə məxsus aşağıdakı şəkilçilərin sözlərə qoşulma ardıcılığını müəyyənləşdirin: 1. hal, 2. cəm, 3. xəbərlilik (şəxs), 4. mənsubiyyət

- 4,1,2,3
- 3,4,1,2
- 1,2,3,4
- 2,4,1,3
- 4,2,1,3

203 İsmın əsas xüsusiyyətlərinə aid doğru fikirlər hansılardır?1. İsimlər tək və cəm olur.2. Cümlədə yalnız mübtədə olur.3. Mənsubiyyətə görə dəyişir.4. Hallanır.5. İsimlər quruluşca yalnız sadə və mürəkkəb olur.

- 1.4
- 1.3
- 1,2,3
- 1,3,4
- 4.5

204 Feldən düzələn isimlərin cərgəsini göstərin:

- döyüş, yaylaq
- biçin, başlıq
- birlik, əki
- tanış, ələk
- qazma, zəriflik

205 Toplu isimləri göstərin: 1. çiçək,2. camaat,3. yoldaşlıq,4. ordu,5. təpə,6. göl,7. millət,8. torpaq,9. kol

- 1,5,7
- 1,3,7,9
- 2,3,4,5
- 2,4,7
- 1,3,7,9

206 Cəm şəkilçisi qəbul edə bilməyən bütün isimləri müəyyənləşdirin:1. dərslük, 2. həkimlik,3. mərdlik,4. sözlük,5. illik,6. gözlük

- 1,4,5
- 1,4
- 2,3,5
- 2,3
- 2,3,5,6

207 Basqın , yanğın, qırğın.....Məntiqi ardıcılığı tamamlayın:

- yorğun
- tutqun
- coşqun
- sürgün
- ötkün

208 Tərkibindəki sözlərdən birincisi qeyri-müəyyən yiyəlik hal, ikincisi isə mənsubiyyət şəkilçili isimlərdən yaranmış mürəkkəb sözü göstərin:

- əliaçıq
- günəbaxan

- qaratoyuq
- balıqqulağı
- beşmərtəbə

209 İsmın çıxışılıq halına aid edilən fikirlərdən biri dođru deyil:

- Sonu “m” və “n” ilə bitən sözlərə qoşulduqda (-nan2) kimi tələffüz olunur.
- Omonim şəkilçi olan -dan2 şəkilçisi ilə düzəlir, kimdən?, nədən?, haradan? suallarından birinə cavab verir.
- Hərəkətin çıxış və başlanğıc nöqtəsini bildirir.
- Cümlənin ismi xəbəri ola bilmir
- Mənasına görə yönlük halın əksini bildirir.

210 Aşağıdakılardan hansı yalnız isim kimi işlənir?

- görüş
- barış
- vuruş
- satış
- alış

211 “Xəzər dənizi” birləşməsindəki asılı tərəfin morfoloji təhlilindəki səhvi tapın:

- təkdir
- xüsusi isimdir
- isimdir
- qeyri – müəyyən təsirlik haldadır
- konkret isimdir

212 Sözlərin neçəsi mürəkkəb isimdir?Qiraətxana, meşəliklər, heyvandarlıq, mehmanxana, gündəlik, günəbaxan, qaratikan, qəhrəmanlıq, xeyirxah, qardaşlıq.

- 3.0
- 7.0
- 4.0
- 2.0
- 5.0

213 Təsriflənən feillərlə əlaqəyə girməyən halı göstərin:

- adlıq
- yerlik
- təsirlik
- yönlük
- yiyəlik

214 Qeyri-müəyyən təsirlik hala aid edilən əlamətlərdən biri səhvdir:

- Həmişə təsirli feildən əvvəl gəlir.
- Nə? sualına cavab verir.
- Şəkilçisi yoxdur.
- II növ təyini söz birləşməsinin birinci tərəfi kimi işlənə bilər.
- Cümlədə vasitəsiz tamamlıq olur.

215 Hansı şəkilçi isim, sifət, say və əvəzləkdən isim düzəldə bilər?

- daş

- qı 4
- da2
- lıq 4
- çı4

216 Hansı şəkilçilər “meydan” sözünə qoşularkən fərqli tələffüz yaranır?1. cəm şəkilçiləri,2. yerlik hal şəkiçisi,3. yönlük hal şəkilçisi ,4. çıxışlıq hal şəkilçisi,5. birinci şəxs təkinə aid mənsubiyyət şəkilçisi

- 1, 3
- 2, 3
- 1,4,5
- 1,4
- 2, 4

217 Neçə söz yalnız mənsubiyyət şəkilçisi qəbul etdikdə ikinci hecasındakı sait səs düşür?Boyun, sinif, zehin, eyib,ətir, səbir, qarın, ağız, fəsil, fikir, sətir, burun.

- 8.0
- 3
- 6.0
- 4.0
- 7.0

218 “ Artıq tamah daş yarar, Daş qayıdar baş yarar. ”Cümlədəki isimlər hansı haldadır?

- yiyəlik
- təsirlik
- adlıq
- adlıq və təsirlik
- adlıq və yiyəlik

219 Hansı cümlələrdə mənsubiyyət şəkilçisi qəbul etmiş iki söz işlənmişdir?I. Vaqifin qardaşı kitabını bizə bağışladı.II. Vaqifin qardaşı bizə məktəbi göstərdi .III. Vaqifin qardaşı fəxrimizdir.

- I və II
- II
- I
- I və III
- III

220 “Ev” ismi hansı cümlədə adlıq haldadır?

- Evin divarları nəmdir.
- Kəndimizin evləri çiy kərpicdəndir.
- Ustalar kənddə ev tikirlər.
- Evləri təmir etməyə başlamışdıq.
- Dostun evini dəyişir?

221 Səhv fikir hansıdır?

- Qeyri-müəyyən yiyəlik halda olan söz ayrılıqda heç bir cümlə üzvü ola bilməz.
- Mübtədə ancaq adlıq halda ola bilər.
- Təsirlik halda olan sözlər cümlənin xəbəri ola bilməz.
- Yerlik və çıxışlıq halda olan isimlər cümlənin yalnız tamamlığı və zərfliyi ola bilər.

Yerlik halda olan söz qoşmalarla işləne bilmir.

222 Aşağıdakı sözlər içərisində neçə a) düzəltmə və neçə b) mürəkkəb isim var? Qardaşlıq, söhbətçil, dördbucaqlı, seçici, dost-tanış, sürətli, qaraquş, çəmənlik, yanbayan, meşəbəyi, əməkdar, daşlıq, sahildəki

- a-8, b-5
 a-5, b-5
 a-4, b- 4
 a-4, b-3
 a-6, b-4

223 “Neft” sözünün təsirlik halda işləndiyi cümlə hansıdır?

- Azərbaycan nefti çox ölkələrdə məşhurdur.
 Neft Daşlarında işləmək fədakarlıqdır.
 Azərbaycanın əsas sərvəti neftdir.
 Bakı nadir neft istehsal edir.
 Respublikamızdan xaricə xeyli neft daşınır.

224 İsmın hansı hal şəkilçiləri II və III şəxslərin təkinə aid mənsubiyyət şəkilçiləri ilə omonimdir?

- adlıq və təsirlik
 yiyəlik və yönlük
 adlıq və yiyəlik
 yiyəlik və təsirlik
 təsirlik və çıxışlıq

225 Feildən düzələn isimləri göstərin: 1. cızıq, 2. artıq, 3. qoruq, 4. yozum, 5. sönük, 6. uçuq

- 1,2,5
 2,4
 1,2,3
 1,3,4
 4,5,6

226 Aşağıdakı şəkilçilərdən neçəsi isimdən isim düzəldir? -ç14 , -q14 , - daş, - 1ş4 , -ça 2,-q1n4, -s1z4

- 2.0
 3.0
 4.0
 5.0
 1.0

227 “Hissə komandiri kənd camaatı ilə görüşün sonunda əsgərlər adından and içdi ki, tezliklə işğal olunmuş torpaqlarımızı azad edəcəklər” cümləsində yiyəlik halda olan neçə söz var?

- 3.0
 2.0
 5.0
 4.0
 1.0

228 Sözlərdən neçəsi feildən düzələn isimdir? Qovurma, çalğı, meydanca, vurma, baxış, duyğu, kəskin, əzik, biçin.

- beşi
- üçü
- ikisi
- altısı
- dördü

229 “Üzümçülük rayonu” birləşməsində “üzümçülük” sözünün morfoloji təhlilindəki səhvi göstərin:

- Ümumi, mücərrəd isimdir.
- Başlanğıc forması: üzümçülük.
- İsimdir, nə? sualına cavab verir.
- Adlıq haldadır, təkdir.
- Düzəltmə isimdir.

230 “Bal tutan barmaq yalar” cümləsində isimlərin morfoloji təhlilindəki səhvləri göstərin: 1. Hər ikisi quruluşca sadədir. 2. Hər ikisi nə? sualına cavab verir. 3. I adlıq, II təsirlik haldadır. 4. Hər ikisi cümlədə mübtədadır. 5. Birincisi təsriflənməyən feillə, ikincisi isə təsriflənən feillə əlaqəyə girib.

- 2.4
- 4.5
- 1.2
- 3.4
- 1.3

231 “Yazıçılıq” sözünün morfoloji təhlili ilə bağlı yanlış fikri tapın:

- təkdədir.
- tərkibində üç dənə dörd çür yazılan şəkilçi var.
- sənət, peşə mənası bildirir.
- feildən düzələn isimdir.
- başlanğıc formadır.

232 Aşağıdakılardan birini mürəkkəb sifət kimi işlətmək olmaz:

- yanbayan
- cürbəcür
- növbənöv
- dilbədil
- rəngarəng

233 Hansı sifətdə vurğu son hecaya düşmür:

- publika
- qırmızımtıl
- körpəcə
- qıpquru
- uzunsov

234 Sözlərdən biri sifət deyil:

- qısqanc
- gəzəyən
- qabaqcıl
- burulğan
- qaçağan

235 Aşağıdakılardan biri nitq hissələrinə görə digərlərindən fərqlənir:

- zorbaca
- ürəyiaçıq
- balaca
- gəlincə
- cahil

236 “Pisə pis demişəm, yaman demişəm, Yaxşıya yaxşılıq etmişəm hər gün” Şeir parçasında neçə sifət var?

- 5.0
- 3.0
- 2.0
- 4.0
- 1.0

237 “Çadırdakılar qocanın qızıl saatına diqqətlə baxırdılar” cümləsində neçə sifət işlənmişdir?

- 5
- 3
- 5.0
- 2.0
- 4

238 Uyğunluğu gözləməklə məntiqi ardıcılığı tamamlayın: Dünənki, bildirki,.....

- bizimki
- əlindəki
- sizinki
- sabahki
- həminki

239 İsimləşmiş sifətə aid xüsusiyyət deyil:

- sifətin suallarını tamamilə itirmək
- ismə məxsus bütün hal, cəm, mənsubiyyət, şəxs, xəbərlilik şəkilçilərini qəbul edə bilmək
- morfoloji cəhətdən isim sayılmaq
- təyin ola bilməmək
- cümlədə mübtədə, tamamlıq, xəbər olmaq

240 Cümlələrdən birində sifətə yalnız “hansı” sualını vermək olar:

- Armudu stəkanı xoşlamadım.
- Qabiliyyətli tələbə hamının fəxridir.
- Doğru söz acı olar.
- Dünənki hadisə bizi bərk qorxutdu.
- Yaxşı oğul nə edər ata malını.

241 “Oğlanın üzü və əli qapqara, saçı isə qıvrım idi” cümləsindəki sifətlərin morfoloji təhlili ilə bağlı səhv haradadır?1. Hər ikisi sadə sifətdir.2. Biri çoxaltma dərəcəsidir.3. Biri təyin, ikincisi isə xəbərdir.4. Zahirı görkəm bildirirlər.5. Biri sadə, biri mürəkkəb sifətdir.

- 2,4
- 3,4

- 1,2
 3.5
 4.5

242 Bu sözlərdən neçəsi say, həm də zərf kimi işlənə bilər: çox, bir, on, bir qədər, bir çox, az, xeyli, az-cox, bir az, bir-bir, birə- beş, yüzlərlə

- 3.0
 4.0
 7
 6.0
 5.0

243 Hansı sıra sayının yazılışı səhvdir?

- 5)
 Beşinci
 V
 5-inci
 5 –ci

244 Biri say deyil:

- on-on beş
 yüzlərcə
 çoxlu
 birgə
 xeyli

245 Numerativ sözlər hansı cümlədə işlənib?

- İki qılınc bir qına sığmaz.
 Hər gecənin bir gündüzü var.
 Toyugun qıçı birdir ki, bir.
 İgid bir qaşığı qandan qorxmaz.
 Dəvə bir xəyal edər, sarvan iki.

246 Həm hal, həm də mənsubiyyət şəkilçisi qəbul etmiş sayı göstərin:

- beşlərə
 beşincilərə
 beşlərim
 beşincilərimin
 beşlərdə

247 Omonim olan sayları seçin:1. əllinci,2. min,3. qırx,4. doxsan,5. yüz,6. səksən,7. otuz

- 2,5,6
 3,4,5
 1,2,7
 2,3,6
 4,6,7

248 Cümlələrdən birində say təyin vəzifəsindədir:

- Min yeyənin olsun, bir deyənin olmasın.

- İkiyə bölünməkdən elə qorxmuşam, çöpü də ikiyə bölmərəm daha.
- Birdən qapı döyüldü.
- Yeddi gün bir həftədir.
- Onuncuları qarşıda imtahan gözləyir.

249 Əvəzliləri seçin: 1. onun, 2. bizimki, 3. haranız, 4. hər vaxt, 5. bütün, 6. filan

- 1,4,5,6
- 2,4,6
- 1,2,3,5
- 1,3,5,6
- 2,3,5,6

250 Nümunədə əvəzlik hansı nitq hissəsinin yerində işlənib? Özü də Aynurəni axtarmağa getdi.

- bağlayıcı
- say
- sifət
- isim
- zərf

251 Biri məntiqi pozur:

- hər şey
- ora
- kimi
- siz
- nə etdi?

252 Hansı cümlədə “o” əvəzliyi ismin yerində işlənib?

- Elə o halda danışmaqdan doymurdu.
- O, həmişə səliqəlidir.
- O kitab mənimdir.
- O günləri unutmaq olarmı?
- İndi də o ağac keçmiş günlərinin yadigarı kimi əzizləndirdi.

253 Təyini əvəzlik hansı cümlədədir?

- Atası qızını hec kimə vermir.
- Hər ağlar gözlüyə aşiq deməzlər.
- Kimsə kimsənin nəсібini yeməz.
- Özgə atına minən tez düşər.
- Çox o yan- bu yan elədilər.

254 Hansı əvəzlilər yalnız mənsubiyyət şəkilçisi qəbul edəndən sonra hallanır?

- bütün, filan
- elə, belə, bəzi
- o, bu, həmin
- kim isə, nə isə
- hamı, hərə, hər şey

255 Aşağıdakı cümlələrdə əvəzlilərdən hansı feili əvəz etmişdir?

- Özüm özümdəki qüdrətə heyran qaldım.

- Mən sizə nə etmişəm ki, siz mənə belə baxırsınız?
- Mən vətənim – Azərbaycanı çox sevirəm.
- Kim deyir ki, bu ölkədə qonağam mən.
- Belə şirin balanı, görəsən, sevməyən var?

256 “Ay özünü bəyənmiş, qoy səni el bəyənsin” cümləsində əvəzliyin hansı növü işlənmişdir?

- şəxs, sual
- təyini, şəxs
- təyini, sual
- qeyri-müəyyən, şəxs
- təyini, qeyri-müəyyən

257 Hallana bilən qeyri-müəyyən əvəzlilər verilmiş variantı göstərin:

- siz, belə, elə, bəzi
- biri, hamı, hər şey
- hər biri, heç kəs, kim isə
- nə isə, kim isə, hər
- hərə, hamı, kim isə

258 Zərfi əvəz edən əvəzlilər hansı cümlədədir?

- Elə mən də bunu deyirdim.
- Nə vaxt təzə binaya köçəcəyik?
- Mən sənə ilə birgə bu yolu gedəcəyəm.
- Sənin nə dediyini ayırd edə bilmədim.
- Kimsə təkbəşinə bu işin öhdəsindən gələ bilməz.

259 Biri nitq felidir.

- darıxmaq
- mızıldamaq
- mışıldamaq
- maraqlanmaq
- gülümsəmək

260 Hansılar sifətdən düzəlmiş feildir?

- saçlamaq, qaralamaq
- harınlamaq, həyasızlaşmaq
- ağlamaq, köçürmək
- qalınlaşdırmaq, qızıqdırmaq
- parlamaq, pörtləmək

261 Biri icbar növdədir:

- sındır
- yoldur
- qaldır
- baxdır
- çatdır

262 Məntiqi ardıcılığı tamamlayın....Qarışmaq, danışmaq....

- görüşmək

- bərişmaq
- yazışmaq
- vuruşmaq
- çəkişmək

263 Məntiqi ardıcılığı tamamlayın....Açar, kəsər, çapar,....

- hədər
- dəyəər
- qaçar
- gələər
- apar

264 – ma, (-mə) inkar şəkilçisinə aid edilmiş fikirlərdən biri yanlıştır:

- Felin lazım şəkli ilə işlənə bilmir.
- Feillərdən isim əmələ gətirə bilir.
- Yalnız feillərlə işlənir.
- Vurğusuzdur.
- İndiki və qeyri-qəti gələcək zamanlarda işlənərkən öz saitini itirir.

265 Hansı cümlədəki feil icbar növdə deyil?

- Qapını açdırdım.
- Otağı qızdırdım.
- Məktubu yazdırdım.
- Həyəətə su çəkdirdim.
- Döşəməni sildirdim.

266 Hansı cümlənin xəbəri təsirli feildən düzəlib təsirli olaraq qalan qayıdış növ feillə ifadə olunub?

- Yağış kəsildi.
- Əhməd geyindi.
- Əli darandı.
- Duman çəkildi.
- Gül açıldı.

267 Hansı feillər qarşılıq – birgəlik növdə deyil?1. görüşmək,2. çalışmaq,3. qırışmaq,4. gülüşmək,5. alışmaq,6. mələşmək,7. küsüşmək

- 4,5,7
- 2,3,5
- 1,7
- 3,6
- 1,5

268 Aşağıdakı şəkilçilərdən biri felin üç qrammatik məna növünün yaranmasında iştirak edir:

- ır
- ıl
- ış
- dır
- malı

269 Hansı cümlənin xəbəri şəxssiz növ feillə ifadə olunmuşdur?

- Məktub sahibinə çatdırıldı.
- İndi belə şeylərə çox əhəmiyyət verilir.
- Qapı taybatay açıldı.
- Düşmən geri çəkildi.
- Arif də yaxşı oxuyurdu.

270 Bu əlamətlərin biri feilin məchul və şəxssiz növləri üçün ortaq ola bilməz:

- Şəxssiz feillər həmişə, məchul feillər isə əksərən üçüncü şəxsin təkində işlənir.
- Təsirli feildən düzəlirlər.
- əsasən, – 114 şəkilçisi ilə düzəlirlər.
- Təsirsiz olurlar.
- Hər ikisinin subyekti itir.

271 Verilən nümunələrdə feilin hansı qrammatik mənə növü işlənmişdir?

Döymək, döyüşmək, döyünmək, döyülmək, döydürmək

- qayıdış
- şəxssiz
- məlum
- məchul
- icbar

272 Aşağıdakı cümlələrin hansında feil qarşılıq- birgəlik növdədir?1. Rəfiqələr bir-birini qucaqladılar.2. Rəfiqələr qucaqlaşdılar.3. Rəfiqələr qucaqlaşmadılar.

- 1 və 2
- 2 və 3
- Hamısında
- 2.0
- 3.0

273 Hansı cümlədə şəxssiz feil işlənib?

- O, plana vaxtında əməl etdi.
- Belə şeylərə indi fikir verilmir.
- Qapı qəfildən döyüldü .
- Rəqib rinqin o biri küncünə çəkildi.
- Plan vaxtında yerinə yetirildi.

274 “Uşaq yuyundu. Anası ilə görüşdü. Xoş, məzəli sözləri ilə onu güldürdü”.Verilmiş cümlələrdə feilin hansı mənə növlərinə aid nümunələr vardır?

- qayıdış, şəxssiz , icbar.
- qayıdış, qarşılıq-birgəlik, məlum
- məlum, qayıdış, icbar
- məlum, qarşılıq-birgəlik, icbar
- məlum, məchul, icbar

275 Bu əlamətlərdən biri feilin məchul və qayıdış növləri üçün ortaq ola bilməz:

- Bu növ feillərin xəbər kimi işləndiyi cümlənin mübtədası olur.
- Hər ikisində subyekt itir, obyekt subyekti əvəz edir.
- Hər ikisi təsirli feillərdən düzəlir.
- Hər ikisi – 114 , -114 şəkilçilərinin köməyi ilə düzəlir.

Bu növlərə düşən feillər təsirsiz olur.

276 Hansı sözdə - ır4 şəkilçisi həm indiki zaman, həm də təsirsiz feli təsirli felə çevirən şəkilçi kimi çıxış edə bilər?

- yeyir
- uçar
- alır
- görür
- biçir

277 Üçüncü şəxsin təkində şəxs şəkilçisi qəbul etməyən feil zamanlarını müəyyənləşdirin: I. nəqli keçmiş zaman. II. şahidi keçmiş zaman. III. indiki zaman. IV. qəti gələcək zaman. V. qeyri – qəti gələcək zaman

- II, V
- II, III, V
- I, IV, V
- III, IV, V
- I, IV

278 Mətdə felin hansı şəkilləri işlənmişdir? “İşdə sənə nə deyiblər, deyiblər, Evə qəldin danış bir az, gül bir az” (N. Həsənzadə)

- xəbər, arzu, şərt
- xəbər və əmr
- şərt və lazım
- vacib və xəbər
- əmr, arzu, xəbər

279 Felin hansı təsriflənən şəkilləri birinci şəxsin cəmində görünüşcə eyni olur? 1. xəbər şəkli, 2. arzu şəkli, 3. vacib şəkli, 4. əmr şəkli, 5. lazım şəkli

- 1.4
- 2.4
- 3.5
- 4.5
- 2.3

280 Hansı cərgədəki söz felin sadə şəklində deyil?

- almışdı
- alırdınız
- aldım
- alsanız
- alınmalıdır

281 Feillərdən birini həm şahidi keçmiş zaman, həm də xəbər şəklinin hekayəsi kimi izah etmək mümkündür:

- silirdi
- bitirdi
- yandırdı
- qudurdu
- aparardı

282 Felin mürəkkəb şəkilləri işlənmiş cümlələri göstərin: 1.Sərdar gecə bizdə qaldı.2.Bu səslər içində mənim də öz səsim olmalıdır.3.Qanadı sınımış quş da uçarmış.4.Şair, nə tez qocaldın sən.5.Yenə o bağ olaydı. Yenə yığışaraq siz o bağa köcəydiniz.

- 2.3
- 3.5
- 1.5
- 1.4
- 2,4

283 Hansı cümlədə məsdər mənsubiyyətə görə dəyişmişdir?

- Uşağın şeir oxumağa çox həvəsi var.
- Onun bu məclisə gəlməyi çoxlarını sevindirdi.
- Ərəb əlifbası ilə yazmağı qardaşımdan öyrənmişəm.
- Açıq havada gəzməyin faydası çoxdur.
- Rəisdən sonra hamı çıxış etmək istəyirdi.

284 Hansı cümlələrdə həm hal, həm də mənsubiyyət şəkilçisi qəbul etmiş məsdərlər vardır?1. Görüşməyimizdən bir həftə sonra getdi.2. Atam tapşırırdı ki, dərəcə keçikməyim.3. O, yaxşı oxumağımız üçün heç nəyi əsirgəmirdi.4. Deməyindən belə çıxır ki, heç nədən xəbəri yoxdur.

- 3.4
- 1.4
- 1.2
- 2,4
- 1.3

285 Hansı cümlələrdə məsdər həm mənsubiyyət, həm hal şəkilçisi qəbul etmişdir?1.Ora getməkdən yorulmuşam.2.İşləməyindən belə görünür ki, zəhmətkeş adamdır.3.Belə gözəl yazmağı kimdən öyrənmişəm?4.Oxumağına söz ola bilməz.5.Sizin bu barədə susmağınız mənə təəccüblü gəlir.

- 3,4
- 2.4
- 1,2
- 3.5
- 2,5

286 “Onların belə danışmaqlarına baxmayın” cümləsində işlənmiş məsdərdə onun üçün səciyyəvi olmayan hansı cəhət özünü göstərir?

- Yiyəlik halla əlaqəyə girib.
- Cəmlənib.
- Hallanıb.
- Mənsubiyyətə görə dəyişib.
- Üçüncü növ təyini söz birləşməsinin II tərəfi kimi işlənib.

287 Hansı cümlələrdə feli sifətlər isimləşmişdir?1.Əziləni müdafiə etmək nəcib insanların xüsusiyyətidir.2.İncidilən insanlara kömək etməliyik.3.Qaçanı qovmazlar.4.Müdafiə olunan tərəf rahat nəfəs aldı.5.Yıxılanı vurmazlar.6.Calışqan həmişə uğur qazanar.

- 2,4,6
- 1,3,5
- 1,2,5
- 2,3,6

1,4,5

288 Hansı cümlənin xəbəri feli sifətlə ifadə olunmayıb?

- Qarpızların bir qismi yetişməmiş idi.
 O, bu işdən əl çəkməlidir.
 Çay soyuyub, içməlidir.
 Bu film olduqca gülməlidir.
 Aldığım alma yeməli idi.

289 Hansı cümlələrdə feli sifət isimləşmişdir?1. Çoxlu görülməsi işlərimiz var.2. Keçmiş olmayanın gələcəyi də olmaz.3. Bu bayramda bütün küsülülər barışıq.4. Mərasimə gələnlər qardaşının yaxın dostları idi.5. Hamı onun təzə yazdığı kitabı tərifləyirdi.6. Bildiklərimin hamısını ona ətraflı danışdım.

- 1,4,5
 2,4,6
 1,3,5
 1,2,5
 2,3,6

290 Hansı cümlələrdə feli bağlama vardır?1. Oxuyanlar tələbədirlər.2. Bütün bunları düşündükçə beyin dumanlanırdı.3. Qurbətdə xan olunca, vətəninə dilən göz.4. Közərən ocaq gözetçinin yaxında olduğunu xəbər verirdi.

- 2.4
 2.3
 1.2
 3.4
 1.4

291 Cümlələrin birində feli bağlama işlənməyib:

- Evə yaxınlaşanda nəbzi daha həyəcanla vurmağa başladı.
 Baba səliqə ilə doğranmış çörəyi boşqaba yıxdı.
 Buludlar çəkirlər-çəkilməz dağı boz duman bürüdü.
 Yağış kəsilməyincə mağazadan çıxmadıq.
 O, ətrafa baxa-baxa yola çıxdı.

292 – ıb4 şəkilçisi ilə düzələn feli bağlamalara aid edilmiş xüsusiyyətlərdən biri səhv göstərilmişdir:

- ıb4 şəkilçisi nəqli keçmiş zamanla qrammatik omonimdir.
 Bu şəkilçi ilə düzələn feli bağlamalara “idi” hissəciyi artırmaq olur.
 İşin əsas feildəki işdən əvvəl icra olunduğunu bildirir.
 Daha çox əsas feildəki hərəkətin tərzini və səbəbini bildirir.
 – ara2 şəkilçili feili bağlamalarla qrammatik cəhətdən sinonimdir.

293 Hansı fikir səhvdir?

- madan 2 vurğusuz şəkilçidir.
 – ıb 4 yalnız feli bağlama şəkilçisi kimi işlənir.
 –madan2 şəkilçisi hərəkətin tərzini və zamanını da bildirir.
 Bəzi feli bağlama şəkilçilərində sinonimlik vardır.
 – arkən2 şəkilçisi daha çox zaman bildirir.

294 Hansı xüsusiyyət felin təsriflənməyən formalarının üçünə də aiddir?

- Hər üçü hallana bilir və mənsubiyyətə görə dəyişir.
- İki nitq hissəsinin əlamətlərini daşıyırlar.
- Cümlənin xəbəri vəzifəsində işləyə bilirlər.
- Hər üçü cümlənin baş üzvləri vəzifəsində işləyə bilər.
- Hər üçü zaman anlayışı ifadə edir.

295 “Göndərildi” felinin morfoloji təhlilindəki səhvləri göstərin:1. Məchul növdədir.2. Üçüncü şəxsin təkindədir.3. Quruluşca sadədir.4. Təsirlidir.5. Şühudi keçmiş zamanda işləyib.6. Xəbər şəklinin hekayəsindədir.

- 2,3,6
- 3,4,6
- 2,4,6
- 1,3,4
- 2,4,5

296 “Qandırmaq” və “qanatmaq” feilləri haqqında səhv fikirləri seçin:1. Hər ikisi təsirli feildir.2. Hər ikisi feildən əmələ gəlmişdir.3. Eyniköklü sözlərdir.4. Hər ikisi icbar növdədir.5. Hər ikisi quruluşca düzəlmədir.

- 2.4
- 3.4
- 1,2
- 2.3
- 4.5

297 “Uşaq tək qaldığı üçün sıxılırdı” cümləsində təsriflənən felin morfoloji təhlilindəki səhvləri göstərin:1. Sifətdən düzəlmiş feildir.2. Təsirlidir.3. Qayıdış növdədir.4. Şühudi keçmiş zamandadır.5. Xəbər şəklinin hekayəsindədir.

- 1,3,5
- 1,2,4
- 2,3,5
- 1.3
- 2,4

298 “Hava get-gedə saflaşdı” cümləsində felin təhlilindəki səhvləri göstərin:1. Sifətdən düzələn feildir.2. Təsirli feildir.3. Qarşılıq – birgəlik növdədir.4. – ır indiki zaman şəkilçisidir.5. – dı feil şəkillərinin rəvayətinin əlamətidir.

- 1,3,5
- 2,3,5
- 1,2,4
- 1,3,4
- 2,4,5

299 “Körpənin yanağı qızarmışdı” cümləsində feil haqqında verilən düzgün fikirləri müəyyənəldirin: 1. Sadə feildir.2. Qayıdış növdədir.3. Təsirsizdir.4. Şühudi keçmiş zamandadır.5. Xəbər şəklinin hekayəsindədir.

- 1,3,4
- 1,3,5
- 1,2,4
- 2.5
- 2,4

300 “Çalağan göydə dolanar, cücənin ürəyi bulanar” cümləsindəki feillər haqqında deyilənlərdən hansılar düzdür?1. Hər ikisi düzəltmə feildir.2. Hər ikisi hal- vəziyyət bildirir.3. Biri düzəltmə, digəri isə frazeoloji birləşmədir.4. Hər ikisi təsirli feildir.5. Hər ikisi təsdiq feildir.

- 1,5
- 3.5
- 1,2,3
- 3.4
- 1,2,4

301 “İndi, bayaq” sözləri zərfin hansı məna növünə aiddir?

- kəmiyyət
- zaman
- tərz-i-hərəkət
- yer
- səbəb

302 Düzəltmə zərf hansıdır?

- birlik
- həvəslə
- qurğu
- xalamgil
- maraqlan

303 Zərf kimi verilənlərdən biri səhvdir:

- irəli
- kənddən
- aşağı
- içəri
- ora

304 Verilmiş sözlərdən hansı zərf deyil?

- üzbəüz
- qaçaqac
- aybaay
- yanbayan
- ilbəl

305 Biri zərfdir:

- eldə
- tez
- səndə
- necə
- bayram

306 Saydan düzələn zərfləri göstərin:

- şəxsən, dahiyənə
- birdən, çoxdan
- hərdən, astadan

- qəfildən, daxilən
- ucadan, qəsdən

307 Zərflərdən biri mənə növünə görə digərlərindən fərqlənir:

- çəpəki
- yuxarı
- asta-asta
- cəld
- gözücu

308 Hansı cərgə defislə yazılan zaman zərflərindən ibarətdir?

- üz-üzə, sağa-sola, dala-qabağa
- səhər-səhər, indi-indi, ara-sıra
- əyri- əyri, yan-yana, qeyri-ixtiyari
- dəstə-dəstə, ara-sıra, ora-bura
- az-çox, birə-beş, qabaq-qabağa

309 Biri məntiqi pozur:

- geridəki
- dünənki
- oradakı
- aşağıdakı
- yuxarıdakı

310 Bu sözlərdən biri yer zərfi deyil:

- aralıqda
- çinarlıqda
- üzüaşağı
- ortalıqda
- bəri

311 Hansı sıra isim və zərf kimi işlənən sözlərdən ibarətdir?

- doğru, tərəf, tək, səhər
- gecə, gündüz, sabah, axşam
- yaxşı, pis, aydın, işıqlı
- qabaq, sonra, əvvəl, bəri
- xeyli, çox, bir az, bir qədər

312 “Uşaqlar bu gün xeyli çalışdılar” cümləsində zərfin hansı mənə növləri işlənmişdir?

- zaman, yer
- zaman, miqdar
- zaman, tərz-i-hərəkət
- tərz-i-hərəkət, yer
- yer, miqdar

313 Miqdar zərfi olan cümləni göstərin:

- Deyilənlər barədə çox fikirlər söyləndi.
- Həyətdə xeyli işləmişdim.
- Biz xeyli ağac əkdik.

- Çoxlu meyvə aldım.
- Meydana yüzlərlə adam toplaşmışdı.

314 Hansı suallar zərfin deyil?

- nə qədər?, nə dərəcədə?
- hansı?, nəyə?, nə üçün?
- haraya?, hara?, haradan?
- necə? , nə cür? , nə tərzdə?
- nə vaxt?, nə zaman?, haçan?

315 Verilmiş sözlərdən biri zərf deyil:

- daxilən
- şəhərdə
- ucadan
- birdən
- xəstə-xəstə

316 Hansı düzəltmə söz zərfdən yaranıb?

- hamarlamaq
- geriləmək
- yerləşmək
- zarafatyana
- cəpəki

317 Zərf olmayan cümlə hansıdır?

- Əvvəl- axır buralardan köçüb gedəcəyəm.
- Fikrət onun dalınca baxa-baxa qaldı.
- Xəstə- xəstə dərəcə gəlmisən?
- Oğlan oğrun-oğrun atasına baxırdı.
- Qoca asta-asta gəlib kəndə çatdı.

318 Miqdar zərfi olan cümləni göstərin:

- Az adam tapılar ki, bu işi bilsin.
- Az danışmaq lazımdır.
- Dünən şiddətli külək əsirdi.
- Xeyli adam gəlmişdir.
- Mən bunu belə də düşünürdüm.

319 Bəndlərdən birində zərf yoxdur:

- Ehmalca vurdum.
- Yamanca qoçaq idi.
- Türkcə danışmayın.
- Astaca gülümsündü.
- Yamanca qorxutdun məni.

320 Zərfdən düzələn sözü göstərin:

- dostyana
- tezdən
- yuxarı

- dəlicəsinə
- anbaan

321 Tərzi- hərəkət zərflərinin sayını müəyyən edin: Ehmalca, aybaay, təəccüblə, hiyləgərcəsinə, uzaq, irəli, vaxtilə, axşamtərəfi, ötəri, əvvəl, xeyli, sürətlə.

- 8.0
- 5.0
- 6.0
- 7
- 3.0

322 “Əvvəl” sözü hansı cümlədə zərfdir?

- Kimdən əvvəl gəlmisən?
- Əvvəl sən, sonra mən gələrəm.
- Qonşu məndən əvvəl gəldi.
- Səndən əvvəl gəlmişəm.
- Sözüünü deməmişdən əvvəl gedərsən.

323 Zərf olan cümləni tapıb göstərin:

- Qırmızı-qırmızı almalar adama gəl-gəl deyirdi.
- Cavad hiyləgərcəsinə gülümsəyirdi.
- Müəllim yaxşı tələbələrini qiymətləndirdi.
- Onun hörməti artmışdı.
- Gözlərini qırpmadan bir nöqtəyə baxırdı.

324 Hansı cümlədə yer zərfi işlənmişdir?

- Xəstə günü -gündən zəifləyirdi.
- İrəlidə xeyli adam dayanmışdır.
- Biz axşam qonaqları qarşılayacağıq.
- Kəşfiyyatçılar meşəni axtardılar.
- Azərin atası Türkiyədə işləyir.

325 Hansı cümlədə zərf var?

- Yalnız sən mənə kömək edə bilərsən.
- Sən bu işi həvəslə görmüsən.
- Builki sərçə bildirkinə cık-cık öyrədir.
- Bүgүnkü söz sabahkı sözün körpüsüdür.
- Bilməsən, bir biləndən soruş.

326 “Birə-beş, azdan-çoxdan” sözləri zərfin hansı mənə növündədir?

- səbəb
- miqdar
- tərzi-hərəkət
- zaman
- yer

327 “Həmişə dərsə hazır olmaq lazımdır” cümləsində “həmişə” sözü hansı nitq hissəsidir?

- feil
- zərf

- isim
- sifət
- say

328 Tərzi-hərəkət zərfini tapın:

- yavaşca, soyuqdan
- sürətlə, igidcəsinə
- irəli, aşağı
- az, xeyli
- istidən, hünərlə

329 Düzəltmə zərflər cərgəsini göstərin:

- aşağı, gec-tez
- şairanə, çəpəki
- bərkdən, irəli
- ucadan, indi
- dünən, bayaq

330 Hansı cümlədə yer zərfi işlənmişdir?

- Məktəbin həyətidə yaman səs-küy vardı.
- İrəlidə onu nələr gözlədiyini bilmir.
- Lalə Gəncədə yaşayır.
- Meşədə quşlar cəh-cəh vururdu.
- Kənddən gəlib.

331 Zərf düzəldən şəkilçi hansıdır?

- madan 2
- casına 2
- ın 4
- ıq4
- k1 4

332 Aşağıdakı cümlələrin birində zərf işlənmişdir:

- İnsan! O, müqəddəs bir kainatdır.
- Mən orada olmasam, çətin olacaq.
- Günəş şəfəqlərlə bəzəyir yeri.
- Açılmış səhərin ala gözləri.
- Mühəndis qız iş yerinə gələndə saat iki idi.

333 Mürəkkəb zərfləri seçin:

- acgöz, üzüyuxarı, ürəyiaçıq
- yanbayan, üzbəüz, günbəgün
- növbənöv, rəngarəng, cürbəcür
- sakit-sakit, kələ-kötür, gec-tez
- qaçaqaç, vurhavur, qovhaqov

334 Zərf kimi verilənlərdən biri səhvdir:

- üzbəüz
- hara

- əvvəl
- yuxarı
- arxa

335 Məntiqi ardıcılığı tamamlayın: Hələ, indi,...

- ara-sıra
- dərhal
- hərdən
- hərdənbir
- ildə

336 Sadə zaman zərfini seçin:

- hərdən
- bildir
- asta
- xeyli
- tamamilə

337 “Fikrət Kamilə çəpəki baxdı” cümləsində zərfin məna növünü göstərin:

- miqdar
- tərz-i-hərəkət
- zaman
- yer
- səbəb

338 Yavaş-yavaş, taybatay, xıslın-xıslın...

- yalan
- hissə-hissə
- ağlamaq
- sakit
- dostcasına

339 Miqdar zərfi hansı cümlədədir?

- Az ilə çoxun oyunu olmaz.
- Ağacın qurdu özündən olmasaydı, çox yaşayardı.
- Adam min acını unudar bir şirinin xatirinə.
- Təkdənbir çəkiç səsi eşidilirdi.
- Aclıq bir il gedər, minnət min il.

340 Həm sifət, həm də zərf kimi işlənə biləcək sözləri seçin: 1. qışda ,2. gecə,3. göy,4. iti,5. bu,6. gözəl,7. möhkəm,8. çox,

- 4,5,6,9
- 4,6,7,9
- 1,3,5,6,8
- 3,5,7
- 2,4,6,7,9

341 Düzəltmə tərz-i-hərəkət zərflərini göstərin:

- sərin, həyəcanlı

- sürətlə, beləcə
- qələmlə, əvvəlcə
- salamat, irəli
- cəld, sonra

342 Yer zərflərindən ibarət cərgə hansıdır?

- el-obada, istidə, soyuqda
- içəridə, yuxarıda, burada
- Bakıda, Gəncədə, Şəkidə
- evdə, işdə, bağda
- bizdə, həyətdə, otaqda

343 Hansı cümlədə - la2 zərf düzəldən şəkilçidir?

- Atamla mən bu işə çoxdan başlamışıq.
- Qoca nəfəsini güclə alırdı.
- Akiflə Fərid qardaşdır.
- Əli ilə vacib işim var
- Onunla açıq danışmaq lazımdır.

344 Hansı sözlərdə - dan2 leksik şəkilçidir?1. qəsdən,2. bərkdən,3. çoxdan,4. hərdən,5. əzələdən,6. dayanmadan, 7. odundan

- 3,4,5,6
- 2,3,4
- 1,2,3
- 1,2,5
- 4,6,7

345 Defislə yazılan mürəkkəb zərf hansıdır (defislər buraxılmışdır)?

- qıpqırmızı
- teztez
- həndəvər
- gileygüzar
- coşubdaşma

346 Həm qoşma, həm zərf kimi işlənən sözləri seçin:

- sonra, və
- sonra, əvvəl
- görə, bəri
- sabah, axşam
- indi, dünən

347 Qoşmalar ismin hansı halında işlənirlər?1. yiyəlik,2. yönlük,3. çıxışlıq,4. təsirlik,5. yerlik

- 2,4,5
- 4,5
- 1,2,3
- 2,3
- 2,3,5

348 Hansı cümlədə şərt bağlayıcısı işlənib?

- Toyda nəinki qohumlar, hətta uzaqdan gələn yoldaşlar da iştirak edirdilər.
- Bir halda ki, evlənməyəcəkdin, niyə onun hissləri ilə oynadın?
- Elə ki, anam gəldi, onun qabağına qaçdıq.
- O, uşaqları hələ də axtarırdı, halbuki onlar çoxdan getmişdilər.
- Mənə elə gəlir ki, sən bunun üçün yaranmısan.

349 Güzəşt bağlayıcısı işlənib: 1. yəni 2. indi ki 3. buna görə də 4. hərəcənd 5. hərəcənd ki 6. hərəgah

- 1,4,5
- 4,5
- 1,2,5
- 1,3,5,6
- 4,5,6

350 Hansı ədatdan sonra vergül qoyulmalıdır?

- qoy
- bəli
- ki
- ha
- məhz

351 Zərf və ədat kimi işlənən sözləri göstərin:

- bircə, tək
- təkçə, yalnız
- bax, qoy
- əvvəl, sonra
- həmişə, dünən

352 Hansı cərgədə “daha” ədatı saya aiddir?

- Havadakı rütubət daha da çoxalmışdı.
- Onun düşmənindən daha çox dostu var
- Biz bu gün daha çox çalışdıq.
- İmtahanda uğur qazanmaq üçün daha çox oxumaq lazımdır.
- Onlar daha birlikdə işləmir.

353 Qüvvətləndirici ədatın işləndiyi cümlə hansıdır?

- Ayrılarımı könül candan?
- Sən ki bunu bilirdin.
- Yəni sən bunu bilirsən?
- Təkçə sənə güvənirəm.
- Gəl ha.

354 “ Hər kəs öz nəfsini tanısa, Allahını da tanıyar” (İmam Əli) cümləsində hansı köməkçi nitq hissəsi işlənmişdir?

- nida
- bağlayıcı
- ədat
- qoşma
- modal söz

355 “ İstər, istərsə də “ bağlayıcısının növünü göstərin:

- qarşılaşdırma
- bölüşdürmə
- iştirak
- inkarlıq
- aydınlaşdırma

356 Köməkçi nitq hissələrindən hansılar sözlərə bitişik də yazıla bilər? 1) ədat 2) nida 3) modal sözlər 4) qoşma 5) bağlayıcı

- 3, 4, 5
- 1, 4, 5
- 1, 3, 5
- 2, 3, 4
- 2, 4, 5

357 Qoşma hansı cümlədədir?

- Uşaq hər şeyə diqqətlə baxırdı.
- Anar həyətdə topla oynayır.
- Atamla qonşumuz kəndə getdilər.
- Səhər tezdən məktəbdə kimi axtarırsan?
- Bu sözün başqa mənaları da var.

358 Qoşma haqqındakı fikirlərdən hansı səhvdir?

- Təkhecalı qoşmalar sözlərə bitişik, ikihecalılar isə ayrı yazılır.
- İsmi bütün hallarında olan sözlərə qoşulur.
- Müstəqil suala cavab ola bilmir.
- Qoşulduğu sözlə birlikdə cümlə üzvü olur.
- Qoşulduğu sözlə birlikdə müxtəlif mənə çalarları ifadə edir.

359 Modal sözlərdən biri ehtimal və şübhə bildirir:

- mənəcə
- görünür
- deməli
- doğrudan da
- şübhəsiz

360 “ Barı evə məktub yaz “ cümləsində ədatın hansı növü işlənmişdir?

- qüvvətləndirici
- arzu
- dəqiqləşdirici
- məhdudlaşdırıcı
- əmr

361 Nümunələrdən birində ədat və qoşma işlənmişdir:

- Uzun illərdən sonra axtardığımı tapdım.
- Bax sənin üçün nə qədər gül dərmişəm.
- Todan kəndi də Goranboydadır.
- Nənəsi Nərmin üçün qoğal bişirmişdi.

Düzü, o zaman Dolan təpələri əsl döyüş meydanına çevrilmişdi.

362 “ Mən dərsdən sonra evədək piyada getdim “ cümləsindəki qoşmalar hansı mənaları bildirir?

- səbəb-məqsəd, bənzətmə
 zaman, məsafə
 zaman, bənzətmə
 fərqlənmə, birgəlik
 istiqamət, zaman

363 Bağlayıcılardan birinin yazılışı səhvdir:

- nəinki
 hər gah
 indi ki
 belə ki
 halbuki

364 Şeir parçasında köməkçi nitq hissələrindən hansılar işlənmişdir? Bəlkə, onun da oğlu qanlı döyüşlərdədir, Kim bilir, o, bəlkə də, mənimlə bir dərdədir.

- ədat, qoşma
 modal söz, bağlayıcı
 ədat, nida
 bağlayıcı, qoşma
 qoşma, nida

365 Söz-cümlə nə ilə ifadə olunmuşdur?— Bu barədə fikrin nədir, o, doğrudanmı bu işi bacarar?— Deyilənə görə, bəli.

- nida və modal sözlə
 modal söz və təsdiq ədati ilə
 nida və təsdiq ədati ilə
 modal sözlə
 təsdiq ədati ilə

366 “ Afərin “ nidası hansı cümlədə tərif mənasında işlənmişdir?

- Afərin, oğul! Biz sənə ilə fəxr edirik.
 Afərin! Adam da yoldaşını aldadar?!
 Afərin! Yaxşı cavab verdin!
 Afərin! Halal olsun sənə ananın südü!
 Afərin! Özünü itirmədin.

367 “ 1991-ci ildən sonra Azərbaycanda çox yeniliklər baş vermişdir “ cümləsindəki qoşmanı onun sinonimi kimi hansı sözlə əvəz etmək olar?

- qeyri
 bəri
 əvvəl
 qabaq
 başqa

368 Aşağıdakılardan biri modal söz kimi işləyə bilər:

- gəlsənə

- görünür
- gör
- görün
- gəlin

369 Dürğu işarəsi qoyulmasa, hansı cümlədəki “kimi” sözü həm qoşma, həm də sual əvəzliyi kimi başa düşülə bilər?

- Kimi gördün
- Əli kimi axtarırdı
- Dostların kimi danışma
- Kimi danışır kimi susur
- Sən kimi soruşursan

370 Köməkçi nitq hissələrindən şəkilçi formasında da olanlar hansı sıradadır?

- nida
- qoşma, bağlayıcı, ədat
- qoşma, ədat, nida
- bağlayıcı, modal sözlər, qoşma
- modal sözlər, nida, qoşma

371 Köməkçi nitq hissələrindən hansının orfoqrafiyasında defis işarəsindən də istifadə edilir?

- ədat
- nida
- qoşma
- bağlayıcı
- modal sözlər

372 Ancaq qrammatik mənası olan sözü müəyyənləşdirin:

- tək
- lap
- doğru
- kimi
- elə

373 Köməkçi nitq hissələrindən dilçiliyin hansı bölməsində bəhs edilir?

- fonetika
- morfologiya
- leksikologiya
- sintaksis
- üslubiyat

374 –mı4 ədatı hansı feillərə qoşulmur?

- şərt şəklində olan feillərə
- 2-ci şəxsdə olan əmr şəklində
- vacib şəklində olan feillərə
- məsdərlərə
- feli bağlamalara

375 Yalnız bəzi həmcins üzvləri bir-birinə bağlayan, lakin tabesiz mürəkkəb cümlənin tərkib hissələri

arasında işlənə bilməyən bağlayıcı hansıdır?

- hərçənd
- ilə
- amma
- həm
- çünki

376 Biri köməkçi nitq hissələrinin sintaktik xüsusiyyətinə aid deyil:

- Cümlənin təsir gücünü artırır.
- Müstəqil cümlə üzvü olur.
- Həmcins üzvlər arasında bağlılıq yaradır.
- Cümlə daxilində fikrə münasibət bildirir.
- Müəyyən qrammatik məna bildirir.

377 “Elə” sözü nə zaman suala cavab vermir?

- işarə əvəzliyi olduqda
- ədat kimi işləndikdə
- zərfi əvəz etdikdə
- feil kimi işləndikdə
- sifəti əvəz etdikdə

378 “ Ya elm öyrən, ya elm öyrədənləri dinlə, ya da elm əhlini sev “ cümləsində tabesizlik bağlayıcısının növünü göstərin :

- iştirak
- bölüşdürmə
- birləşdirmə
- qarşılaşdırma
- aydınlaşdırma

379 “ Ay aman, deyəsən, sən də onlara tərəf çıxırsan, sən nə vaxt məni anlayacaqsan? “ cümləsində köməkçi nitq hissələrinin ardıcılığını göstərin:

- nida, modal söz, ədat, ədat
- nida, modal söz, bağlayıcı, qoşma
- nida, bağlayıcı, qoşma, modal söz
- nida, modal söz, ədat, qoşma
- nida, bağlayıcı, bağlayıcı, modal söz

380 Hansında ədat işlənməmişdir?

- Bu işi təkə sən bacararsan.
- Gedək, gözlərinlə gör.
- Gör bir neylədin!
- Gəl bu daşı ətəyindən tök.
- Adamı belə əzişdirərlər bax.

381 Bağlayıcı işlənmiş cümləni tapın:

- Bazardakı bahalıqdan şikayət edirdi.
- Bir vaxt deyərdim ki, ölüm uzaqdır.
- Bizimki bura qədər imiş.

- Uşaqlar üşümür ki?
- Bu ki onun uşaqlıq şəklidir.

382 Hansı qoşmanın tələffüzü yazılışından fərqlidir?

- başqa
- aid
- kimi
- ötrü
- tərəf

383 Modal sözlərə aid səhv fikri müəyyənləşdirin:

- Danışanın ifadə etdiyi fikrə münasibət bildiren sözlərə deyilir.
- Cümlənin ancaq əvvəlində və sonunda işləyə bilər.
- Cümlə üzvlərindən vergüllə ayrılır.
- Bəziləri əsas nitq hissələri ilə ortaq sözlərdir.
- Quruluşca iki növü var.

384 Məntiqi uyğunluğu gözləməklə bağlayıcılardan ibarət cərgəni tamamlayın: Ona görə ki, ondan ötrü ki, onun üçün ki,...

- madam ki
- çünki
- hərçənd ki
- indi ki
- bir halda ki

385 Qoşma hansı cümlədədir?

- Sonra mən onu evlərinə ötürdüm.
- Evdən çıxanda anam arxamca su atardı.
- Tahirlə Sabit bizim köhnə qonşularımızdır.
- Uşaq evdə tək qalmışdı.
- Uşaqlardan kimisi dərslər oxuyur, kimisi də həyətdə gəzişirdi.

386 “ Qar yağır “ nümunəsinə artırılan hansı nida cümləyə qorxu emosiyası artıracaqdır?

- heyf
- vay- vay
- ay can- ay can
- bıy
- aha

387 Biri modal söz deyil:

- sanki
- habelə
- əvvəla
- nəhayət
- beləliklə

388 Cümlələrin birində modal söz işlənməmişdir.

- Bu küçəni düz gedib, sola dönəcəksən.
- Mən, düzü, bunun belə nəticələnəcəyini bilmirdim.

- Düzə düz, əyriyə əyri olmalısən.
- Düz adam yalanın ayaq alıb yeriməsinə imkan verməz.
- Şirvan düzü Azərbaycanın şərgində yerləşir.

389 Cümlələrin birində nida işlənməmişdir:

- Vay-vay, deyəsən, bəşər deyil bu!
- Ahın dağlara, bala.
- Ay haray, qoymayın, apardılar!
- Ah, necə kef çəkməli əyyam idi.
- Ox, bizi aldatdılar!

390 Söz birləşmələrindən biri sintaktik əlaqə baxımından digərlərindən fərqlənir:

- atanın nəsihəti
- igid döyüşçü
- Lalənin anası
- məktəb həyəti
- Qız qalası

391 Hansı cümlədə sözlər arasında tabesizlik əlaqəsi var?

- Həqiqəti yalnız mən bilirəm.
- O, gözəl, girdəşifət, gənc bir qız idi.
- Mən dedim, ancaq o eşitmədi.
- Əvvəl düşündüklərini söylə.
- Əsgərlər döyüşə gedirlər.

392 Tabesizlik əlaqəsi hansı cümlə üzvləri arasında olur?

- Tamamlıqla xəbər arasında
- Həmcins üzvlər arasında
- Mübtəda ilə xəbər arasında
- Təyidlə tamamlıq arasında
- Təyidlə mübtəda arasında

393 Hansı birləşmədə yanaşma əlaqəsi var?

- dəniz havası
- sehrli nağıl
- şəhərdən qayıdanda
- külək səsi
- ədəbiyyat kitabı

394 Uzlaşma əlaqəsi hansı bənddədir?

- təcili həll etmək
- siz oxuyun
- hər adam
- evə gedəndə
- gözəl vətən

395 I növ təyini söz birləşmələri hansı sintaktik əlaqə ilə yaranır?

- həm idarə, həm yanaşma
- yanaşma

- tabesizlik
- uzlaşma
- idarə

396 Yanaşma əlaqəli nümunələr hansı variantdadır?

- həyətin qapısı, kitab üzü
- sevimli diyar, gözəl Şuşa
- körpələr evi
- dodağında təbəssüm
- dərslər gedəndə, yaxşı kitab

397 Hansı sözlər arasında idarə əlaqəsi vardır?

- hərdən görünmək
- sənədləri qaytarmaq
- bu kitab
- həvəslə oynamaq
- tez getmək

398 “Gələn qız” ismi birləşməsinin tərəfləri arasında hansı sintaktik əlaqə var?

- yanaşma , uzlaşma
- yanaşma
- uzlaşma
- idarə
- idarə, yanaşma

399 Hansı bənddəki sözlərdən söz birləşməsi düzəltmək olmaz?

- nəsihət, ata
- xalqımız, üçün
- Akif, dost
- yazı, alın
- cild, kitab

400 İsim+feil sxeminə uyğun gələn söz birləşməsini göstərin:

- yatan kişi,dəri başmaq
- qatar gələndə, dərslərini oxuyan
- qapıya qaçıb, beş uşaq
- onun oxumağı, sənin dediyin
- igidlər gülərək, yaralılara baxaraq

401 İdarə əlaqəsi hansı nümunədədir

- çalınan saz
- cəbhədən qayıtmaq
- ciddi münasibət
- beşinci sıra
- yaşıl yarpaq

402 Hansı birləşmənin hər iki tərəfi isimlə ifadə olunmuşdur?

- duzlu xörək
- dəri çanta

- maraqlı əsər
- oxumaq həvəsi
- qara gün

403 I növ təyini söz birləşməsinin asılı tərəfi hansı cümlə üzvü olur?

- tamamlıq
- təyin
- mübtəda
- zərflik
- xəbər

404 Biri feli birləşmədir:

- silahlı adam
- bağa köçəndə
- dilə gəlmək
- maraqlı görüş
- hiss etmək

405 Aşağıdakı söz birləşmələrindən hansında tərəflərin yerini dəyişsək, məzmununa xələl gəlməz?

- qız qalası
- mənim sevgilim
- beş dəftər
- kitab oxumaq
- çox insan

406 II növ təyini söz birləşmələrini seçin:1. şirin söhbət,2. ilan zəhəri,3. alimin fikri,4. ağac budağı,5. əkin yeri,6. ananın arzusu

- 1, 2
- 2,4,5
- 1,3,4
- 2,3,5
- 4,6

407 Mürəkkəb söz birləşməsi hansı variantdadır?

- ən yaxşı yer
- Nizaminin “Xosrov və Şirin” poeması
- körpə uşaq
- adamın sözü
- zəfər marşı

408 Hansı II növ söz birləşməsinə III növə keçirmək olmur?

- dağ havası
- maşın bazarı
- bulaq suyu
- pəncərə şüşəsi
- meşə gözətçisi

409 Hansı birləşmənin tərifləri arasında həm idarə, həm yanaşma, həm də uzlaşma əlagəsi var?

- Dağlarda maral gəzər.

- Baladadaşın ilk məhəbbəti
- bağ havası
- əkin yeri
- sənin kitablarını aparanda

410 “Mən gəldim” birləşməsində hansı sintaktik əlaqə növü vardır?

- idarə və yanaşma
- uzlaşma
- idarə
- uzlaşma və idarə
- yanaşma və uzlaşma

411 “Qardaşı savadlı mütəxəssisdir” cümləsində hansı sintaktik əlaqələr var?1. idarə,2. yanaşma,3. uzlaşma,4. tabesizlik

- 2,4
- 2,3
- 1,4
- 1,3
- 3,4

412 Mübtəda ilə xəbər arasında uzlaşma hansı nümunədə pozulmuşdur?

- O, indi ən yaxşı oxuyan tələbələrdəndir.
- Uşaqların bəzisi buna inanmayacaqlar.
- Biz teatrdan qayıtdıq.
- Gələnlər yola düşdülər.
- Sürülər dağın ətəyinə yayıldılar.

413 İdarə əlaqəsi hansı bənddədir?

- birinci mərtəbə
- cəbhədən qayıtmaq
- qırmızı gül
- üçüncü mərtəbə
- ciddi söhbət

414 Nümunələrdən yalnız birində idarə əlaqəsi var:

- bərkdən danışmaq, qorxub qışqırmaq
- gülü dərmək, dərsi öyrənmək
- səmimi söhbət, tibbi yardım
- yaşıl çəmən, göy otlar
- sən gələndə, mən oxudum

415 Hansı birləşmədə iki sintaktik əlaqə var?

- şəhərdən uzaq
- mənim bacım
- doğma diyar
- səhər yeməyi
- illik gəlir

416 Hansı cümlə üzvləri bir – biri ilə sintaktik əlaqəyə girmir?

- tamamlıq, xəbər
- tamamlıq, zərflik
- mübtəda, xəbər
- zərflik, xəbər
- təyin, zərflik

417 Hansı bənddəki iki sözdən söz birləşməsi düzəltmək olmaz?

- qələm, yaşıl
- insan, kimi
- Azər, qardaş
- ana, qayğı
- vətən, sevmək

418 Birinci tərəfi isimlə ifadə olunmuş I növ təyini söz birləşmələri hansı cərgədədir?

- vətən məhəbbəti, azadlıq nəğməsi, qurd qapısı
- qızıl üzük, dəmir bilək, torpaq yol
- balıq əti, durna qatarı, qılınc yarası
- hər tərəf, dairəvi stol, Tahir əmi
- gözəl mənzərə, azğın düşmən, beşinci sıra

419 II növ təyini söz birləşməsinə göstərin:

- ölkədaxili sabitlik
- alın yazısı
- əli silahlı
- dostların söhbəti
- tarixi hadisə

420 I növ təyini söz birləşməsinin asılı tərəfi ola bilmir:

- feli sifət
- feli bağlama
- isim
- sifət
- say

421 Feli birləşmə hansıdır?

- peşman olmaq
- kitab oxumaq
- təmir etmək
- etiraz etmək
- təsdiq etmək

422 Feli birləşmənin əsas tərəfi nə ilə ifadə olunur?

- felin bütün formaları ilə
- felin təsriflənməyən formaları ilə
- felin sadə şəkilləri ilə
- felin mürəkkəb şəkilləri ilə
- felin təsriflənən formaları ilə

423 Asılı tərəfi zərflə ifadə olunan yanaşma əlaqəli ismi birləşmələri göstərin: 1. içəri otaq, 2. oradan

qayıdanda,3. yuxarı mərtəbə,4. cəld hərəkət,5. bugünkü xəbərlər,6. səhər yola düşən

- 1.5
- 1.3
- 2.4
- 5,6
- 2,6

424 Yanaşma əlaqəli aşağıdakı birləşmələrin birində isim təbə tərəf kimi işləniş:

- şəhərdəki məktəb
- mühəndis Kərimli
- həyati mənafe
- buludlu hava
- həftəlik plan

425 İsmiñ hansı halı uzlaşma əlaqəsində əsas, yanaşma əlaqəsində əsili tərəf ola bilir?

- çıxışlıq
- ədlıq
- yiyəlik
- yönlük
- təsirlik

426 Tərəfləri isim+isim modelində olan I növ təyini söz birləşməsini göstərin:

- oxuyan tələbə
- dəmir qapı
- Qarabağ şikəstəsi
- müdrık insan
- həmin hadisə

427 Uzlaşma əlaqəsi hansı nümunədədir?

- təcili danışmaq
- Ev tikilib.
- doğma torpaq
- bizim həyət
- siz oxuyanda

428 Bunlardan yalnız birində uzlaşma əlaqəsi vardır:

- Təcili getməlisiniz.
- Həyat davam edir.
- dağdan enən
- aydın səma
- Dünən gəlmişik.

429 Hansı birləşmədə üç sintaktik əlaqə növü var?

- dünən məni görməyə gələndə
- mənim doğma vətənim
- mənalı həyat yolu
- evə tərəf yollanan
- məndən kömək uman

430 Aşağıdakı cümlələrdən hansında tabesizlik əlaqəsi var?

- Azərbaycan iri addımlarla xoş sabahlara irəliləyir.
- Mən də, sən də, o da çox dedik, xeyri olmadı.
- Bizim sizdən gizlin heç nəyimiz yoxdur.
- Mən səni hər dərdə dözən bilirdim.
- Nə gözəl yaraşır Muğana ceyran.

431 Hansı cümlədə xəbərlə mübtəda arasında kəmiyyətə görə uzlaşma pozulub?

- Quşlar budaqda cəh-cəh vururdular.
- Yarpaqlar tökülür, ellər köç edirdi.
- Yağış yağdı, sel-su bərəni aldı.
- İtlər bir ağızdan hürüşdülər.
- Sən niyə onu ad gününə dəvət etmirsən?

432 Birinci tərəfi II növ təyini söz birləşməsi ilə ifadə olunan II növ təyini söz birləşməsi hansıdır?

- mənim qardaşımın qızı
- "Qız qalası" operası
- dərslər oxumaq
- dərslər oxuyan uşaq
- Qafqaz yeməkləri

433 Birinci tərəfi feli birləşmə ilə ifadə olunan I növ təyini söz birləşməsi hansı cümlədir?

- İki itin arasına para sümük atmazlar.
- Dünən gələn oğlan mənim böyük qardaşım idi.
- Bu gün biz yeni evimizə köçürük.
- Orta əsrlər tarixi çox maraqlıdır.
- Anasını sevən oğulun balası xoşbəxt olar.

434 Əsas tərəfi feli bağlama ilə ifadə olunan söz birləşməsini göstərin:

- həyatdan küskün adam
- təbiətə baxdıqca
- gələcəyi görmək
- insana inanan
- dərindən düşündüyüm

435 Biri söz birləşməsidir:

- lap yaxşı
- əla növ
- vətən üçün
- dünəndən bəri
- heç kəs

436 Təbə tərəfi feli sifət olan I növ təyini söz birləşmələrindən ibarət cərgə hansıdır?

- yemiş alveri, qamış sahəsi, yarış meydanı
- oxuduğum kitab, gecikdirilmiş cavab, görüləcək iş
- dəmir qapı, qızıl saat, daş hasar
- sərin su, iyirminci əsr, belə əhvalat
- çalışqan uşaq, küsəyən oğlan, zarafatçı adam

437 Asılı tərəfi düzəltmə sifətlə ifadə olunmuş I növ təyini söz birləşməsi hansıdır?

- oyaq keşikçi
- qaçaq əsgər
- uzaq ölkə
- yumşaq parça
- qoçaq uşaq

438 Asılı tərəfi isimlə ifadə olunmuş I növ təyini söz birləşməsini tapın:

- oyanmış torpaq
- taxta qapı
- həmin adam
- şirin meyvə
- onuncu sinif

439 Tərkibində III növ təyini söz birləşməsi olan cümlə hansıdır?

- Bahar fəslə, yaz ayları gələndə, Süsənli, sünbüllü, laləli dağlar.
- Göyçə mahalıdır mahalım mənəm.
- Qatar Əcəmi stansiyasına çatdı.
- Qardaşın kitab hədiyyə verdi.
- Bu həzin nəğmə sənə üçün ifa olunur.

440 Hansı cümlədə feli sifət tərkibi işlənmişdir?

- Bunlar dərslərinə həmişə ciddi hazırlaşırlar.
- Dərin xəyala dalan Səbinə sanki onu heç eşitmirdi.
- Gələn ərbabın adamları idi.
- Günçixan tərəfdə qara buludlar günün qabağını kəsmişdi.
- Bir neçə gündən sonra hamı məktəbin həyətində topladı.

441 Verilmiş xüsusiyyətlərdən hansı II növ təyini söz birləşmələrinə aid deyildir?

- Tərəfləri arasında uzlaşma əlaqəsi özünü göstərir.
- Tərəfləri şəxs əvəzlilikləri ilə də ifadə oluna bilər.
- Tərəfləri eyni zamanda cəmlənə bilmir.
- Tərəfləri arasına heç bir söz daxil ola bilmir.
- Qeyri-müəyyənlik ifadə edir.

442 “Ananın öyüdü” söz birləşməsində tərəflər arasında hansı əlaqə vardır?

- uzlaşma, yanaşma
- uzlaşma və idarə
- uzlaşma
- idarə, yanaşma
- idarə

443 “Mən bura gələndə uşaqları da, onu da aparmışdılar” – cümləsində cümlə üzvləri arasında hansı sintaktik əlaqələr işlənmişdir?

- uzlaşma, yanaşma, idarə
- tabesizlik, yanaşma, idarə
- tabesizlik, uzlaşma, yanaşma, idarə
- tabesizlik, uzlaşma, idarə

uzlaşma, idarə

444 Hansı ismi birləşmədir?

- evə qayıdanda
 qızıldan kəmər
 sənin haqqında
 sürətlə qaçan
 onun kimi

445 “ Qısa məlumat” birləşməsində tərəflər arasındakı sintaktik əlaqə:

- idarə
 yanaşma
 uzlaşma
 uzlaşma, idarə
 uzlaşma, yanaşma

446 Əsas tərəfi feili bağlama ilə ifadə olunan söz birləşməsini göstərin:

- həyatdan küskün adam
 təbiətə baxdıqca
 gələcəyi görmək
 insana inanan
 dərindən düşündüyüm

447 Asılı tərəfi düzəltmə sözlə ifadə olunan ismi birləşməni göstərin:

- qoyun sürüsü
 gözəllik vurğunu
 dərin quyu
 sərin hava
 yaxşılıq itirən

448 Cümlədəki feli birləşmələrdən birinin əsas tərəfi tərkibi feillə ifadə olunmuşdur:

- Getdim dərddi yanına, o, məndən narın ağladı.
 Dərgahın qapısı açıq olanda köpəyin yuxusu gələr.
 Gecəni yatmaq mənim üçün bir problemə çevrilib.
 Dəyirman öz işində, çax-çax baş ağrıdar.
 Dərdini gizlədən dərmanını tapmaz.

449 cümlənin baş üzvü olub, haqqında danışılan şəxsi, əşyanı bildirir:

- zərflik
 mübtəda
 xəbər
 tamamlıq
 təyin

450 “Mən sənənin gələcəyinə inanıram” cümləsində mübtəda hansı nitq hissəsi ilə ifadə olunmuşdur?

- feil
 əvəzlik
 isim
 say

sifət

451 Hansı cümlənin mübtədası sayla ifadə olunmuşdur?

- Birisi yazı yazırdı, birisi qulaq asırdı.
 Altıncılar bu yarışda qalib gəldilər.
 Deyilən söz yadigardır.
 Bunu hamı bilir.
 Qocalara qayğı lazımdır.

452 “İclası kim aparacaq?” cümləsində mübtəda nə ilə ifadə olunmuşdur?

- qeyri-müəyyən əvəzliliklə
 sual əvəzliyi ilə
 isimlə
 sifətlə
 şəxs əvəzliyi ilə

453 “Atın yüyəni Tahirin əlində idi” cümləsinin mübtədası nə ilə ifadə olunmuşdur?

- II növ təyini söz birləşməsi ilə
 III növ təyini söz birləşməsi ilə
 məsdər tərkibi ilə
 feili sifət tərkibi ilə
 I növ təyini söz birləşməsi ilə

454 Hansı cümlədə mürəkkəb mübtəda verilmişdir?

- Ey zalım, nə qədər zülm edəcəksən bizə sən?
 Dünyanın dərini çiyində daşıyanlar da mənim dərdimi bilmirlər.
 Mənim qəlbimdəki fikir səni narahat etməsin.
 Ay qızım, sənəin dərs oxumağını niyə görmürəm?
 Vətən- ana. Ey odlar diyarı, sənə canım qurban.

455 Aşağıdakı cümlələrdən hansında ayrılıqda kim? sualına cavab verən söz vasitəsiz tamamlıq kimi işlənərək nə? Sualına cavab vermişdir?

- Bağban bağçadakı güllərə öz övladı kimi qulluq edirdi.
 Bakı Dövlət Universiteti tələbə qəbul edir.
 Balaca quzu su içir.
 Mən mağazadan oğluma uşaq oyuncağı aldım.
 Məhəllənin uşaqları Toğrulun yaxşı maşın sürməyinə tamaşa edirdilər.

456 Xəbər hansı cümlə üzvünə aid olur?

- heç birinə
 mübtədaya
 təyinə
 zərfliyə
 tamamlığa

457 Xəbər haqqında fikirlərdən biri səhvdir:

- İfadə vasitəsinə görə iki cürdür: feili xəbər, ismi xəbər
 Cümlənin heç bir üzvünə tabe olmayan ən müstəqil üzvdür.
 Mübtədaya aid hərəkəti və ya hökmü bildirən baş üzvdür.

- Quruluşca sadə və mürəkkəb olur.
- Həm nitq hissələri, həm də söz birləşmələri ilə ifadə olunur.

458 Feli xəbərin sualları hansı siradadır?

- necə?, hansı?
- nə etdi?, nə edir?
- kim?, nə?
- niyə?, nə səbəbə?
- necədir?, haradadır?

459 Cümlənin xəbəri nə ilə ifadə olunmuşdur? Bizim borcumuz tariximizi dərindən öyrənməkdir.

- feli sifətlə
- məsdər tərkibi ilə
- isimlə
- feillə
- əvəzliliklə

460 Hansı cümlədə xəbər kəmiyyətə görə mübtəda ilə uzlaşmamışdır?

- Onlar hər gün imtahana hazırlaşırlar.
- Onlar hər gün imtahana hazırlaşır.
- O hər gün imtahana hazırlaşır.
- Biz hər gün imtahana hazırlaşırıq.
- Siz hər gün imtahana hazırlaşırsınız.

461 Mürəkkəb xəbərli cümləni göstərin:

- Mən Akifə minnətdaram.
- Gənclər bizim gələcəyimizdir.
- Bir zamanlar insanlar qul halında yaşamışlar.
- Uşaqlar səyahətdən doymurdular.
- Babam ağacın altında oturub çay içirdi.

462 Cümlələrin birində xəbər sayla ifadə olunmuşdur:

- Onunculara təşəkkür edildi.
- Sənin bütün qiymətlərin beşdir.
- Onlar kənddə yaşayırlar.
- Yanan lampə yüzlükdür.
- Onların sözündə bir həqiqət var.

463 İsmi xəbərli cümləni göstərin:

- Qonşu mənimlə salamlaşmadı.
- Gələn Fəridə idi.
- Mətni diqqətlə köçürdü.
- O, mənə diqqətlə qulaq asırdı.
- Güclü külək ağacları yerə yıxmışdı.

464 Feli xəbərli cümləni göstərin:

- Amalımız Vətən yolunda çarpışmaqdır.
- Küçədə toplaşan adamların üzündə bayram əhval – ruhiyyəsi duyulurdu.
- Tamaşa gülməli idi.

- Güllər ətirli və tərəvətlidir.
- Buranın gözəl təbiəti var.

465 Cümlələrin birində tamamlıq təsirlik halda olan sadə isimlə ifadə olunub:

- Bu yaxşılığı heç vaxt unutmaram.
- X sinif şagirdlərinə mükafat verdilər.
- Cərrah Əli bizim təzə qonşumuzdur.
- Onun atası neft mühəndisidir.
- Uşaq gah ağlayır, gah da gülürdü.

466 Hansı cümlədə xəbər sifətlə ifadə olunub?

- Bu, onun yaxşıdır.
- Nə gözəldir dağ boyunca söydülər.
- Yayda hava isti olur.
- Müəllim bərk əsəbiləşdi.
- Bu, onun qardaşıdır.

467 “Bu tədbir ardıcıl olaraq davam etdiriləcəkdir” nümunəsində cümlə üzvlərindən hansı işlənməyib?

- zərflik
- tamamlıq
- mübtəda
- xəbər
- təyin

468 Vasitəsiz tamamlıq hansı cümlədədir?

- Tələbələr kitabxanaya gedir.
- Qonşumuz iş axtarır.
- Onda maraqlı kitablar var.
- O, atası ilə fəxr edir.
- Onun səndən xoşu gəlir.

469 Hansı cümlədə tamamlığın hər iki növü işlənmişdir?

- Sənə hər şeydən əvvəl kitab, dəftər, qələm lazımdır.
- Müəllim tələbələrə kitab payladı.
- İclasda onun haqqında çox danışdılar.
- Neftdən müxtəlif yağlar alınır.
- Uşaqlar bağçada gül, çiçək dərdilər.

470 Tamamlıq, əsasən, hansı cümlə üzvü ilə bağlı olur?

- ismi xəbər və zərfliklə
- feli xəbərlə
- zərfliklə
- təyin və əvəzliliklə
- mübtəda ilə

471 Nə? sualına cavab verən tamamlığı göstərin:

- Qadın əyilib uşağı qucağına aldı.
- Kamilə təsəlliverici bir söz deyə bilmədilər.

- Elə bu vaxt qapı açıldı.
- Qızın adı Aybəniz idi.
- O, dincəlmək üçün parka tərəf addımladı.

472 “Mən görmüşəm bu qürbətın dadını” cümləsində tamamlıq nə ilə ifadə olunmuşdur?

- feli sifət tərkihi ilə
- III növ təyini söz birləşməsi ilə
- isimlə
- sifətlə
- II növ təyini söz birləşməsi ilə

473 “Ana oğlunun həyəcan keçirdiyini duydu” cümləsində tamamlıq nə ilə ifadə olunmuşdur?

- III növ təyini söz birləşməsi ilə
- feli sifət tərkihi ilə
- feli sifət
- isimlə
- sifətlə

474 Təyinin sualları hansılardır?

- Nə zaman? Haçan?
- Necə? Nə cür?
- Nə qədər? Niyə?
- Hansı? Nə səbəbə?
- Nə barədə? Kim barədə?

475 Tərkihində təyin olan cümləni göstərin:

- Yayın bürkülü havası adamı darıxdırırdı.
- Sex rəisi məsuliyətli işçidir.
- Xalqımız sənətkarlarını ehtiramla xatırlayır.
- Əsərin nikbin sonluğu məni çox təsirləndirdi.
- Sənubər xala uşağı mehribanlıqla dindirdi.

476 Hansı cümlədə həmcins təyin yoxdur?

- Məktəbə bacarıqlı, istedadlı uşaqlar qəbul olunur.
- Kənddə qırmızı kərpiç binalar çoxdur.
- Anar çalışqan və intizamlı tələbədir.
- Bağda ağ, sarı güllər açılmışdı.
- O, soyuq, şaxtalı günlərdə də işdən qalmır.

477 Hansı cümlədə təyin zərflə ifadə olunmuşdur?

- Qabaqdakı sıralar bomboş idi.
- Aşağı mərtəbələr tərtəmiz idi.
- Səhərki külək çox şiddətli idi.
- O, dar ciğirli yuxarı qalxırdı.
- Dünən gələn qonaqlar geri qayıdırdı.

478 Təyin aşağıdakılardan hansı ilə ifadə oluna bilmir?

- isim və say
- məsdər və feli bağlama

- əvəzlik və zərf
- isim və əvəzlik
- say və fəli sifət

479 Hansı cümlədə təyin ismi birləşmə ilə ifadə olunub?

- Bu gün açıq-saçıq geyinən bir müğənni vətən uğrunda şəhid olmuş milli qəhrəmanların hamısından məşhurdur, bu isə dəhşətdir! Dəhşət!
- Mənim rəfiqəm Səidə burada yoxdur.
- Təkcə pöhrələnən ağaclara baxmaqdan zövq alırdım.
- Qala qapıları yavaş-yavaş açıldı.
- Qızıl payız öz ətrini dağa, çəmənə yaydı.

480 İsmnin hansı halında olan sözlər heç vaxt zərflik ola bilmir?

- yerlik
- yiyəlik
- təsirlik
- yönlük
- çıxışlıq

481 “Niyə?” hansı cümlə üzvünün və ya üzvlərinin sualıdır?

- yalnız məqsəd zərfliyinin
- səbəb zərfliyi və məqsəd zərfliyinin
- kəmiyyət zərfliyinin
- səbəb zərfliyi və kəmiyyət zərfliyinin
- yalnız səbəb zərfliyinin

482 Cümlədə hərəkətin icrasını və ya əlamətin meydana çıxmasını müxtəlif cəhətdən izah edən cümlə üzvü hansıdır:

- təyin
- zərflik
- mübtəda
- xəbər
- tamamlıq

483 Kəmiyyət zərfliyi işlənmiş cümləni göstərin:

- Tədbirdə fakültənin bütün tələbələri iştirak edirdi.
- Müəllim bu sözü dəfələrlə bizə demişdi.
- Kitabxanamız üçün xeyli təzə kitab alınıb.
- Mən onu tələbəlik illərindən tanıyıram.
- Dilimizdəki bir neçə belə söz istisnadır.

484 Məqsəd zərfliyi hansı cümlədədir?

- Ana uzaqdan gəldiyinə görə yorğun görünürdü.
- Ana cəbhədəki oğluna göndərmək üçün corab toxuyurdu.
- Ana çox ağladığından gözləri qızarmışdı.
- Ana oğlundan məktub aldığı üçün çox sevinirdi.
- Ana bütün gecəni yatmadığı üçün gözləri qızarmışdı.

485 “Bənövşənin atası daşın üstündə dayanıb xəyala dalmışdı” – cümləsində neçə cümlə üzvü var?

- 4
- 3.0
- 2.0
- 6.0
- 5.0

486 Xəbəri frazeoloji birləşmə ilə ifadə olunmuş cümləni göstərin:

- Oğlunun yazdığı məktubu oxuya bilmədi.
- Yada düşdü nişanlısı, nazlı sular sonası da...
- O, qatarda tanımadığı bir adamla görüşdü.
- Əlindəki fincan yerə düşüb sındı.
- Ona biz vaxtında çox kömək etmişik.

487 Cümlələrdən birində xəbər əvəzliliklə ifadə olunmuşdur:

- Vətənimizin hər qarış torpağı müqəddəsdir.
- Darvazanın ağzına səssiz – səmirsiz dayanan kimdir?
- Kaş tez – tez görəydim səni.
- Sənsiz qəhr edərdi bu cahan məni.
- İstedadlı şağırdlirim bu oğlanlardır.

488 Hansı cümlənin mübtədası sifətlə ifadə olunmuşdur?

- İnsan müqəddəs bir varlıqdır.
- İclasdakılar bu qərara çox təəcübləndilər.
- «Qoca və dəniz» romanı E. Heminquey yaradıcılığının zirvəsidir.
- Soyuqdan hamı titrəyirdi.
- Havaya atılan fişənglər rəngbərəng işıq saçırdı.

489 Hansı nümunədə ismi xəbər yoxdur?

- Səidənin bacısı tələbədir.
- Şəhidlər xiyabanı. Dilə gəlir məzarlar...
- Ayazlı-şaxtalı bir qış axşamı idi.
- Söz vardır, kəsər savaşı.
- Kür qırağının əcəb seyrangahı var.

490 Hansı cümlənin xəbəri sifətdən düzəlmiş feillə ifadə olunmuşdur?

- Dostlarımin sayı lap çoxalmışdı.
- O, təzəcə yaxşılaşırdı.
- O, birdən dilləndi.
- Siz bu gün necə də gözəlsiniz.
- Bu meyvə yeməlidir.

491 “Mənim tələbə yoldaşım kəndlidir” cümləsinin xəbəri nə ilə ifadə olunmuşdur?

- zərflə
- isimlə
- mürəkkəb adla
- sifətlə
- söz birləşməsi ilə

492 İsmi xəbərli cümlə hansıdır?

- Dost dar gündə tanınar.
- Bu idmançılar yarışda birincilik qazananlardır.
- Fuad bütün gecəni oyaq qalmışdı.
- Həkimlərin səyi nəticəsində xəstəni həyata qaytarmaq mümkün oldu.
- Qorxudan dizləri əsirdi.

493 «Dostlarına xəyanət etmək istəyən xəyanətin qurbanı olacaq». Verilmiş cümlənin mübtədası nə ilə ifadə olunmuşdur ?

- təyini əvəzliliklə
- feli sifət tərkibi ilə
- məsdər tərkibi ilə
- II növ təyini söz birləşməsi ilə
- III növ təyini söz birləşməsi ilə

494 Hansı cümlənin xəbəri mürəkkəbdir?

- Bizim müsahibimiz cəsarətli və açıqfikirlidir.
- Amilin atası təcrübəli inşaat mühəndisidir.
- Seçkilər ərəfəsində o, seçicilərlə görüşməli imiş.
- Bəzi sözləri baxışlardan da oxumaq mümkündür.
- Son vaxtlar Fazil çox işlə məşğul olurdu.

495 Mübtədası III növ təyini söz birləşməsi ilə ifadə olunmuş ismi xəbərli cümləni göstərin:

- Bunların hamısı axşama qədər qonşulara paylanılmalı imiş.
- Yer üzünün əşrəfi insandır.
- Şagirdlərin biri sözə başladı.
- Göy göl zəlzələ nəticəsində meydana gəlmişdir.
- Sənin niyyətin məni də sevindirir.

496 “ Gecikənlər həmin sinfin uşaqları deyil” cümləsinin sintaktik təhlili ilə bağlı səhvi göstərin:

- İsmi xəbərli müəyyən şəxsi cümlədir.
- Baş üzvlərin hər ikisi quruluşuna görə sadədir.
- Nəqli cümlədir.
- Xəbər III növ təyini söz birləşməsi ilə ifadə olunub.
- Mübtada feli sifətlə ifadə olunmuşdur.

497 Hansı cümlənin xəbəri sifətdən düzələn feillə ifadə olunub?

- Məktub sahibinə çatdırılmışdır.
- Mənim babam çox qocalıbdır.
- Deyilənə görə, xəstənin vəziyyəti yaxşıdır.
- İdarəyə gətirilmiş qəzetlər dünənkidir.
- Məncə, məsələnin həlli düzgündür.

498 Yazıq o şəxsə ki, sevmir nəsihət, Nəsihət sevənlər qazanar sərvət! Nümunədəki feli birləşmənin növünü və sintaktik funksiyasını müəyyənləyiniz:

- məsdər tərkibi; tamamlıq
- feli sifət tərkibi; mübtada
- feli sifət tərkibi; təyin
- məsdər tərkibi; mübtada
- feli bağlama tərkibi; zərflik

499 Hansı cümlədə tamamlıq ikinci növ tayıni söz birləşməsi ilə ifadə olunmuşdur?

- Yarməmmədin səsi quyunun dibindən gəldi.
- Kursumuza gələn tələbələr hər gün test sualları yazırlar.
- Kənd yolu təzəcə abadlaşdırılmışdı.
- İnsan arzusu bitib-tükənmək bilmir.
- Qonşu bağdan musiqi səsi gəlir, gülüş səsləri ucalırdı.

500 Cümlələrdən birinin tayıni birinci növ tayıni söz birləşməsi ilə ifadə olunmuşdur:

- Bu şəkillərin müəllifi xalq rəssamı Əzim Əzimzadədir.
- Onun gözləri qarşısında qızılı saçlı, mavi gözlü bibisi Aləmşahbəyim dayanmışdı.
- Arxlardan axan dağ suları burula-burula uzanıb gedirdi.
- 1873- cü ildə Bakıda Milli teatr yaradıldı.
- Yeni ədəbiyyat kitabı şagirdlərin istifadəsinə verildi.

501 Cümlələrdən birində təsirlik hallı söz tamamlıq vəzifəsində deyil:

- Dağlar oylağımdır mənim.
- Bütün yayı kənddə olmuşam, yatmayıb fikirləşmişəm.
- Səni də, onu da bu işdə günahlandırılır.
- Şəhərləri, kəndləri, bütün el – obanı gəzmişəm.
- Ona silah verin.

502 «Pəri öz sualının cavabını eşitməmək üçün qulaqlarını tutdu» cümləsində zərfliyin mənaca hansı növündən istifadə edilib?

- tərz-i-hərəkət
- məqsəd
- zaman
- yer
- səbəb

503 Cümlələrin birində ismi birləşmə ilə ifadə olunmuş zərflik vardır:

- Dostum bu əhvalatı gülərək danışdı.
- Küçənin ortasında əzəmətli bir heykəl ucalırdı.
- Göylərin üzü birdən tutuldu.
- Bu dağları gəzməyə gəlmişəm.
- Şəhərdə böyük bir ehtişam vardı.

504 Hansı cümlədə vasitəsiz tamamlıq sadə isimlə ifadə olunmuşdur ?

- Vətənim verdi mənə nanü-nəmək.
- Ovçu özünə yeni tufəng aldı.
- Qoca ağacla yeriyirdi.
- Vəli onu hərərətlə salamladı.
- Biz onları sevinclə qarşıladiq.

505 Hansı cümlədə təyin II növ tayıni söz birləşməsi ilə ifadə olunmuşdur ?

- Mühəndis Sultanov dəri paltosunu geyindi.
- Polis rəisi Kərimov prokurora zəng vurdu.
- Firuzə rəngli kuzələri doldurdu.
- Al-qırmızı gülləri ağ güldana yığan qızın təbəssümü yadımdan çıxmıyib.

- Sakit-sakit dalğalanan dəniz birdən təlatümə gəldi.

506 Hansı cümlədə məsdər tərkibi səbəb zərfliyi vəzifəsindədir?

- Qardaşı ilə görüşmək onu çox sevindirdi.
 Torpaqla məşğul olmaqdan əlləri cadar-cadar olmuşdu.
 Şəhəri düşmən hücumundan qorumaq üçün böyük texnikalar gətirilirdi.
 Rəhman atası ilə danışmağı özünə sığışdırmırdı.
 Boş-boş danışmaqdan bir şey çıxmaz.

507 Cümlələrdən birində həm vasitəsiz, həm də vasitəli tamamlıq var:

- Zaur bu bitkilərin çoxunu tanıyırdı.
 Onu əvvəlcə özündən soruş.
 Səndə gözəl qabiliyyət var.
 Məcid dayı məsələnin nə yerdə olduğunu başa düşdü.
 Mən sənə haqqında çox düşündüm.

508 “İlan ilan yeməyincə əjdaha olmaz» cümləsinin sintaktik təhlili ilə bağlı fikirlərdən hansı səhvdir?

- “İlan” mübtədadır.
 Cümlədə 4 cümlə üzvü var.
 3 cümlə üzvü var.
 Zərflik quruluşca mürəkkəbdir.
 Cümlənin xəbəri «əjdaha olmaz»dır.

509 Mübtədası və xəbəri sayla ifadə olunmuş cümlə hansıdır?

- İki güləşənin bizi biri məğlub olmalıdır.
 Birincilər həmişə birincidir.
 Bu gün hava çox istidir.
 Çox oxuyan çox bilər.
 Bu kənddə qoca cavandan çoxdur.

510 “ O, hacı, bu hacı, kim olacaq boyaqçı?” cümləsinin sintaktik təhlili ilə bağlı fikirlərdən biri səhvdir:

- Mürəkkəb cümlədir.
 Feli xəbər mürəkkəbdir.
 Mürəkkəb cümləni təşkil edən bütün cümlələr müxtəsərdir.
 Cümlədə iki ismi, bir feli xəbər var.
 Cümlədəki bütün mübtadalar əvəzliliklə ifadə olunmuşdur.

511 Həmcins xəbərlər hansı cümlədədir?

- Mən oyanmışdım, yoldaşlarım isə hələ də şirin yuxuda idilər.
 Dilşad səhər tezdən durur, əl-üzünü yuyur, sonra isə anasına su gətirirdi.
 Şaxta getdikcə artır, duman kəndi bürüyürdü.
 Mərdan getdi, ailənin sevinci, rahatlığı bitdi.
 Torpaq qızır, qar əriyir, çaylar daşır.

512 Hansı cümlədə həmcins xəbər işlənib?

- Get-gedə mübahisələr ciddiləşir, tələbələr, deyəsən, üstünlük qazanırdılar.
 Hər gün olduğu kimi, bu gün də qoca sahilə gəldi, iti nəzərləri ilə dənizi xeyli seyr etdi.

- Yağış yağır, güclü külək əsirdi.
- Osman ehtiyatla bulağa yaxınlaşdı, onu görən ceyran hürküb qaçdı.
- İclasda alimlər də, elmi işçilər də bu qərarı dəstəklədilər.

513 Hansı həmcins üzvlü cümlədə cəm şəkilçisi ixtisar olunub?

- Suallar, tapşırıqlar və qarşısındakı öhdəliklər o qədər ağır idi ki, bütün bunları bacarmayacağını düşündü.
- İmtahan zalında müəllim, şagird və valideyinlər də nəzarət altında idilər.
- İllər keçdikdən sonra məni qarşılamağa gələnlər arasında ana və atamı görmədim.
- Həyatda hər şeyə öz gücüm, bacarığım və qabiliyyətimlə nail olmaq istəyirdim.
- Dost, qardaş və ailəsini görmək eşqi ilə o, bu dəfə də şəhərə gəlməli oldu.

514 Həmcins təyinli cümləni seçin:

- Bu sözləri o, astadan, ehtiyatla söylədi.
- Pəncərədən həyəətə xəstə, məzlum bir qoca baxırdı.
- O, tibb məntəqəsində işləyir.
- Qızılqayadan ötəndə günorta olardı.
- Muzeydə gördüyü rəsmlər, əşyalar onu hələ də düşündürürdü.

515 Nümunədə hansı cümlə üzvü həmcinsdir? Mənim müəllimim qayğıkeş və tələbkər idi.

- zərflik
- xəbər
- təyin
- mübtada
- tamamlıq

516 Həmcins üzvlər arasında işlənən hansı tabesizlik bağlayıcısından sonra vergül işarəsi qoyulur?

- yəni
- da, də
- və, ilə
- amma, ancaq, lakin
- gah, ya, həm, nə

517 Həmcins üzvlər haqqında yürüdülmən fikirlərdən biri səhvdir:

- Bütün cümlə üzvləri həmcins ola bilər.
- Həmcins üzvlər yalnız tabesizlik bağlayıcıları vasitəsilə əlaqələnir.
- Həmcins üzvlər bərabərhüquqlu olur.
- Eyni qrammatik formaya malik olur.
- Eyni bir cümlə üzvü ilə bağlı olur.

518 Biri yəqinlik bildirən ara söz deyil:

- həqiqətən
- beləliklə
- əlbəttə
- düzü
- şübhəsiz

519 “Oğlum, görünür, sən hər şeydən xəbərdarsan” cümləsində işlənmişdir: 1) həmcins üzvlər. 2) xitab. 3) əlavə. 4) ara söz

- 1.4

- 2.4
- 1.2
- 2.3
- 3.4

520 Biri güman və şübhə bildirən ara söz deyil:

- bəlkə
- mənəcə
- görünür
- gərək ki
- deyəsən

521 Ümumiləşdirici söz həmcins üzvlərdən əvvəl işlənersə, ondan sonra hansı durğu işarəsi qoyulur?

- heç nə
- iki nöqtə
- vergül
- tire
- nöqtəli vergül

522 Ümumiləşdirici söz həmcins üzvlərdən sonra işlənersə, ondan əvvəl hansı durğu işarəsi yazılır?

- heç nə
- tire
- vergül
- iki nöqtə
- nöqtəli vergül

523 Nəticə bildirən ara sözlər hansı cümlələrdə işlənib?1. Deməli, evinizi təmir etdirə bilmirsiniz.2. Yəqin, orada yeni evlər tikiləcək.3. Xülasə, gəlib çıxdıq mətləb üstünə.4. Əlbəttə, sənə kömək edərəm.5. Doğrusu, bu çox çətin məsələdir.

- 1,4,5
- 1.3
- 1,2,5
- 2,3,4
- 3.4

524 Hansı cümlədə iki ara söz işlənib?

- Yəqin, yalnız nadanlar onu bu cür başa düşə bilərlər.
- Görünür, o doğrudan da, günahsızdır.
- Deməli, ancaq sən ora gedə bilərsən.
- Bəlkə də, sən bu məsələdə tamamilə haqlısan.
- Deyəsən, bizim məqsədimiz heç də düzgün başa düşülməyib.

525 Ara sözlərlə bağlı fikirlərdən biri səhvdir:

- Cümlənin əvvəlində, ortasında və sonunda işlənə bilər.
- Qrammatik cəhətdən cümlə üzvləri ilə bağlı olur.
- Danışanın ifadə olunan fikrə münasibətini bildirir.
- Cümlədəki başqa sözlərdən vergüllə ayrılır.
- Yəqinlik, şübhə, nəticə və s. mənaları ifadə edir.

526 Xitab haqqında yürüdülmən fikirlərdən biri səhvdir:

- Mübtədadan xüsusi intonasiyası ilə fərqlənir.
- Cümlənin xəbəri ilə uzlaşır.
- Cümlədə müraciət olunanı bildirir.
- İsmi adlıq halında işlənir.
- Cümlənin əvvəlində, ortasında və sonunda işlənə bilər.

527 Xitabla bağlı fikirlərdən yalnız biri doğrudur:

- Cümlə üzvləri ilə sintaktik əlaqəyə girir.
- Xitablar ay, ey, a, hey kimi köməkçi vasitələrlə birlikdə də işlənir.
- Xitab yalnız insana aid sözlərlə ifadə olunur.
- Tərkibinə görə xitablar yalnız bir sözdən ibarət olur.
- Cümlənin yalnız əvvəlində işlənir.

528 “ Dan yeri ağaranda quşların xoş nəğməsi ətrafı bürüyür, kəndin sürüləri, naxırları, ilxıları otlaqlara yayılırdı” cümləsində hansı cümlə üzvləri həmcinsdir?

- həmcins üzv yoxdur
- mübtədalar
- mübtədalar və xəbərlər
- tamamlıqlar və xəbərlər
- tamamlıqlar

529 Hansı sıradakı hər iki söz həm feli xəbər, həm də ara söz kimi işlənə bilər?

- gəlsənə, qoysana
- demə, görünür
- deməli, doğrudan
- düzdür, qoy
- bax, gör

530 Hansı cümlədə qrammatik cəhətdən cümlə üzvləri ilə bağlı olmayan iki söz işlənmişdir?

- Ey mənim həqiqi dostum, de görüm fikrin nədir?
- Bilirsən, Vidadi, sözün doğrusu, Olmaq istəmirəm vicdan oğrusu
- Nəhayət, Həsən müəllim iclasdakılara müraciətlə sözə başladı.
- Sona, o kitabı mənə ver də.
- Məncə, sən yanlış yoldasan.

531 Hansı söz xitab kimi işlənə bilməz?

- alim
- irəli
- ana
- uşaq
- dostlar

532 Həmcins üzvlü cümləni göstərin:

- Balacaboylu adam səslə-küylü küçələrdən keçərək soldakı binaya yaxınlaşdı.
- Gah sulara baş vurub lap dərinliklərə enir, gah da süzüb suyun üzünə çıxır.
- Al-əlvan çiçəklərin xoş ətri ətrafa yayılmışdı.
- Nə ağac vardı, nə də kölgəlik.

- Sular göz yaşı kimi dumduru idi.

533 Həmcins mübtədalı cümlə hansıdır?

- Kitab,dəftər və qələm satırlar.
 Şuşa, Laçın, Kəlbəcər azad olunmalıdır.
 Aytən, Ülvi, kitabları gətirin.
 Akif və Vüqar gələndə biz getdik.
 Qızıl və gümüş saatlar aldılar.

534 Həmcins zərflikli cümləni göstərin:

- “Dədə Qorqud” dastanında maraqlı bir epizod var.
 Ona görə də təbiətə qayğı və məhəbbətlə yanaşılmalıdır.
 Eşq olsun bu müqəddəs varlığa!
 Sonra parkın kənarı ilə keçərək məktəbə doğru yollandıq.
 Mikayılın və döyüş yoldaşlarının payına çətin vəzifə düşmüşdür.

535 Hansı nümunədə həmcins üzv işlənməmişdir?

- Yanan da, yaman da mənəm.
 Mərd özündən bilər, namərd özgəsindən.
 İclasda nə mənə, nə də sənə söz verəcəklər.
 Məktəbdəki tədbirdə müəllim, şagird və valideynlər iştirak edəcəklər.
 Arif hər gün iş vaxtında gələr, verilən tapşırıqları dəqiq yerinə yetirərdi.

536 Ara sözün işləndiyi cümləni göstərin:

- Sənin dediklərin tamamilə düzdür.
 Düzdür, riyaziyyatdan bir az anlayıram.
 Guman gələn yerləri ələk – vələk etdilər.
 Yəqin etdim ki, sən düz demirsən.
 Hər dilimə gələn sözü deməli deyilsən.

537 Nitqin hissələri arasında əlaqəni bildirən ara sözü göstərin:

- heyif
 birincisi
 deyilənə görə
 ehtimal ki
 doğrudan da

538 “Sizi deyib gəlmişəm, ey mənim müsəlman qardaşlarım” cümləsindəki xitab nə ilə ifadə olunub?

- feli sifət tərkiibi ilə
 III növ təyini söz birləşməsi ilə
 I növ təyini söz birləşməsi ilə
 II növ təyini söz birləşməsi ilə
 qeyri-təyini ismi birləşmə ilə

539 Cümlələrin birində mürəkkəb xitab işlənməyib:

- Azərbaycan əsgəri, marş irəli!
 Niyə elə danışırsan, ay bala, bizdən razı deyilsən?
 Seyr et bu varlığı, şeyda bülbülüm.
 Sən ey gurlayan dəniz, məni dinlə.

Ey mənim həqiqi dostum, fikrin nədir?

540 Qrammatik cəhətdən cümlə üzvləri ilə bağlı olmayan sözlər hansılardır?1. ara sözlər.2. əlavələr.3. həmcins üzvlər.4. xitab

- 1,3
 1.4
 1.2
 2.3
 3.4

541 Hansı nümunədə ara söz işlənmeməşdir?

- Görünür, razısan öz taleyindən,Nə zamandır məni soraqlamırsan.
 Eh nə qədər güman, nə qədər bəlkə çevrilib dünyada olub həqiqət.
 Bəlkə, birisinin vurduğu ləkə dönüb olacaqdır sonsuz həqiqət.
 Anlaya bilmədim, düzü, bu sirri.
 Sən demə, dağlara qar ələnərmiş, dumandan xəbərsiz, çəndən xəbərsiz.

542 “Nəhayət, gənc qız yalançı dilənçiyə müraciət etdi” cümləsində ara sözün mənacə növünü müəyyənləşdirin:

- fikrin mənbəyini bildirən
 nəticə və nitqin hissələri arasında əlaqəni bildirən
 yəqinlik bildirən
 təəssüf bildirən
 güman, sübhə bildirən

543 Ara söz işlənilmiş cümlə hansıdır? (Düzgü işarələri buraxılmışdır)

- Düzünü Allah bilir.
 Düzdür bu işdən mənim gözümlə su içmir.
 Sözümlə düzünü zarafatla deyirlər.
 Elə hər işin düzdür?
 Düz danışsan başın ağrımaz.

544 İsmi xəbərli müəyyən şəxslə geniş cümləni göstərin:

- İstirahət gününün xoş saatları idi.
 Bu gün milli mənafe hər şeydən vacibdir.
 Xəstənin ümumi vəziyyəti yaxşıdır.
 Elçinin atasının dostları neft işçiləridir.
 Əldən qalan əlli il qalar.

545 Xəbəri frazeoloji birləşmə ilə ifadə olunan müəyyən şəxslə geniş cümləni göstərin:

- Mənim tanrım gözəllikdir, sevgidir.
 Onun geri dönməməsi ananın qəlbinə toxunmuşdu.
 XX əsrin sonları idi.
 Mənim ondan gözümlə su içmirdi.
 Qəbul imtahanları yaxınlaşır.

546 Ümumi şəxslə geniş cümlə hansıdır?

- Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindəki mədəniyyət abidələrimizə xeyli ziyan vurmuşlar.
 Adətimize görə, böyüyə də, qonağa da hörmət edirlər.

- Ölkəmizin ərazisində qədim insan məskənləri aşkar etmişlər.
- Qız qalasına bənzər təsvirləri Qobustan qayaüstü rəsmlərində də müəyyənləşdirmişlər.
- Tariximizi, mədəniyyətimizi qorumağa borcluyuq.

547 And olsun yeri, göyü Yaradana! Cümlənin növünü tapın:

- adlıq cümlə
- şəxssiz cümlə
- qeyri-müəyyən şəxslı cümlə
- ümumi şəxslı cümlə
- müəyyən şəxslı cümlə

548 Biri geniş adlıq cümlə kimi işlənə bilər:

- kitab, dəftər, qələm
- qədim qala
- Bakı Dövlət Universiteti
- kitab rəfi
- Babadağ

549 Müəyyən şəxslı geniş cümlə hansıdır?

- Verilən tapşırığa vaxtında əməl edirlər.
- Həvəslə danışdım.
- Dünən məsələyə baxıldı.
- Dostumun böyük oğlu təhsil şöbəsinin müdürüdür.
- Xəstəni sakitləşdirmək üçün xeyli əziyyət çəkdi.

550 Qeyri-müəyyən şəxslı cümləni tapın:

- Yıxılana gülməzlər.
- Toyda təbrik üçün mənə də söz verdilər.
- Dostu dar gündə sınıyırlar.
- Ad günündə xaricdəki tanışlarım zəng vurub mənı təbrik edirlər.
- Ailəmizdə təhsilə ciddi fikir verilir.

551 Cümlələrin hansı nəqli cümlədir?

- Sən hamıdan gözəlsən, sevgilim!
- Havadan baharın ətri gəlirdi.
- Uşaqlar, dərəcə hazırsınızmı?
- Qoy həmişə günəş olsun!
- Sən sus, danışma.

552 Verilmiş cümlələrdən hansı nida cümləsidir?

- Hamı susurdu, heç kim danışmırdı.
- Sən nə yamansan, a buz?! Adam yıxansan, a buz!
- Ətrafı sakitlik bürümüşdü.
- Əlaçı tələbələr mükafatlandırıldı.
- Görəsən, onlar nə vaxt qayıdacaqlar?

553 Biri sual cümləsidir:

- Sabah hamı dərəcə hazır gəlsin!
- Bəs nə üçün mənı suallarına cavab vermirsən?

- Şagirdlər yarışa yaxşı hazırlanmışdılar.
- Səbr elə, kişi, nahaq qan yerdə qalmaz!
- Bu gün hava çox istidir.

554 Verilmiş cümlələrdən biri əmr cümləsidir:

- Bəs nə üçün onların haqqında polisə məlumat vermədiniz?
- Hamı vətən uğrunda döyüşə hazır olsun!
- Tələbələr imtahanları müvəffəqiyyətlə verdilər.
- Görəsən, sabah hava necə olacaq?
- Bu hadisədən sonra onun elmə həvəsi daha da artdı.

555 Hansı cümlələr əmr cümləsidir? a) Sabah hamı vaxtında yarış meydanında olsun! b) Bəs nə üçün deyilən vaxtda gəlib çıxmadın? c) Hamı diqqətlə ona qulaq asırdı. d) Kim Nizami Gəncəvi haqqında ətraflı məlumat verər? e) Sən buradan birbaşa evə get.

- c,e
- a,e
- b,e
- d,e
- d,a

556 Biri məqsəd və intonasiyaya görə sadə cümlə növü deyil:

- nida cümləsi
- müxtəsər cümlə
- əmr cümləsi
- nəqli cümlə
- sual cümləsi

557 Məqsəd və intonasiyaya görə sadə cümlənin neçə növü var?

- 2.0
- 4.0
- 3.0
- 5.0
- 6.0

558 “Bu məktubu sizə hərbi hissədən göndəriblər” cümləsi sadə cümlənin hansı növünə aiddir:

- yarımçıq cümlə
- təktərkibli geniş
- cüttərkibli müxtəsər
- cüttərkibli geniş
- təktərkibli müxtəsər

559 «Dur, and iç Babəkin məzarı üstə, Elləri bir yeni, ağ günə səslə!» cümləsinin növünü müəyyənləşdirin:

- tabesiz mürəkkəb cümlə
- müəyyən şəxslı cümlə
- ümumi şəxslı cümlə
- qeyri-müəyyən şəxslı cümlə
- şəxssiz cümlə

560 Hansı məsdər cümlədir?

- Baharın son günləri idi.
- Hər ehtimala qarşı hazır olmaq və düşməni məhv etmək.
- Stadion. Səs-küy. Futbol yarışı...
- İsmayılzadəni tanıyırsanmı? - Bəli (H.Mehdi)
- Axşam... Göy fikirli... Dəniz nigaran... (N.Xəzri)

561 Biri söz-cümlədir:

- Qışın ortaları... Qar... Çovğun...
- Dərslərini öyrənmişən?- Əlbəttə.
- Oxumaq, oxumaq, yenə də oxumaq.
- Səhərdir.
- Hara gedirsən?- Məktəbə.

562 Sual cümləsi neçə yolla düzəlir?

- 5.0
- 3.0
- 1.0
- 2.0
- 4.0

563 Biri əmr cümləsidir:

- Yol böyüyündür, su kiçiyin.
- O olmasın, bu olsun.
- Olmadı elə, oldu belə!
- Qış sərt keçdi.
- Ananın tənbel oğlu hambal olar.

564 Hansı təktərkibli müxtəsər cümlədir?

- Nadir universitet tələbəsidir.
- Gözü ayağının altını görmür.
- Direktorun müavini otağa daxil oldu.
- İçəridə Arzunun tanımadığı adamlar da var idi.
- Kitab sizindir?

565 «Axşamlar Mehman kişi qızı Zərifəni dizinin üstündə oturdu, onun xurmayı saçlarını sığallayar, ona çoxlu nağıl və əfsanə danışdı» cümləsi haqqında yürüdülmüş fikirlərdən hansı doğrudur?

- Müxtəsər cümlədir.
- Cümlə tərkibli sadə, geniş cümlədir.
- Təktərkibli cümlədir.
- Təbii mürəkkəb cümlədir.
- Təbii mürəkkəb cümlədir.

566 Xəbəri frazeoloji birləşmə ilə ifadə olunmuş cümləni göstərin:

- Qəbul imtahanları yaxınlaşır.
- Onun bu tikanlı sözləri ananın qəlbinə toxundu.
- May ayının axırları idi.
- Burada xallı ceyrana az-az təsadüf edilir.

- Gözüm ondan su içmir.

567 Təktərkibli cümlələr haqqındakı fikirlərdən biri yanlıştır:

- Adlıq cümlə mübtədə əsasında formalaşır.
 Təktərkibli cümlələr yalnız geniş olur.
 Təktərkibli cümlələr baş üzvlərdən biri əsasında formalaşır.
 Bu cümlələr iki növə ayrılır: xəbər əsasında və mübtədə əsasında formalaşanlar.
 Xəbər əsasında formalaşan təktərkibli cümlələrin üç növü var.

568 Ümumi şəxslı cümlə haqqında yürüdüln fikirlərdən biri səhvdir:

- Ümumi şəxslı cümlələr, əsasən, geniş olur.
 Xəbəri yalnız III şəxslı təkındə işlənir.
 Hərəkət və ya hökmün eyni zamanda hamıya aid olduğunu bildirir.
 Ümumiləşmiş mənalar ifadə edir.
 Əsasən, atalar sözləri və məsəllərdən ibarət olur.

569 “Cavan olanda məğər sözə baxmazlar?” cümləsi sadə cümlənin hansı növünə aiddir?

- adlıq cümlə
 ümumi şəxslı cümlə
 şəxssiz cümlə
 qeyri-müəyyən şəxslı cümlə
 müəyyən şəxslı cümlə

570 “Məsələyə baxılacaq” cümləsinin növünü müəyyənləşdirin:

- Adlıq cümlədir.
 Şəxssiz cümlədir.
 Müəyyən şəxslı cümlədir.
 Ümumi şəxslı cümlədir.
 Qeyri-müəyyən şəxslı cümlədir.

571 Qeyri-müəyyən şəxslı cümləni müəyyənləşdirin:

- Verilən tapşırıqlara vaxtında əməl edilməlidir.
 Onun səmimiliyi və sədaqəti barədə indi də danışırlar.
 İşləməyə tənbel deyərlər.
 Müstəntiqlər bir azdan onu dindirəcəklər.
 Ürək xəstəliyinə tutulandan sonra övladları onu yerindən tərpnəməyə qoymurdular.

572 Nida cümlələrini müəyyənləşdirin: 1) Pah atonnan, nə ağır yatdı bu oğlan, ölüb ə...! 2) Bir sən ol, bir də mən, bir də dərdimiz, Ağlayaq doyunca, gülək doyunca. 3) Var olsun azad yurdun azad oğulları! 4) Yaşasın anamız müqəddəs Vətən! 5) Yenə tovuz kimisən, nə gözəl bəzənmişən?

- 2,4
 1,3,4
 2,4,5
 1,3
 4,5

573 İsmi xəbərli cümləni göstərin:

- XX əsrin sonları idi.
 Müasir dövrdə iqtisadiyyatın inkişafı hər şeydən önəmlidir.

- Məmmədin qardaşının dostu iş adamıdır.
- Həsən müəllim məktəb direktorudur.
- Bu günlər ömrümün ən xoş anlarını yaşayıram.

574 Məndə neçə müxtəsər cümlə işlənib? “İş gününün sonu yaxınlaşırdı. Şəfqət bacılarının hamısı məşğul idi. Həkim sonuncu palatada pəncərə qabağındakı çarpayıda uzanan xəstəyə yaxınlaşdı. Xəstə bunu hiss etmədi. O, fikrə getmişdi.”

- işlənməyib
- 3.0
- 1.0
- 2
- 4.0

575 Verilmiş atalar sözlərindən hansılar təktərkiqli ümumi şəxslə cümlələrdir? 1. Suda batan saman çöpündən yapışar. 2. Yalan ayaq tutar, yeriməz. 3. Söyləyəne baxma, söylədiyinə bax. 4. Dost dar gündə tanınar. 5. Ağrımayan başa dəsmal bağlamazlar.

- 2.5
- 3.5
- 1.3
- 2.4
- 1.4

576 Şəxssiz cümlə haqqında yürüdülmən fikirlərdən biri səhvdir:

- Xəbəri feili frazeoloji birləşmələrlə də ifadə oluna bilər.
- Şəxssiz cümlələrdə çox vaxt “sanki, elə bil ki” sözləri işlənir.
- Mübtədasi olmur, onu təsəvvür və ya bərpa etmək də qeyri-mümkün olur.
- Xəbəri üçünçü şəxsin təkinə aid olur.
- Xəbəri, əsasən, şəxssiz növ fellərlə ifadə olunur.

577 Biri şəxssiz cümlədir:

- Toyda təbrik üçün mənə də söz verdilər.
- Milli ordumuzun gücləndirilməsinə xüsusi diqqət yetirilir.
- Sözüün yerini bilməyənün gərək dərşini verəsən.
- Torpaq sürüşməsinin qarşısını almaq üçün bu yerlərdə ağac əkilir.
- Bu jurnalda maraqlı məqalələr dərc edilir.

578 Qeyri-müəyyən şəxslə cümlə haqqında yürüdülmən fikirlərdən biri səhvdir:

- Tərkibində bəzən “guya, sanki, elə bil ki” və s. sözlərdən istifadə olunur.
- Xəbəri həm feili, həm də ismi xəbər ola bilər.
- Hərəkət və ya hökmün qeyri – müəyyən şəxsə aid olduğunu bildirir.
- Xəbəri III şəxsin cəmində olur.
- Qeyri-müəyyən şəxslə cümlələr, əsasən, geniş olur.

579 Cümlələrdən biri tabesiz mürəkkəb cümlədir:

- Əli ilə Vəli danışrlar, yazırlar.
- Əli danışdı, danışmadım.
- Əli danışır, yazır.
- Əli danışsa, yazar.
- Əli danışdımı, yazacaq.

580 “Yağış yağdı, külək kəsmədi” cümləsinin tərkib hissələri arasında hansı bağlayıcıdan istifadə etmək olar?

- aydınlaşdırma
- qarşılaşdırma
- birləşdirmə
- bölüşdürmə
- iştirak

581 Biri bağlayıcısız tabesiz mürəkkəb cümlədir:

- Mən kitablarımı da götürdüm, dəftərlərimi də.
- Ancaq Müşfiq oxuyur, başqaları oxumurlar.
- Bakı böyüyür, inkişaf edir.
- İstəsən, gedərsən.
- Soruşdum, cavab verəsən.

582 Tabesiz mürəkkəb cümləni seçin:

- Tikdim, izim qala.
- Sənəmi görər-görməz bütün məclis onu seyr etdi və hər kəs bir –birinə nəsə pıçıldamağa başladı
- Harada aşdır, orada başdır.
- Bilirəm, qəlbində ağır intizar, iti neştər kimi səni yaralar.
- İstinin təsirindən bütün ev heyvanları: inəklər, qoyunlar, keçilər çəpərin dibində daldalanırdılar.

583 Bölüşdürmə əlaqəli tabesiz mürəkkəb cümlə hansı bağlayıcılar vasitəsi ilə bağlanır?

- nə, nə də, həm, həm də
- istər, istərsə də, ya, ya da
- amma, ancaq, lakin
- gah, gah da, həm, həm də
- o cümlədən, ya, ya da

584 Biri tabesiz mürəkkəb cümlədir:

- Bizim məhəllədə hamı Ziba xalanın xətrini istəyirdi, çünki xeyrə-şərə yarayan arvad idi.
- Lələ var, yurdu yox.
- Mən onun əsəbiləşdiyini anladım.
- Gedən Kənandır- xalamın oğludur.
- Elə bil əvvəlki əzginlikdən və yorğunluqdan əsər-əlamət qalmamışdı.

585 Səbəb – nəticə əlaqəli tabesiz mürəkkəb cümləni göstərin:

- Zəng vurulur, müəllim gəlir, biz dərsə başlayırıq.
- Torpağı duz basmış, kəndlilər də köçüb getmişdilər.
- Dəhlizin qapısı açıldı və otağa bir qız daxil oldu.
- Azər gecikdiyi üçün kor-peşman geri qayıdırdı.
- Gecə keçmiş, səhər açılmış, günəş xeyli qalxmışdı.

586 Bağlayıcısız tabesiz mürəkkəb cümləni göstərin:

- Baba tənbəki kisəsini çıxardı, gümüş zəncirli çubuğu doldurdu.
- O, qışqırmaq, “ana” demək istədi, səsi çıxmadı.
- Dil dönər, düzünü söylər.
- İl boyu çalışsa da, Əli universitetə daxil ola bilmədi.

- Fasilə başladı və Ədilə yanındakı qız ilə ayağa qalxıb zaldan çıxdı.

587 Zaman əlaqəsində olan tabesiz mürəkkəb cümləni göstərin:

- Birdən bərk şaqqıltı gəldi: pəncərə sınıb töküldü.
 Nəğmələr quş kimi qanad çalır, gözlər səadətlə gülürdü.
 Qış idi, lakin gün çıxmışdı.
 Narın-narın yağış yağır, torpaq islanırdı.
 O, məktubu alıb oxudu və biz yolumuza davam etdik.

588 Biri tabesiz mürəkkəb cümlə deyil:

- Yenə də yamyaşıl geyinir dağlar, Göz kimi durulur qaynar bulaqlar .(S.Vurğun)
 Ana gülürdü, çünki oğlu tələbə olmuşdu.
 Hava soyudu, uşaqlar üşüdü.
 Çağırdım, gəlmədin.
 Qapı açıldı, şagirdlər içəri girdi.

589 Tabesiz mürəkkəb cümləni göstərin:

- Hərçənd iş gec başladıq, amma yenə qalib gəldik.
 Dərənin dibinə endikcə göy böyüyür, hər şey qaralır, şübhəli görünürdü.
 Hava soyuq və yağmurlu idi.
 Neçə illər buralarda olmasa da, yenə küçələri qarış-qarış tanıyırdı.
 Böyük arzularla yaşayan şairin sevgisi dünyanı nura boyayır, zinətləndirirdi.

590 Tabesiz mürəkkəb cümlələr hansıdır? I Qış girsə də, havalar sərin keçirdi. II Qışın girməsinə baxmayaraq havalar sərin keçirdi. III Qış girmişdi, ancaq havalar sərin keçirdi. IV Uşaq dərsdə oturmuşdu, elə hey anasını düşünürdü. V Uşaq dərsdə oturmuşdu, ancaq fikri anasının yanında idi.

- I, IV
 III, V
 I, VI
 II, IV
 III, IV

591 Tabesiz mürəkkəb cümlələri göstərin: I Zəng çoxdan vurulmuşdu, ancaq şagirdlər sinifdə oturmuşdular. II Kim dərslərini bilir, əlini qaldırsın. III Kəndə çatdınmı, qoy evdəkilər mənə zəng etsin. IV Birinci il idi, uşaq məktəbə gedirdi. V Biz onu nə evdə, nə də iş yerində tapa bildik. VI İclasa ya özün gəl, ya da atan gəlsin.

- II, IV
 I, VI
 I, III, VI
 I, II, IV
 III, V

592 “ Evə həkim göndərdim ki, xəstəni müayinə etsin” cümləsində budaq cümlənin xəbəri felin hansı şəklindədir?

- xəbər
 əmr
 vacib
 sərt
 arzu

593 Cümlələrdən birində budaq cümlə baş cümlədən əvvəl işlənilib:

- O, elə müəllimdir ki, bütün şagirdlərə can yandırır.
- Elə evə gəlirdim ki, qonşu ilə rastlaşdım.
- Elə danış ki, sözlərin hamımızın xoşuna gəlsin.
- Hamı bilir ki, Aynur həkim olmaq istəyir.
- Arzum budur, tezliklə torpaqlarımız azad edilsin.

594 “Elə yaşa ki, heç vaxt əməllərinə görə peşman olmayasan” tabeli mürəkkəb cümləsində budaq cümlənin xəbəri felin hansı şəklindədir?

- vacib
- arzu
- xəbər
- şərt
- əmr

595 “Bəlkə anamın könlündən keçir ki, biz də kəndə gedib onunla bir yerdə olaq?” (Ə.Vəliyev). Cümlənin növünü müəyyənləşdirin:Cümlənin növünü müəyyənləşdirin:

- Tabesiz mürəkkəb cümlədir.
- Mübtəda budaq cümləli tabeli mürəkkəb cümlədir.
- Tamamlıq budaq cümləli tabeli mürəkkəb cümlədir.
- Həmcins xəbərlə sadə, geniş cümlədir.
- Həmcins mübtədali sadə, geniş cümlədir.

596 Verilmiş tabesiz mürəkkəb cümlənin tərəfləri arasındakı mənə əlaqəsini müəyyənləşdirin:Dəli dövrən sürər, ağıllı vaxt gözlər.

- aydınlaşdırma
- qarşılaşdırma
- zaman
- ardıcılıq
- bölüşdürmə

597 Tabeli mürəkkəb cümləni göstərin:

- Görünür, duyuc düşüblər.
- Gəldinmi, başlayaq.
- Yağış yağır, külək əsir.
- Danışdım, ancaq dinləmədilər.
- Gah işləyir, gah dincəlir.

598 “Külək əsdimi, yağış yağacaq” cümləsinin növünü müəyyənləşdirin:

- səbəb-nəticə əlaqəli tabesiz mürəkkəb cümlə
- zaman budaq cümləli tabeli mürəkkəb cümlə
- həmcins xəbərlə sadə cümlə
- həmcins mübtədali sadə cümlə
- zaman əlaqəli tabesiz mürəkkəb cümlə

599 “Kimin gücü varsa, gücsüzün papagını başından götürüb qaçır” (F. Kərimzadə) tabeli mürəkkəb cümləsində budaq cümlə baş cümləyə necə bağlanıb?

- yalnız intonasiya vasitəsilə

- bağlayıcı söz və - sa2 şəkilçisi ilə
- tabelilik bağlayıcısı ilə
- bağlayıcı sözlə
- sa2 şəkilçisi ilə

600 Biri tabesiz mürəkkəb cümlənin tərəflərini bir-birinə bağlayan bağlayıcı ola bilməz:

- həm
- madam ki
- və
- gah
- amma

601 “Mən daş daşayıb fəhləlik edirəm, sən sürücülük etməyi özünə ar bilirsən” cümləsinin tərəfləri arasındakı mənə əlaqəsini müəyyənləşdirin:

- bölüşdürmə
- qarşılaşdırma
- səbəb-nəticə
- zaman
- ardıcılıq

602 Tabeli mürəkkəb cümlənin tərkib hissələri tabelilik bağlayıcılarının hansı növü ilə bağlandıqda budaq cümlə, demək olar ki, həmişə baş cümlədən əvvəl gəlir?1) səbəb bağlayıcıları2) sətir bağlayıcıları3) güzəşt bağlayıcıları4) aydınlaşdırma bağlayıcıları

- yalnız 3
- 2, 3
- 1, 2, 3
- 2, 3, 4
- 1, 4

603 Mürəkkəb cümlə hansıdır?

- Müəllim gülərək Ramini bağışladığını bildirdi.
- Bilirdim ki, o, mərd adamdır.
- Məhbubə gülə-gülə anama nəsə deyir və zabitə baxırdı.
- Atam bağçadakı gülləri suladı və diblərini boşaltdı.
- Havalər qızaraq qarı ərirdi.

604 “Pəhləvan gördü, yox, rəqibi ondan çox güclüdür” tabeli mürəkkəb cümləsinin budaq cümləsi baş cümləyə necə bağlanıb?

- mı4 ədatı ilə
- intonasiya vasitəsilə
- bağlayıcı söz vasitəsilə
- sa2 şəkilçiləri ilə
- tabelilik bağlayıcı ilə

605 Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himninin sözlərinin müəllifi kimdir?

- Məmməd Araz
- Əhməd Cavad
- Hüseyn Cavid
- Cəfər Cabbarlı

Mikayıl Müşfiq

606 Şifahi xalq ədəbiyyatının tarixən daha qədim sayılan janrı hansıdır?

- xalq dramları
- nəğmələr
- mahnılar
- tapmacalar
- dastanlar

607 Aşağıdakılardan hansı atalar sözü deyil?

- Yersiz gəldi, yerli qaç.
- Burda mənəm, Bağdadda kor xəlifə.
- Ağıl yaşda deyil, başdadır.
- Gülmə qonşuna, gələr başına.
- Bu günün işini sabaha qoyma.

608 Hansılar folklorun lirik növünə aid deyil?

- holavarlar və sayacı sözləri
- əfsanə və lətifələr
- bayatılar və ağılar
- laylalar və oxşamalar
- tapmacalar və yanılmaclar

609 Folklorun oxşar məzmunlu janrları hansılardır? I nağıl və məsəl .II ağılar və atalar sözləri.III holavarlar və sayacı sözləri.IV laylalar və oxşamalar

- I,IV
- III, IV
- I,III
- II,IV
- II,III

610 “Dərələrdən sel kimi, təpələrdən yel kimi” ifadələri folklorun hansı janrında daha çox işlənir?

- atalar sözü və məsəllər
- nağıllar
- dastanlar
- əfsanələr
- lətifələr

611 Aşağıdakılardan biri əfsanədir:

- “Göçək Fatma”
- “Pərvanə və od”
- “Məlikməmməd”
- “Cırtan”
- “Ağ atlı oğlan”

612 “Kitabi– Dədə Qorqud ” nə vaxt yaranmışdır?

- XVI əsrdə
- İslamdan öncə və onun yaranışının ilkin dövründə
- XI-XIII əsrlərdə

- XIII əsrdə
- XIV-XV əsrlərdə

613 “Kitabi-Dədə Qorqud” un Drezden nüsxəsi neçə boydan ibarətdir?

- 10.0
- 12.0
- 5
- 8.0
- 7

614 Xaqani Şirvani neçənci əsrdə yaşayıb-yaratmışdır?

- XVIII əsrdə
- XII əsrdə
- X əsrdə
- XV əsrdə
- XVI əsrdə

615 Biri Xaqani Şirvaninin əsəridir

- “Nəsihətnamə”
- “Töhfətül - İraqeyn”
- “Leyli və Məcnun”
- “İsgəndərnamə”
- “Dəhnamə”

616 Aşağıdakılardan biri N.Gəncəvinin “Xəmsə” sinə daxil deyil:

- “Xosrov və Şirin”
- “Nəsihətnamə”
- “Sirlər xəzinəsi”
- “Leyli və Məcnun”
- “Yeddi gözəl”

617 N.Gəncəvinin “İsgəndərnamə” əsəri neçə hissədən ibarətdir?

- 5
- 2.0
- 1.0
- 4
- 3

618 N.Gəncəvinin ilk poeması hansıdır?

- “Xosrov və Şirin”
- “Sirlər xəzinəsi ”
- “Yeddi gözəl”
- “İsgəndərnamə”
- “Leyli və Məcnun”

619 N.Gəncəvinin son poeması hansıdır?

- “Yeddi gözəl”
- “İsgəndərnamə”
- “Xosrov və Şirin”

- “Leyli və Məcnun”
- “Sirlər xəzinəsi ”

620 Aşağıdakılardan biri N.Gəncəvinin “Xəmsə”sinə daxildir:

- “Bəngü-badə”
- “Xosrov və Şirin”
- “Şikayətnamə”
- “Töhfətül-İraqeyn”
- “Dəhnamə”

621 Aşağıdakı əsərlərdən biri M.Füzulinin alleqorik əsəri deyil:

- “Söhbətül- əsmar”
- “Leyli və Məcnun”
- “Yeddi cam”
- “Səhhət və Məraz”
- “Bəngü-badə”

622 M. Füzuli əsərlərini hansı dildə yazmışdır?

- ərəb, fars
- Azərbaycan,ərəb,fars
- ərəb
- fars
- Azərbaycan

623 M.Füzulinin ana dilində yazdığı əsər hansıdır?

- “Həft cam”
- “Leyli və Məcnun”
- “Bəngü-badə”
- “Söhbətül-əsmar”
- “Ənisül-qəlb”

624 Qəzəl janrının ustadı kimdir?

- M.Gəncəvi
- M.Füzuli
- İ.Nəsimi
- Ş.İ.Xətayi
- M.P.Vaqif

625 İ.Nəsimi harada anadan olunmuşdur?

- Ərdəbildə
- Şamaxıda
- Gəncədə
- Bakıda
- Qarabağda

626 İ.Nəsimi hansı əsrə məxsus görkəmli şairdir?

- XIX-XX əsrlər
- XIV-XV əsrlər
- XII əsr

- IX əsr
- XVII əsr

627 Ş.İ.Xətayinin əsərləri hansı sırada verilmişdir?

- “Xosrov və Şirin”, “Sirlər xəzinəsi”
- “Nəsihətnamə”, “Dəhnamə”
- “Yeddi gözəl”, “İsgəndərnamə”
- “Leyli və Məcnun”, “Rindü-Zahid”
- “Şikayətnamə”, “Söhbətül-əsmar”

628 Ş. İ.Xətayi neçənci əsrdə yaşayıb yaradıb?

- XIII əsr
- XV-XVI əsrlər
- XI-XII əsrlər
- XVII – XVIII əsrlər
- XIX əsr

629 M.P.Vaqif neçənci əsrdə yaşayıb yaradıb?

- XIX əsr
- XVIII əsr
- XII əsr
- XIV əsr
- XVI əsr

630 Aşağıdakı klassiklərdən hansı şairlikdən əlavə Qarabağ xanının baş vəziri kimi fəaliyyət göstərmişdir?

- İ.Nəsimi
- M.P.Vaqif
- M.Gəncəvi
- N.Gəncəvi
- M.Füzuli

631 Aşağıdakılardan hansı M.F.Axundzadənin komediyalarına aid deyil?

- “Mürəfiə vəkillərinin hekayəti”
- “Hekayəti-Molla İbrahimxəlil kimyəgər”
- “Hekayəti-xırs quldurbasan”
- “Hacı Qara”
- “Aldanmış kəvakib”

632 M.Ə.Sabirin əsərləri hansı ad altında çap olunmuşdur?

- “İsgəndərnamə”
- “Hophopnamə”
- “Nəsihətnamə”
- “Dəhnamə”
- “Şikayətnamə”

633 Dil və nitq haqqında deyilənlərdən biri səhvdir:

- Dil tarixən çox az dəyişikliklərə uğrayır.
- Nitq dildən fərqli olaraq heç vaxt dəyişmir.

- Dil ünsiyyət vasitəsi olub, mücərrəd işarələr sistemindən ibarətdir.
- Nitq ünsiyyət prosesidir, bu və ya digər məlumatın ifadə tələbinə uyğun olaraq dilin ifadə imkanları əsasında meydana çıxır.
- Dil əsasdır, nitq ondan törəmədir.

634 Götürmür bizləri qəbir, Koroğlu, Səni bezdirmədi səbir, Koroğlu? Hardasan, umudum, ya bir Koroğlu, Qoşun yollarda qalıb (Akif Səməd) Nümunədə ədəbi dilin hansı normaları pozulmuşdur?

- fonetik və leksik
- fonetik və qrammatik
- fonetik
- leksik və qrammatik
- leksik

635 Fikirlərdən biri səhvdir:

- Azərbaycan dilinin leksik normasının keyfiyyətini milli leksika müəyyən edir.
- Dialektologiya sözlərin mənşəyini öyrənir.
- Rəmzi mənalardan ideoqrafik yazıda istifadə olunur.
- Lüğətçilik dilçiliyin praktik sahəsi olub, lüğətlərin tərtibi prinsiplərini öyrənir.
- Şifahi ədəbi dil orfoepik normalara tabedir.

636 Nitq normalarının tarixiliyi haqqındakı fikirlərdən biri səhvdir:

- 1930-cu illərə qədər Azərbaycan ədəbi dilinin fonetikasında əlifbada xüsusi hərflə göstərilən "sağır nun" adlı səs var idi.
- Dövr keçdikcə ədəbi dilin normasında əvvəlkindən fərqli müəyyən əlamətlər, keyfiyyətlər meydana çıxmır.
- Norma tarixi kateqoriyadır.
- Leksik normadan fərqli olaraq, ədəbi dilin fonetik və qrammatik normalarında dəyişiklik ləng gedir.
- Nitq normalarının tarixiliyi ədəbi dilin inkişafının, təkmilləşməsinin nəticəsidir.

637 Biri natiqliyin sahəsi deyil:

- işgüzar natiqlik
- publisistik natiqlik
- bədii natiqlik
- siyasi natiqlik
- inzibati-idarə natiqliyi

638 Biri qeyri-rəsmi müraciət etiketidir:

- yoldaş
- qadası
- xanım
- cənab
- bəy

639 Bəndlərdən birində ədəbi dilin fonetik norması pozulub:

- Şairim! Aç, payla söz xəzinəni, Şeiriyyət ilhama çağırır məni.
- Doğrudan da, Məmdəli, qeyrət həlal olsun sənə!
- Qafqaz dağlarının gözəl guşəsi . Vurğunam hüsnünə özüm, Qəbələ!
- Kim minir Qazaxın dilboz atını, Götürür toyların şal xalatını...
- Tariximə qara xətlə hicri, miladi , Qılıncların qan ağzı ilə yazılmadı mı?!

640 Cümlədə söz sırasına əməl olunmasa, ədəbi dilin hansı norması pozular?

- fonetik
- qrammatik
- orfoqrafik
- orfoepik
- leksik

641 Nitqə müəyyən emosionallıq, sözlə ifadəsi mümkün olmayan çalarları gətirən vasitələr: 1. satira 2. jest 3. etiket 4. alleqoriya 5. mimika

- 2.3
- 2.5
- 1,2
- 3,4
- 3.5

642 “Jest” sözünün izahı hansı cavabda daha dəqiq göstərilib?

- Düzgün nitqə verilən şərtlərdən biridir.
- Əl- qol hərəkətlərindən məqsədəuyğun istifadə etməkdir.
- Dialekt sözüdür.
- Üz əzələlərinin mənalı hərəkətidir.
- Razılıq bildirən nitq etiketidir.

643 “Düşmənlə aparılan ağır döyüşlərdən birində qəhrəmancasına vəfat etdi o”. Cümlədə ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur?

- qrammatik
- leksik, qrammatik
- leksik
- orfoqrafik
- orfoqrafik, leksik

644 Dilə aid edilən əlamətlərdən biri yanlışdır:

- Ünsiyyət vasitəsidir.
- Özünəməxsus quruluşu, ifadə imkanları yoxdur.
- Mücərrəd işarələr sistemindən ibarətdir.
- Dil əsasdır.
- Tarixən çox az dəyişikliklərə uğrayır.

645 Ədəbi dil haqqındakı fikirlərdən biri yanlışdır:

- Şifahi ədəbi dil orfoepik normalara tabe olub, səslənən dildir.
- Nitqlər, çıxışlar, mühazirələr və s. yazılı ədəbi dilə aiddir.
- Ədəbi dil həm fonetik, həm leksik, həm də qrammatik normalara əsaslanır.
- Ədəbi dilin yazılı və şifahi formaları var.
- Yazılı ədəbi dilin ilk nümunələri dövlət sənədlərinin, dövlət başçılarının məktublarının və bədii əsərlərin dili olmuşdur.

646 ... qeyri-türk mənşəli sözlərin əleyhinə yönəlir və məhz həmin sözlərə qarşılıq tapmaq cəhdindən ibarətdir. Nöqtələrin yerinə hansı söz artırılmalıdır?

- qrammatika
- özləşmə
- Azərbaycan lüğətçiliyi
- nitq istisnaları, nitqin düzgünlüyü və dəqiqliyi

natiqlik

647 Sürüynən keçi gəlir,Saymışam, üçü gəlir.Çıxağın tamaşaya , Yarımın köçü gəlir.Nümunədə ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur?

- yalnız fonetik
 fonetik, qrammatik
 fonetik, leksik
 yalnız leksik
 yalnız qrammatik

648 Hansı cümlələrdə artıq sözlər nitqin mükəmməlliyinə nöqsan gətirir?1. Təriflər yalnız onları bəyənən insanları korlayır.2. Özünə hörmət etməyən başqalarına da hörmət etməz.3. Ümid qızıl kimidir, hec bir mühitdə paslanmaz.4. Nizaminin qəzəlləri, Nizaminin poemaları XX əsrin 40-cı illərində dilimizə tərcümə olunmuşdur.5. Boş-bikar oturmaq əvəzinə, başqasının qeybətini eləmək əvəzinə iş görsəydiniz, yaxşı olardı.

- 2,4,5
 4,5
 1,2,3
 3,4
 1,5

649 Özləşmə anlayışına nələr daxildir? Biri səhvdir:

- ədəbi dili başqa dillərin təsirinə məruz qalmaqdan xilas etmək cəhdi
 dildəki bütün alınma termin və şəkilcilərin Azərbaycan (türk) qarşılığı ilə əvəzlənməsi cəhdi
 ədəbi dili etnik yaddaşına qaytarmaq cəhdi
 alınma sözlərin bəzilərinə qarşılıq tapmaq cəhdi
 alınma sözlərin milliləşdirilməsi cəhdi

650 “Onlar Xəmsəni dəfələrlə oxumuşlardı” cümləsində hansı norma pozulmuşdur?

- yalnız orfoepik
 orfoqrafik, qrammatik
 yalnız qrammatik
 yalnız leksik
 yalnız orfoqrafik

651 Nitq istisnaları (ədəbi dildəki qeyri- normativ hallar) hansı şəraitdə meydana çıxır? Düzgün fikirləri secin:1. öz dövrünü keçirmiş nitq vahidləri bu və ya digər üslubda “ilişib” qalanda. 2. cümlədə durğu işarələri düzgün qoyulmadıqda.3. yeni meydana çıxan nitq vahidləri bir müddət normativləşməyəndə.4. orfoepiya qaydalarına əməl edilmədikdə.5. qrammatik normalara etinasızlıq göstərildikdə

- 1,2,3
 1,3
 1,3,5
 2,4
 3,4,5

652 Biri orfoqrafik normanın pozulmasıdır:

- xüsusi isimlərin böyük hərflə yazılması
 Roma rəqəmləri ilə yazılan sıra saylarından sonra “-c4” şəkilçisinin qoyulması

- söz ortasında yanaşı gələn iki müxtəlif kar samitdən ikincisinin cingiltili tələffüz olunması
- uzun saitli heca ilə vurğulu hecanın üst-üstə düşməsi
- sözə əvvəl leksik, sonra qrammatik şəkilçinin artırılması

653 Fonetik normanın pozulduğu cümləni tapın:

- Könlüm quşu qanad çalmaz sənsiz bir an, Azərbaycan!
- Bilənlər bilmiyənlərə desinlər.
- Gələnlər bir azdan kor-peşman dağılışdılar.
- Yeyərsən qaz ətini, görərsən ləzzətini.
- İşi dayandırmağı əmr buyurublar.

654 Fonetik normanın pozulduğu cümləni tapın:

- Mənə elə gəlirdi ki, sabah yuxum mütləq doğruya çevriləcək.
- Görəsən, bizim ağılımız bu sirləri açə bilər?
- Məhəbbətin ləzzəti nikah evinin kandarına kimidir.
- Toyuqlardan bir neçəsi hindən çıxıb, dən yemək üçün həyəətə dağılışdılar.
- Vaxtilə müxtəlif işlərdə fəaliyyət göstərsə də, indi evdə dururdu, heç bir işə getmirdi.

655 Azərbaycan nümayəndə heyətinin üzvünün Avropa Şurasındakı çıxışı natiqliyin hansı sahəsinə aiddir?

- inzibati-idarə natiqliyi
- siyasi natiqlik
- bədi natiqlik
- akademik natiqlik
- işgüzar natiqlik

656 XX əsrin 40-80 – ci illərində ümumişlək olub, indi tarixizmə çevrilən sözlər hansı cərgədə verilmişdir?

- samovar, demokratiya
- pioner, kolxoz
- sayru, nəsnə
- ayıtmaq, tanıq
- dürlü, qaynaq

657 Bəndlərdən birində uzlaşma pozulsa da, qrammatik norma pozulmamışdır:

- Nəfəsi kəsildi, özünü yaxınlıqdakı işıq gələn evə catdırmağa tələsdi.
- Dünyalar titrədi, aləmlər mayallaq aşdı, fələklər bir-birinə qarışdı. (C.Məmmədquluzadə)
- Şagirdlərdən ikisinin cavabı müəllimi qane etmədi.
- Xalqın hamısı, demək olar ki, Yusif Sərraca qarşı idilər.
- Yenə öz yerində yuvarlanır ay.

658 Nitqə aid əlamətlərdən biri səhvdir:

- Şifahi və yazılı şəkildə mövcud olur.
- Ünsiyyət vasitəsidir.
- Tərəmədir.
- Fərdidir.
- Dəyişkəndir.

659 Feil kökünə əvvəl sadə şəkil şəkilçisi, sonra isə qrammatik məna növünün şəkilçisi artırılmışdır.

Hansı norma pozulmuşdur?

- fonetik, leksik
- qrammatik
- orfoepik
- leksik
- orfoepik, qrammatik

660 Nitqin dəqiqliyi dedikdə nə nəzərdə tutulur?

- mücərrəd anlayışlardan istifadə edilməsi
- fikrin ifadəsi üçün birbaşa tələb olunan sözün, ifadənin və ya cümlənin seçilməsi
- orfoqrafiya qaydalarına düzgün əməl edilməsi
- yalnız həqiqi mənada başa düşülən sozlərdən istifadə olunması
- qrammatik normalara əməl olunması

661 Nitqin düzgünlüyünün pozulması hansı səbəbdən yaranır? Ən tam olanı qeyd edin:

- orfoepiya qaydalarına əməl etməməkdən
- dilin fonetik, leksik və qrammatik quruluşunu bilməməkdən
- nitqdə uzunculuğa, təkrara yol verməkdən
- orfoqrafiya qaydalarına əməl etməməkdən
- sözün leksik mənasını bilməməkdən

662 Natiqlik sənətinin əsas tələbləri sırasında verilənlərdən biri səhvdir:

- nitqin intonasiyasına uyğun əl-qol, baş və bədən hərəkətləri etmək
- mövzu haqqında geniş danışmaq
- dinləyicilər üçün anlaşılıq şəkildə danışmaq
- nitqə əvvəldən hazırlaşmaq
- nitq mədəniyyətinin əsas şərtlərinə əməl etmək

663 Nitq etiketləri barədə yürüdülmən hansı fikir səhvdir?

- Onlardan yerində istifadə səmimi münasibət yaradır.
- Bütün nitq etiketləri müəyyən dövrdə işlənilib sonra ünsiyyətdən çıxır.
- Müraciət etiketləri rəsmi və qeyri-rəsmi olur.
- Nitq etiketlərinə nitq yarlıqları da deyilir.
- Nitq etiketləri nitq mədəniyyətinin mühüm göstəricisidir.

664 Hansı bənddə leksik norma pozulmuşdur?

- Çay tökülüb süfrəni ləkələdi.
- Gəzintidən yorğun qayıdan Ceyhun yerinə yığılıb yatdı.
- Zəhmət olmasa, mənə bir stəkan çay süz.
- Tarlada suvarma işləri başa çatdı.
- Yalvarma, yalvarma o cəllada sən!

665 “Mənə də çay tökün” cümləsində ədəbi dilin hansı norması pozulub?

- fonetik və leksik
- leksik
- fonetik
- qrammatik
- leksik və qrammatik

666 “O, şiddətli adamdır” cümləsində ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur?

- leksik, orfoqrafik
- yalnız leksik
- yalnız orfoqrafik
- qrammatik, leksik
- orfoepik, qrammatik

667 “Dərsin yerini kitabınızda iz eləyin” cümləsində ədəbi dilin hansı norması pozulub?

- orfoqrafik və qrammatik
- leksik
- orfoqrafik
- qrammatik
- orfoepik

668 Aşağıdakılardan hansı orfoepik qaydaya aiddir?

- sifətin çoxaltma dərəcəsini əmələ gətirən “tünd” sözünün defislə yazılması
- “m” və “n” samitləri ilə bitən sözlərin tələffüzündə çıxışlıq hal şəkilçisinin –nan kimi işlənməsi
- “sinif” sözünə saitlə başlanan şəkilçi artırıldıqda son saitin düşməsi
- “fənn” sözünə samitlə başlanan şəkilçi artırıldıqda qoşa samitlərdən birinin düşməsi
- xüsusi isimlərin böyük hərflə yazılması

669 “Çayçı tez-tez təzə çay düzəldirdi” cümləsində ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur?

- orfoqrafik
- leksik
- fonetik
- qrammatik
- orfoepik

670 Qrammatik normanın pozulduğu cümlələri göstərin: 1. Keçim Qarayazı düzənliyindən, qatım qabağıma ilğimlərini. (İ.İsmayılzadə) 2. Yol azmısan bu payızın çənində, Ağacdələ, ağılın itib sənindir. (M.İsmayıl) 3. Cahandar ağa tufəngini çiyindən alıb çaxmağı hərlədi. 4. Kişi yola düşəndə dan yeri yenicə ağarırdı.

- 1,4
- 1,2
- 1,3
- 3,4
- 2,3

671 Nitq istisnaları nədir?

- müəyyən ədəbi dil normasının qeyri-məhdud işlənməsi
- ədəbi dildəki qeyri-normativ hallar
- ayrı-ayrı müəlliflərin nitqində köhnəlmiş sözlərdən istifadə edilməsi
- ədəbi dil normasının pozulması
- üslublardan birinin ədəbi dildə aparıcı rol oynaması

672 “Anam başımın yanında dua deyirdi” cümləsində ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur?

- orfoqrafik
- leksik

- fonetik
- qrammatik
- leksik, qrammatik

673 “..... hər bir xalqın dilində onun milli təfəkkürünə, etnoqrafiyasına uyğun olaraq işlədilən ifadələrdir” cümləsində nöqtələrin yerinə yazılmalıdır:

- natiqlik
- nitq etiketləri
- nitq
- dil
- nitq fəaliyyəti

674 “İşə tez- tez gecikirsiniz?” cümləsində ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur?

- fonetik və leksik
- fonetik
- leksik
- qrammatik
- fonetik və qrammatik

675 Biri müraciət etiketidir:

- Mübarək olsun!
- Bağışlayın!
- Salamət qalın!
- Allah rəhmət eləsin!
- Yaxşı yol!

676 Yazılı ədəbi dilin ilk nümunələri bunlar olmuşdur:1. dövlət sənədlərinin dili.2. müxtəlif məzmunlu plakatların dili.3. qəzetlərin dili .4. dövlət başçılarının məktublarının dili.5. elmi kitabların dili.6. bədii əsərlərin dili

- 3,4,5
- 1,4,6
- 2,3,5
- 1,2,3
- 4,5,6

677 Hansı cümlədə leksik norma pozulmuşdur?

- Bir müddətdən sonra tufan sakitləşdi.
- Quşlar nəcib nəğmələri ilə insanı valeh edir.
- Qızıl payız gəlib çatdı.
- Avqustun isti günləri ötüb keçdi.
- Cəmilə divanda oturub gəlinciyini oynadırdı.

678 Hansı cümlələrdə orfoqrafik normanın pozulması müşahidə olunur?1. – Şeylərini satmışam,- dedi, - görürsən, bala-bala ötürürəm içəri.2. Dur gedek, mənim şeylərimi ver, mən sənə kimi əclafnan oturmaram.3. Buzbulağa da qar yağıbmi, görəsən....?4. Təxsir özündədir, özün oturub sataydın.5. Bostanın böyründə bir əncir ağacı vardı, yarpaqları payızda da gömgöy olurdu.

- 1,2
- 2,4
- 1,5

- 2.5
- 4.5

679 Hansı bənddə qrammatik norma pozulmuşdur?

- Mən də dincələcəyəm.
- Hər iki şəxs məğlub olmayacağına inanırdılar.
- Mən tarixi yerlərə səyahəti xoşlayıram.
- Bu əhvalat qələmə alınmalıdır.
- Göydən üç alma düşdü.

680 “Sirrini verməyir sirdaşa dünya” cümləsində ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur?

- fonetik və leksik
- qrammatik
- fonetik
- leksik
- fonetik və qrammatik

681 Sözün fonetik tərkibinin, leksik mənasının və cümlənin qrammatik quruluşunun hamı tərəfindən qəbul olunan fəaliyyətinə deyilir:

- nitq mədəniyyəti
- norma
- nitq
- dil
- ritorika

682 Uyğunsuzluğu tapın:

- jest – nitqə uyğun əl-qol hərəkətləri
- ritorika - ədəbi dilin normaları
- nitq istisnaları- ədəbi dildəki qeyri-normativ hallar
- mimika- üz əzələlərinin mənalı hərəkəti
- nitq etiketləri-milli təfəkkürə, etnoqrafiyaya uyğun işlədilən ifadələr

683 “Akif nə bizə gəlmədi, nə də mənəmlə görüşmədi” cümləsində ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur?

- leksik və qrammatik
- qrammatik
- fonetik
- leksik
- fonetik və leksik

684 Bəndlərdən birində “nitq etiketləri”nin izahı verilmişdir:

- ayrı- ayrı məhəlli söz və ifadələrin işlənməsi
- xalqın dilində onun milli təfəkkürünə, etnoqrafiyasına uyğun olaraq işlənən ifadələr
- dildə yaranan yeni sözlər
- ədəbi dildəki qeyri-normativ hallar
- əl-qol hərəkətlərindən istifadə etməklə nitq emosionallığının zənginləşdirilməsi

685 Nümunədə ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur? Tarix utanmazmı yaratdığından? Dönüb keçmişinə baxmazmı İran?

- fonetik və leksik
- qrammatik
- fonetik
- leksik bə qrammatik
- leksik

686 “Nitq etiketi” birləşməsinin əsas tərəfini hansı sözlə əvəz etmək olar?

- forma
- yarlıq
- danışiq
- mədəniyyət
- fəaliyyət

687 Nitq etiketlərindən ibarət məntiqi ardıcılığı tamamlayın:1. Allah amanında!2. Xudahafiz!3. Görüşənədək!4.

- Həmişə ayaq üstə.
- Yaxşı yol.
- Sağlığınıza qismət olsun!
- Allah şəfa versin!
- Mübarəkdir!

688 “Qonşuların hamısı onun gələcəyini eşitmişdilər” cümləsində ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur?

- fonetik
- qrammatik
- leksik
- orfoepik
- leksik, orfoqrafik

689 Nitq etiketlərindən hamısının alınma olduğu cərgəni göstərin:

- xoş gördük, salam
- xudahafiz, əlvida , lütfən
- oğlum, başıslayın, buyurun
- iraq olsun, yaxşı yol
- cənab, mübarəkdir, qızım

690 Professorun auditoriyada oxuduğu mühazirə natiqliyin hansı növünə aiddir?

- inzibati-idarə
- akademik
- siyasi
- bədii
- işgüzar

691 Baş həkimin xəstəxana işçiləri və həkimlərlə keçirdiyi iclasdakı çıxışı natiqliyin hansı növünə aiddir?

- akademik
- inzibati-idarə
- siyasi
- bədii

işgüzar

692 “Traktor kənd təsərrüfatında böyük əhəmiyyət oynayır” cümləsində hansı norma pozulmuşdur?

- həm fonetik, həm qrammatik
 leksik
 fonetik
 qrammatik
 həm leksik, həm qrammatik

693 “Elə iş tut ki, nə şiş yanmasın, nə kabab”. Cümlədə hansı norma pozulmuşdur?

- Heç bir norma pozulmamışdır.
 qrammatik
 leksik
 fonetik
 fonetik və leksik

694 Hansı nümunədə şəkilçinin bu cür işlənməsi ədəbi dildə orfoqrafik normaya uyğun deyildir?

- Keçər dövrən, belə qalmaz.
 Güşümdə sırğadı, sinəmdə dağdı,Ağıllı unutmaz necə ki, sağdı.
 Qış getdi, yenə bahar gəldi.
 Aşiq, Yaxşı ölübdür,Dost inildər, yad ağlar.
 Dəli könül, gəl əylənmə qürbətdə.

695 Nitq etiketlərinin məntiqi ardıcılığını tamamlayın:Həmişə ayaq üstə! Allah köməyiniz olsun!

.....

- Hələlik!
 Allah razı olsun!
 Allah amanında!
 Çox mübarəkdir!
 Salamət qalın!

696 “İstərdik ki, müharibədən sonra o öz evinə geri çevrilsin” cümləsində ədəbi dilin hansı normaları pozulub?

- fonetik və qrammatik
 leksik və qrammatik
 orfoqrafik və leksik
 orfoepik və leksik
 qrammatik və fonetik

697 Normalara tabe olmayıb, fəaliyyət sahəsinin genişliyi ilə secilir.

- bədii əsərlərdə yazıçının dili
 xalq danışığı dili
 şivə və dialekt
 ədəbi dil
 cənub dialekti

698 “Allah amanında, uğur olsun” kimi nitq etiketləri aşağıdakılardan hansına aiddir?

- alqış (xeyir-dua) etiketinə
 ayrılma etiketinə

- müraciət etiketinə
- görüş etiketinə
- təbrik etiketinə

699 Biri Azərbaycanın görkəmli natiqi deyil:

- Mir Cəlal Paşayev
- Mirzə Ələkbər Sabir
- Heydər Əliyev
- Əli Sultanlı
- Mikayıl Rəfilı

700 “Natiq” sözü digər hansı sözlə əvəzlənə bilər?

- məlumat verən
- söz söyləyən
- çıxış edən
- danışan
- ritor